

RAZVOJNA STRATEGIJA MEĐIMURSKE
ŽUPANIJE DO 2020.



IMPRESUM

GLAVNI IZDAVAČ

Međimurska županija

Izrada:

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA MEĐIMURJE REDEA

društvo s ograničenom odgovornošću za regionalni razvoj i poslovne usluge

Bana Josipa Jelačića 22, 40000 Čakovec

www.redea.hr



AUTORI TEKSTOVA

Ana Kralj, Ana Mikulić, Maja Golubić, Valentina Hažić, Jurka Topol, Mateja Mihalić, Luka Vlahek, Petra Pavičić, Izabela Balog, Sandra Majsan, Jako Horvat, Maša Tomašić, Kristina Pevec, Karolina Kokot, Sandra Jezernik

VANJSKO VREDNOVANJE

Ekonomski institut Zagreb

Izrazi koji se koriste u ovoj Strategiji, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Ovaj dokument predstavlja nacrt **Razvojne strategije Međimurske županije do 2020.** koji nije lektoriran niti grafički uređen za širu objavu, već služi za potrebe Međimurske županije. Nakon službenog donošenja od strane Skupštine Međimurske županije, dokument će se lektorirati i grafički pripremiti za objavu široj javnosti.

Sažetak Razvojne strategije	5
1. Analiza stanja – Sažetak	6
1.1. Društvo	6
1.2. Gospodarstvo	13
1.3. Stanje u prostoru/okolišu	26
1.4. Institucionalni kontekst	31
2. Rezultati provođenja prijašnjih strategija	35
3. Prepoznavanje razvojnih potreba i potencijala	39
4. Strateški okvir.....	44
4.1. Vizija	44
4.2. Pregled ciljeva, prioriteta i mjera	45
5. Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju	118
6. Provedba	122
6.1. Financijski okvir za provedbu strategije	122
6.2. Institucionalni okvir provedbe Strategije	125
6.3. Popis strateških projekata županije	127
7. Praćenje i vrednovanje strategije	133
7.1. Uspostava sustava praćenja i vrednovanja	133
8. Županijsko partnerstvo.....	135
9. Horizontalna načela	136
10. Izvješće o provedenom prethodnom savjetovanju – Sažetak	138
11. Izvješće o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš – Sažetak	141
Popis dodataka.....	142
Popis slika	142
Popis tablica	142

KORIŠTENE KRATICE

APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
BDP	bruto domaći proizvod
CZSS	Centar za socijalnu skrb
DMK	destinacijska menadžment kompanija
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
FAO	<i>Food and Agriculture Organization</i>
FINA	Financijska agencija
Ha	hektar
HE	hidroelektrana
HE Čakovec	Hidroelektrana Čakovec
HE Dubrava	Hidroelektrana Dubrava
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HPA	Hrvatska poljoprivredna agencija
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZ PS Čakovec	Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Čakovec
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
IPA HU – HR	<i>Instrument for Pre-Accession Assistance Hungary-Croatia</i>
JLRS	jedinica lokalne (regionalne) samouprave
JLS	jedinica lokalne samouprave
LAG	Lokalna akcijska grupa
MENEA	Međimurska energetska agencija d.o.o.
MESAP	Međimurski sajam poduzetništva MESAP d.o.o.
MEV	Međimursko veleučilište
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU
MŽ	Međimurska županija
NUTS	Nomenklaturi prostornih jedinica za statistiku, fr.: <i>Nomenclature des unités territoriales statistiques</i>
NUTS I	Republika Hrvatska
NUTS II	Kontinentalna Hrvatska
NUTS III	Međimurska županija
OCD	organizacija civilnog društva
OPG	obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PG	poljoprivredno gospodarstvo
PUM	Policijska uprava Međimurska
RH	Republika Hrvatska
TICM	Tehnološko-inovacijski centar Međimurje
TZ	Turistička zajednica
TZMŽ	Turistička zajednica Međimurske županije
ULO hladnjače	<i>Ultra Low Oxygen</i> hladnjače
ZOZP	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
ŽRS	Županijska razvojna strategija
ŽUC	Županijska uprava za ceste

Sažetak Razvojne strategije

Razvojna strategija Međimurske županije do 2020. (skraćeno: ŽRS) osnovni je planski dokument za održiv društveno-gospodarski razvoj svake županije i predstavlja nastavak Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013. (2017.) te njezino usklađivanje s promjenama u okolini, a prema zahtjevima Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske.

Izrada Strateškog razvojnog programa započela je u travnju 2014. godine pripremom analitičkog dijela dokumenta, a aktivnosti izrade su se nastavile do kraja 2014. godine održavanjem radionica s članovima radnih skupina koji su aktivnim sudjelovanjem pridonijeli u identificiranju glavnih razvojnih problema i potreba županije, izradi SWOT analize područja, te su predlagali aktivnosti za postavljene razvojne mjere.

Kao vizija odnosno željeno buduće stanje općine definirano je daljnje pozicioniranje i prepoznatljivost Međimurske županije kao iznadprosječno razvijene hrvatske regije, a koja se je protezala i kroz rad na izradi prijašnje Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013. (2017.). Međutim, još uvijek županija zaostaje za regijama s kojima bi se htjela i morala uspoređivati i to najviše u segmentu prosječne plaće, još uvijek nedostaju visokotehnološke tvrtke, stupanj obrazovanja je još uvijek na niskoj razini te još uvijek nedostaje objekata zdravstvene i obrazovne infrastrukture.

Iz tog je razloga, odabrana/zadržana vizija iz Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013. (2017.):

„Međimurje, županija snažnoga poduzetništva zasnovanog na znanju i inovacijama, očuvane prirodne i kulturne baštine te visoke kvalitete življenja.“

S druge strane, strateški su ciljevi u odnosu na Razvojnu strategiju Međimurske županije 2011.-2013. (2017.) izmijenjeni, no i dalje usklađeni sa zadržanom/prethodnom vizijom:

- Strateški cilj 1 – Rast i razvoj gospodarstva;
- Strateški cilj 2 – Dobrobit stanovništva;
- Strateški cilj 3 – Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture.

Daljnjim konzultacijama razvijeni su prioriteti razvoja Međimurske županije za svaki od postavljenih ciljeva, dok će se operacionalizacija vizije, ciljeva i prioriteta izvršiti efikasnim i efektivnim mjerama uz njihovu kontinuiranu evaluaciju i kontrolu. Izrađen je i Financijski i akcijski okvir provedbe za razdoblje od 2017. do 2020. godine, u ukupnom iznosu od 1.337.957.332,13 kn.

Razvoj svakog od navedenih područja, kao i Međimurja u cjelini, uvelike počiva na aktivnostima relevantnih aktera javnog, privatnog i civilnog sektora, koje će se korištenjem alata predloženih Komunikacijskom strategijom kontinuirano i ciljano informirati o postavkama razvojne strategije. S druge strane, upravljanje razvojem nastoji se istovremeno centralizirano koordinirati kako bi se u što većoj mjeri iskoristili razvojni potencijali Međimurske županije.

Ulogu regionalnoga koordinatora odnosno koordinatora izrade, provedbe i izvještavanja o Razvojnoj strategiji Međimurske županije do 2020. preuzima Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA d.o.o., a sve s ciljem usmjerenoga regionalnog razvoja, i što je važnije, održivog razvoja Međimurske županije.

1. Analiza stanja – Sažetak

1.1. DRUŠTVO

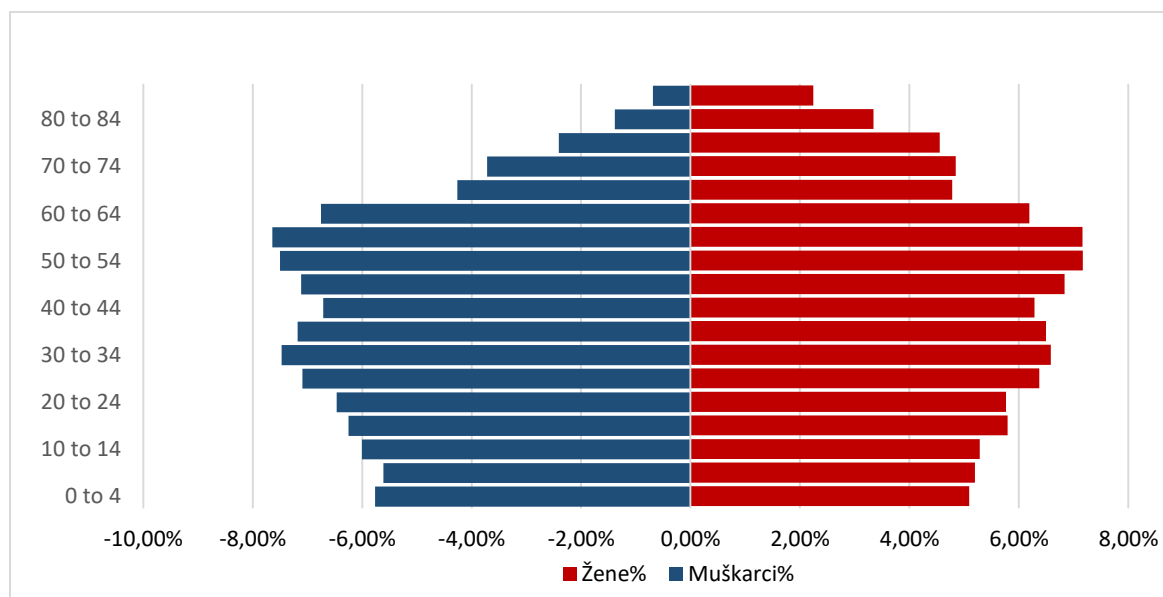
1.1.1. Veličina stanovništva i gustoća naseljenosti

- Prostor Međimurske županije obuhvaća površinu od 730 km², odnosno 1,29% državnoga teritorija. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine, Međimurska županija ima ukupno 113.804 stanovnika s udjelom od 2,65% i sedamnaesta je po broju stanovnika u Republici Hrvatskoj (4,284.889).¹
- Gustoća naseljenosti od 155,99 stanovnika/km² dvostruko je veća od gustoće naseljenosti Republike Hrvatske.¹

1.1.2. Dobna i spolna struktura

- Udio mladih od 14 godina 2011. u Međimurskoj županiji veći je od prosjeka Republike Hrvatske za 1,66 postotnih bodova, međutim vidljiv je trend starenja stanovništva Međimurske županije.
- Najviše stanovnika ima u dobnoj skupini od 50 – 54 godine.
- Prosječna starost stanovništva Međimurske županije 2011. iznosila je 40 godina što je za 1,7 godina manje od prosječne starosti stanovništva u Republici Hrvatskoj te za 1,5 godina manje od prosječne starosti stanovništva u Europskoj uniji.²

Slika 1. Stanovništvo Međimurske županije prema spolu i godinama prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2014.



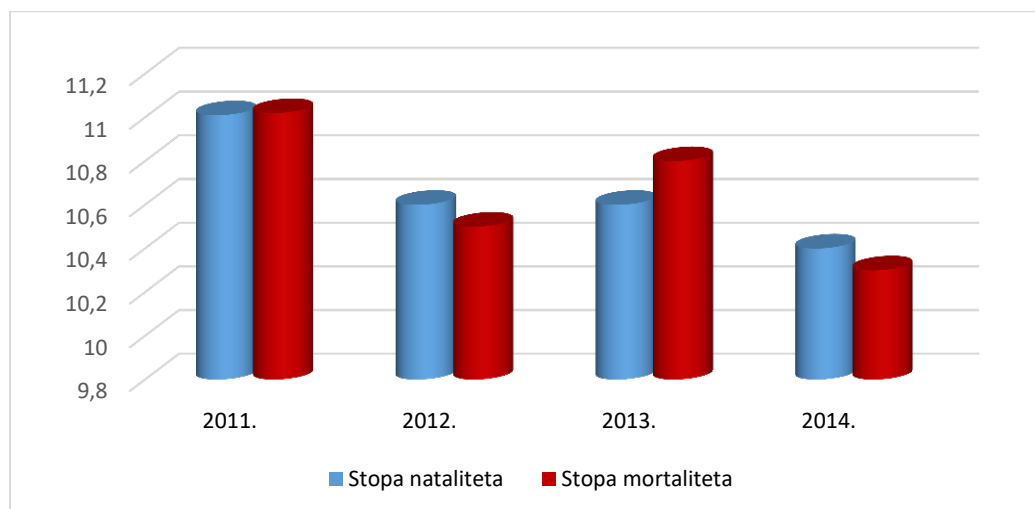
Izvor podataka: DZS; Priopćenja i Statistička izvješća; Procjene stanovništva Republike Hrvatske u 2014.; Pr. 7.1.4.; ISSN 1330-0350; Izrada: REDEA d.o.o.

- Prirodni prirast je pozitivan je u gradovima Čakovcu i Murskom Središću, te u još 6 općina. Općina s najvišim prirodnim prirastom je općina Pribislavec (34), a grad Prelog ima najniži prirodni prirast (-33).
- Stopa nataliteta 2014. godine iznosila je 10,4/1000 (2013. 10,6), a stopa mortaliteta 10,3 (2013. 10,8). Prema prikazanom grafu ispod vidljiva je povoljna situacija stope nataliteta koja je kroz prikazane godine bila u blagom plusu. Iskače jedino 2013. godina kada je stopa mortaliteta bila viša od stope nataliteta.

¹ Izvor: DZS; Popis stanovništva 2011.

² <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Slika 2. Stope nataliteta i mortaliteta u Međimurskoj županiji



Izrada: Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA d.o.o.

1.1.3. Migracijska kretanja stanovništva

- Emigracija stanovništva Međimurske županije je u posljednjih 5 godina promjenjiva, ali je u posljednjih 2-3 godine vidljivo čak dvostruko povećanje iseljavanja s područja Međimurske županije.
- Konstanta iseljavanja iz Međimurske županije kroz promatrane godine je blaga i nema pretjerano naglih skokova s blagim odstupanjem u 2012., 2013. i 2014. godini. Saldo vanjske migracije je negativan.

Tablica 1. Vanjska migracija - emigracija

VANJSKA MIGRACIJA - EMIGRACIJA						
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	UKUPNO
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	122	95	174	380	342	1 113

Izvor: DZS; Priopćenje br. 7.1.2. Migracija stanovništva RH u 2015.; ISSN 1330-0350

Tablica 2. Vanjska migracija - imigracija

VANJSKA MIGRACIJA - IMIGRACIJA						
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	UKUPNO
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	88	81	89	100	130	488

Izvor: DZS; Priopćenje br. 7.1.2. Migracija stanovništva RH u 2015.; ISSN 1330-0350

- Unutarnja migracija iseljavanja u druge županije i useljavanja iz drugih županija također bilježi negativni saldo kako je slučaj i u vanjskoj migraciji.

Tablica 3. Unutarnja migracija 2015.

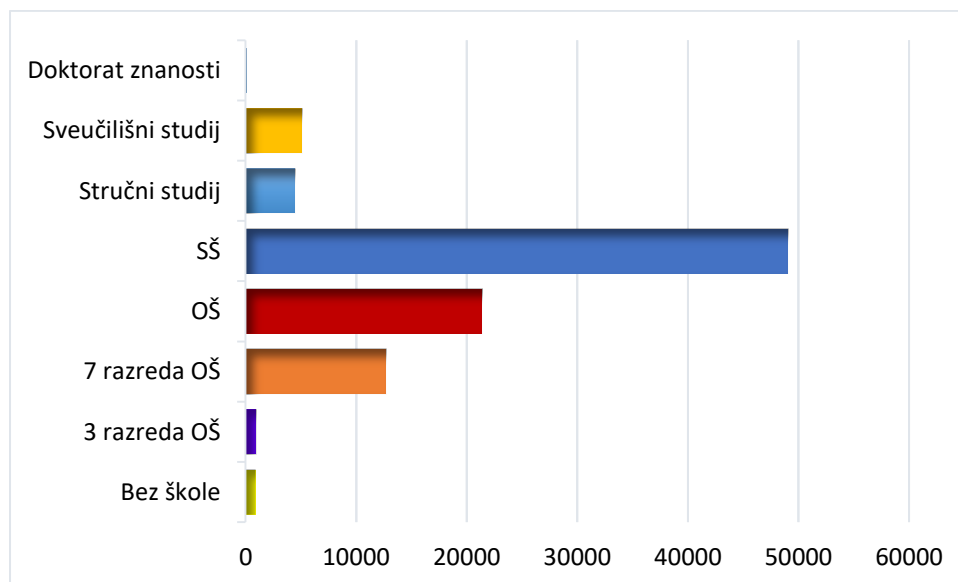
UNUTARNJA MIGRACIJA 2015.			
	ODESELJENI U DRUGU ŽUPANIJU	DOSELJENI IZ DRUGE ŽUPANIJE	SALDO
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	574	364	-210

Izvor: DZS; Priopćenje br. 7.1.2. Migracija stanovništva RH u 2015.; ISSN 1330-0350

1.1.4. Obrazovna struktura

- Prema slici prikazanoj niže, vidljivo je kako je postotak stanovništva bez završene osnovne škole u MŽ još uvijek veći od prosjeka Republike Hrvatske i većine županija (RH 9,52%; ispod 10% ima 9 županija, 10-15% 7 županija, 15% i više 5 županija uključujući i MŽ). U ukupnom broju stanovnika Međimurske županije, udio visokoobrazovanih osoba iznosi svega 8,39% (najmanje VŠS), dok je taj postotak na razini EU27 veći i iznosi 24,8%. Postotak stanovnika sa završenom srednjom školom u ukupnom broju stanovnika Međimurske županije iznosi 43,08%, dok je ta brojka na razini EU27 nešto viša, 46,6%.³

Slika 3. Stanovništvo prema stupnju obrazovanja, Međimurska županija, 2011.



Izvor podataka: DZS; Popis stanovništva 2011.; Izrada: REDEA d.o.o.

1.1.5. Obrazovanje

PREDŠKOLSKI ODGOJ

- U pedagoškoj godini 2015./2016. na području Međimurske županije djelovalo je ukupno 28 vrtića, od čega 12 predškolskih ustanova kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, 14 privatnih dječjih vrtića te 2 vjerska vrtića. U pedagoškoj godini 2015./2016. pedagoški odgoj na području Međimurske županije pohađalo je ukupno 3 248 djece od čega je u jaslama bilo 413 djece.
- Na području Međimurske županije u sustavu predškolskog odgoja, u pedagoškoj godini 2015./2016. radilo je 298 odgojitelja i 33 stručnih suradnika (u većini slučajeva radi se o vanjskim stručnim suradnicima). Prema ukupnom broju djece, jedan odgojitelj radi s 10,9 djece.
- U pedagoškoj godini 2015./2016. u redovnim programima ili programima predškole, pohađalo je ukupno 331 djece romske nacionalne manjine što je ogromno poboljšanje s obzirom na prijašnje razdoblje.

³ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_lfse_06&lang=en

- Krajem 2014. godine u Međimurskoj županiji je otvoren Dječji centar ZVIR (Zajedno Vidimo, Interveniramo Rano) Međimurske udruge za ranu intervenciju u djetinjstvu (MURID) namijenjena djeci s teškoćama u razvoju koja nisu bila uključena ni u kakav vid predškolskog odgoja i obrazovanja.

OSNOVNOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

- Na području Međimurske županije djeluje 30 osnovnih škola, Centar za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju koji se nalazi u Čakovcu i pokriva potrebe cijelog područja Međimurske županije te Osnovna umjetnička škola. Osim matičnih osnovnih škola, u županiji djeluje i 28 područnih škola.
- U školskoj godini 2015./2016. 30 osnovnih škola pohađalo je 9 642 učenika s kojima je radilo ukupno 944 učitelja i 67 stručna suradnika. Prema dostupnim podacima, 1 stručni suradnik radi sa 144 učenika što ukazuje na prekapacitiranost tih djelatnika.
- Centar za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju Čakovec je u školskoj godini 2015./2016. polazilo ukupno 179 učenik u 33 redovna i posebna razredna odjela.
- Osnovnu umjetničku školu „Miroslav Magdalenić“ Čakovec čiji je osnivač Grad Čakovec, ali djeluje sa svojim područnim odjelima na prostoru cijele županije, u školskoj godini 2015./2016. pohađalo je u 38 razrednih odjeljenja ukupno 328 učenika. S njima je radio ukupno 28 profesora ili nastavnika.
- Prosjek broja učenika po razrednom odjeljenju, u školskoj godini 2015./2016. bio je 17 učenika što je prema važećem Državnom pedagoškom standardu optimalan broj učenika u jednom razrednom odjelu.
- U školskoj godini 2015./2016. 1 581 učenika romske nacionalne manjine pohađalo je osnovne škole na području Međimurske županije što je u ukupnom broju od 9 642 učenika u osnovnim školama, 16,4% učenika romske nacionalne manjine.

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

- Na području Međimurske županije djeluje 7 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. To su: Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec, Ekonomska i trgovačka škola Čakovec, Graditeljska škola Čakovec, Tehnička škola Čakovec, Gospodarska škola Čakovec, Srednja škola Čakovec i Srednja škola Prelog.
- U školskoj godini 2015./2016. 7 srednjih škola na području županije pohađalo je ukupno 4152 učenika u ukupno 82 programa.
- Najviše učenika u školskoj godini 2015./2016. pohađalo je Tehničku školu Čakovec, 823 učenika u 19 obrazovnih programa što je čak 19,82% od ukupnog broja učenika u svim ustanovama srednjoškolskog obrazovanja na području Međimurske županije.
- U školskoj godini 2015./2016. u srednjoškolskom sustavu na području županije bilo je ukupno 251 učenika pripadnika romske nacionalne manjine što je 6,05% u ukupnom broju učenika u srednjim školama.

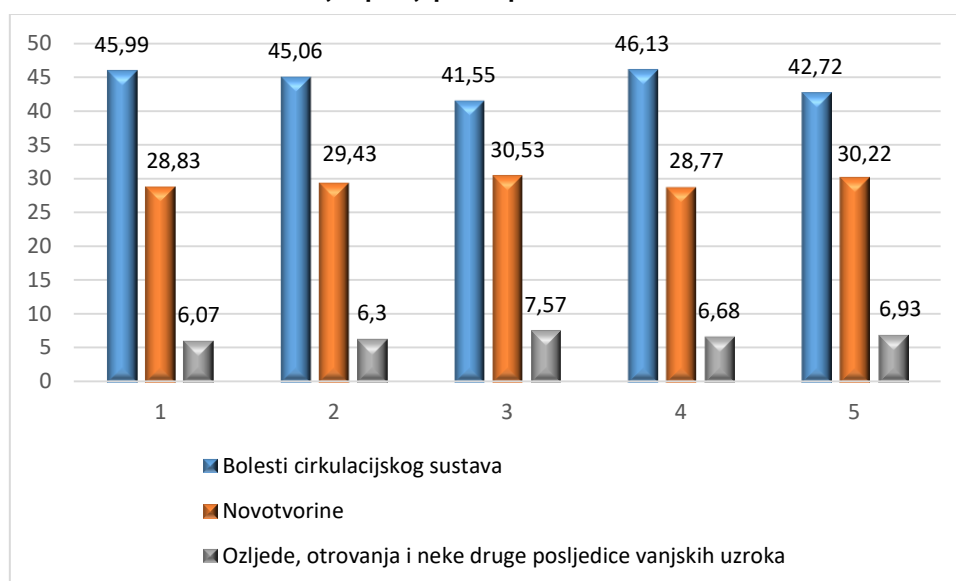
VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE I OBRAZOVANJE ODRASLIH

- U županiji djeluju dvije visokoobrazovne institucije: Međimursko veleučilište u Čakovcu i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu.
- Od akademske godine 2015./2016. u Čakovcu se izvodi izvanredni dislocirani sveučilišni diplomski studij Sestrinstva u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer u Osijeku. Studij polazi ukupno 63 studenata.
- U akademskoj godini 2015./2016. na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu bilo je upisanih ukupno 1 056 studenata/ica (redovni i izvanredni), a nastavno osoblje je činilo 23 stalno zaposlenih te 54 vanjskih suradnika.
- Na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu u akademskoj godini 2015./2016. bilo je ukupno 456 studenata/ica. Nastavno osoblje činilo je 20 nastavnika u radnom odnosu i 38 nastavnika – vanjskih suradnika. Ukupno je u ovoj akademskoj godini bilo upisano 150 studenata/ica u 1. semestar (redovno i izvanredno).
- Cjeloživotno obrazovanje na području Međimurske županije provode: Pučko otvoreno učilište Čakovec i Pučko otvoreno učilište Novak, Međimursko veleučilište u Čakovcu i srednje strukovne škole, međutim ne postoji sustavno praćenje korištenja i vrednovanja programa cjeloživotnog učenja.
- Većina jedinica lokalne samouprave na području Međimurske županije ima stalan program stipendiranja studenata koji imaju prebivalište u pojedinoj općini ili gradu.

1.1.6. Zdravstvo

- U županiji postoji jedna bolnica, Županijska bolnica Čakovec koja ima ugovorene krevete za dnevnu bolnicu te u sklopu koje djeluju polikliničko-konzilijarne službe. ŽBČ ima 294 stacionarna kreveta, tako da na 1000 stanovnika ima 2,58 kreveta što je manje u usporedbi s prosjekom Hrvatske (4,04 kreveta za liječenje akutnih bolesnika), u liječenju sudjeluje 132 liječnika.
- U Zavodu za hitnu medicinu Međimurske županije tijekom 2015. godine je radilo 15 timova, a ostvarili su ukupno 19.176 intervencija.
- U Međimurskoj županiji je registrirana 21 zdravstvena ustanova, Međimurska županija je osnivač 5 zdravstvenih ustanova – Županijske bolnice Čakovec, Doma zdravlja Čakovec, Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, Ljekarne Čakovec i Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije.
- Prema prikupljenim podacima Međimurske županije, na području županije u 2015. godini djelovalo je 16 ordinacija opće i obiteljske medicine u sklopu Doma zdravlja Čakovec i 42 ordinacije koncesionara, 6 stomatoloških ordinacija u Domu zdravlja i 41 stomatološka ordinacija koncesionara, 1 pedijatar u Domu zdravlja i 4 pedijatara koncesionara, 2 ginekologa u Domu zdravlja i 4 ginekologa koncesionara, 2 liječnika medicine rada, 1 liječnik dermatologije, 8 samostalnih zubotehničkih laboratorija te 3 laboratorija u sklopu stomatoloških ordinacija.
- U mreži javne zdravstvene službe za Međimursku županiju djeluje jedan tim javnog zdravstva (jedan liječnik specijalista i jedna medicinska sestra više stručne spreme). Pokrivenost primarnom zdravstvenom mrežom je dobra, ali mreža nije u potpunosti popunjena (pedijatri, ginekolozi), ali broj liječnika za sada zadovoljava potrebe stanovništva Međimurske županije.
- Kao što je prikazano u tablici XY ispod, na prvom mjestu ljestvice uzroka smrti u Međimurskoj županiji 2014. godine nalazi se bolesti cirkulacijskog sustava. Udio umrlih u ukupnom broju umrlih iznosi 42,72%. Sljedeći uzrok smrti u Međimurskoj županiji su maligne bolesti i broj umrlih od 2000. godine je u konstantnom porastu - 2000. godine 23% (299 umrlih), 2005. godine 24% (302 umrle osobe) te 2010. godine 29% (356 umrlih osoba).

Slika 4. Postotak umrlih u Međimurskoj županiji po skupinama bolesti



Izvor: Izrada autora prema podacima iz Statističkih zdravstvenih ljetopisa od 2010. do 2014. godine

1.1.7. Sport i rekreacija

- Prema podacima iz Registra udruga Republike Hrvatske (kolovoz 2016.) u Međimurju djeluje ukupno 260 registrirane udruge, savezi i klubovi bez saveza.
- U Međimurskoj županiji u funkciji je 19 školskih sportskih dvorana od čega je 5 trodijelnih, 10 dvodijelnih i 4 jednodijelnih dvorana koje se osim za školske potrebe koriste i za potrebe sporta i rekreacije.

1.1.8. Socijalna skrb

- Na području Međimurske županije djeluje jedan centar za socijalnu skrb – Centar za socijalnu skrb Čakovec s podružnicama u Prelogu i Murskom Središću. Posljednjih nekoliko godina primjetan je porast korisnika socijalnih naknada, od čega je najveći broj pripadnika romske nacionalne manjine (83% korisnika). Pučka kuhinja djeluje samo u gradu Čakovcu kao zajednički projekt Međimurske županije, Centra za socijalnu skrb i Grada Čakovca. U 2016. godini je osnovan socijalni dućan (u sufinanciranje uključen Crveni križ i Grad Čakovec) čiji korisnici su žitelji grada.
- Na području Međimurske županije prema zadnje dostupnim podacima iz ožujka 2015. godine, živjelo je 9619 osoba s invaliditetom od čega su 5165 muškaraca i 4454 žena.
- Od institucija koje djeluju kao pomoć socijalno ugroženima tu su: Dom za žrtve obiteljskog nasilja Sigurna kuća, Centar za pomoć u kući Međimurske županije i Obiteljski Centar Međimurske županije. U Međimurskoj županiji djeluje 7 domova za starije i nemoćne osobe, 7 obiteljskih domova za starije i nemoćne osobe, 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe i 1 obiteljski dom za psihički bolesne odrasle osobe te 34 udomiteljske obitelji. Prema Socijalnoj karti županije za 2012. godinu, djelovale su tri ustanove (1 dnevni boravak i 2 obiteljska doma) namijenjene djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

1.1.9. Civilno društvo

- Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da na području Međimurske županije u kolovozu 2016. godine djeluje 1.203 aktivnih udruga.⁴ Udruge na području Međimurske županije najaktivnije su u područjima sporta, kulture, dobrovoljnog vatrogastva, lova i ribolova, gospodarskih i tehničkih djelatnosti, zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, zaštite okoliša i prirode te okupljanja mladeži i djece. Rad u većini udruga se zasniva na volonterstvu manjeg broja članova udruge te je primjetna potreba zapošljavanja stručnog kadra kako bi se podigla kvaliteta djelovanja pojedinih udruga.
- Kroz LEADER program potaknuto je osnivanje Lokalnih akcijskih grupa (LAG) kao jedan od boljih primjera razvoja partnerskih međusektorskih odnosa. Međimurska županija je podijeljena u 2 lokalne akcijske grupe koje u svojim skupštinama imaju zastupljene predstavnike javnih vlasti, gospodarstvenika, OCD-ova i drugih zainteresiranih grupa.
- Postoji sustav tehničke i stručne pomoći OCD-ova (besplatno informiranje, savjetovanje i izobrazba). ACT Grupa akreditirala je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD-ova na lokalnoj i regionalnoj razini (Program JAKO) koji djeluje od 2007. godine.

1.1.10. Kultura

- U Međimurju se nalazi ukupno oko 800 nepokretnih spomenika kulture. Od toga je 500 sakralnih i oko 300 profanih spomenika. Identitet županije nije dovoljno temeljen na kulturnim stečevinama, bogatoj tradiciji (običaji, folklor, glazba i dr.) i povijesnim znamenitostima županije, uključujući primjerice vrlo značajnu povijest željezničke infrastrukture i prometa (povezivanje programa i projekata turizma s kulturnom i tradicionalnom baštinom Međimurja) te legende (osmisliti kulturna događanja u vezi s povijesnim osobama i događajima). Ustanove u kulturi na području MŽ su: Muzej Međimurja Čakovec, Spomen dom rudarstva Mursko Središće, Muzej Croata Insulanus Grada Preloga, Centar za kulturu Čakovec, Centar za kulturu Mursko Središće, Dom kulture Grada Preloga. U županiji djeluju etablirane organizacije koje postižu brojne uspjehe i priznanja u inozemstvu i u Hrvatskoj – KD Pinklec, Škola animiranog filma, PZ Josip Štolcer Slavenski.
- Značajno je djelovanje Zajednice HKUU Međimurske županije koja broji 71 udruhu i koja je sa svim svojim članicama temelj očuvanja kulturne baštine i narodnih običaja međimurskoga kraja, te koja razvija kulturu i ponudu kulturnih aktivnosti. Prema Registru udruga RH, u Međimurju djeluje 170 kulturnih udruga (kolovoz 2016.).

ZAKLJUČAK

U posljednje 3 – 4 godine vidljivo je dvostruko povećanje vanjske migracije s područja Međimurske županije. Najzornije se to vidi u godinama od 2012. do 2014. kada je iz MŽ iselilo 2012. godine 95 stanovnika, 2013. 174 stanovnika te 2014. 380 stanovnika. S obzirom da su ove migracije ekonomske prirode da bi se ovaj negativni trend zaustavio ili barem usporio, gospodarstvenici u MŽ moraju pokazati više interesa za ulaganje u ljudske potencijale, nove tehnologije i inovacije. Dio problema leži i u neusklađenosti potreba tržišta rada s obrazovnim programima koje pohađaju učenici u srednjim školama pa je potreban jači

⁴ Registar udruga, Ministarstvo uprave; kolovoz 2016.

angažman u uspostavi profesionalnog usmjeravanja kako bi se dugoročno zadovoljile potrebe lokalnog tržišta rada. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti učenicima romske nacionalne manjine. Posljednjih nekoliko godina vidljivo je povećanje broja učenika romske nacionalne manjine u srednjoškolskom obrazovanju (u odnosu na šk. god. 2013./2014. povećanje od 2,35%). Kroz osvještavanje romske nacionalne manjine o dobrobiti nastavka obrazovanja i smanjenja njihovog ranog napuštanja školovanja, doprinijet će se smanjenju njihove socijalne isključenosti, ovisnosti o socijalnim pomoćima te smanjiti njihovo otežano zapošljavanje s obzirom na njihove izrazito niske radne kvalifikacije. Mjere i aktivnosti koje su odgovor na navedene probleme i analizu stanja doprinijet će poboljšanju obrazovne slike Međimurske županije s obzirom da trenutno imamo svega 8,39% visokoobrazovanih osoba u ukupnom broju stanovnika MŽ.

1.2. GOSPODARSTVO

1.2.1. Bruto domaći proizvod

- Visina bruto domaćeg proizvoda koji je kreiralo međimursko gospodarstvo 2013. godine bila je 962 milijuna eura, što je iznosilo 2,2 % ukupnog BDP-a RH.
- U razdoblju od 2009. do 2013. godine županijski BDP po stanovniku povećao se za 1,58 %, dok je povećanje na nacionalnoj razini iznosilo 1,16 %.

Tablica 4. BDP za RH i prostorne jedinice za statistiku 2. razine 2009. - 2013.

Prostorne jedinice za statistiku	BDP (mil. EUR) 2009.	BDP (mil. EUR) 2010.	BDP (mil. EUR) 2011.	BDP (mil. EUR) 2012.	BDP (mil. EUR) 2013.	Struktura (Hrvatska = 100)	BDP per capita (EUR) 2009.	BDP per capita (EUR) 2010.	BDP per capita (EUR) 2011.	BDP per capita (EUR) 2012.	BDP per capita (EUR) 2013.	Indeks Hrvatska = 100
2. razine i županije												
Republika Hrvatska	44.781	44.441	44.220	43.959	43.516	100	10.111	10.057	10.325	10.297	10.228	100,00
Kontinentalna Hrvatska	30.429	29.944	30.184	30.030	29.630	68,1	10.276	10.147	10.514	10.500	10.405	101,7
Jadranska Hrvatska	14.352	14.497	14.035	13.929	13.886	31,9	9.764	9.876	9.941	9.885	9.870	82,9
Međimurska županija	984	930	963	958	962	2,2	8.349	7.885	8.459	8.436	8.481	96,5

Izvor: DZS, Priopćenje ožujak 2012., veljača 2013., 2014., ožujak 2015., veljača 2016. godina, Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku, NKPS – 2. Razina i županije u 2009., 2010., 2011., 2012., i 2013. godini.

Tablica 5. BDP po stanovniku po paritetima kupovne moći – podaci za: Republiku Hrvatsku, Kontinentalnu Hrvatsku i Međimursku županiju (EU28=100)

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Republika Hrvatska	61	59	59	60	59
Kontinentalna Hrvatska	63	60	61	61	60
Međimurska županija	51	47	48	49	49

Izvor: Eurostat

- U usporedbi s EU 28, BDP po stanovniku po paritetima kupovne moći u Republici Hrvatskoj je na 41% ispod prosjeka EU 28 u 2013. godini.

1.2.2. Zaposlenost i nezaposlenost

Tablica 6. Udio radno sposobnog stanovništva

	Radno sposobno stanovništvo MŽ	Ukupan broj stanovnika MŽ	Udio radno sposobnog stanovništva
Ukupno	76.834	113.804	67,51
Muškarci	39.239	55.601	/
Žene	37.595	58.203	/

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

- Tablica 6. prikazuje udio radno sposobnog stanovništva (67,51%) u ukupnom broju stanovništva Međimurske županije. Ovaj udio ne odstupa značajno od udjela radnog sposobnog stanovništva na razini RH (67,07%).
- U MŽ u travnju 2016. godine prema statističkim informacijama HZMO evidentirano je 39.533 zaposlenih osoba, aktivnih osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje promatranih kao zaposlene osobe od čega je njih 34.511 bilo zaposleno kod pravnih osoba. Od ukupnog broja zaposlenih, žene čine 44,48%, što je ispod prosjeka RH koji iznosi 47,2 %. Broj zaposlenih u MŽ čini udio od 2,77% u ukupnom broju zaposlenih u RH.
- Prosječna neto plaća na razini Županije za 2014. manja je od prosjeka RH, za 24,17%, a iznosi 3.930 kn, što je u odnosu na 2013. godinu povećanje za 4,52%.

Tablica 7. Prosječne plaće po županijama i prosjek RH

Rang	Županija	Prosječne plaće 2014.
1.	Grad Zagreb	5.647,85
2.	Istarska	4.981,00
3.	Dubravačko-neretvanska	4.974,46
4.	Zagrebačka	4.886,57
5.	Primorsko-goranska	4.650,49
6.	Karlovačka	4.588,68
7.	Zadarska	4.570,31
8.	Brodsko-posavska	4.479,02
9.	Sisačko-moslavačka	4.364,13
10.	Koprivničko-križevačka	4.329,09
11.	Splitsko-dalmatinska	4.235,42
12.	Krapinsko-zagorska	4.181,58
13.	Šibensko-kninska	4.073,75
14.	Osječko-baranjska	4.030,36
15.	Međimurska	3.929,58
16.	Varaždinska	3.824,16
17.	Požeško-slavonska	3.791,01
18.	Ličko-senjska	3.774,40
19.	Vukovarsko-srijemska	3.686,85
20.	Bjelovarsko-bilogorska	3.601,69
21.	Virovitičko-podravka	3.589,27
	UKUPNO RH	4.902,17

Izvor: Pregled gospodarskih kretanja 2014., HGK

- Pad broja zaposlenih najviše bilježe proizvodnje odjeće, proizvodnje proizvoda od gume i plastike, proizvodnja nemetalnih mineralnih proizvoda, proizvodnja papira i proizvoda od papira i proizvodnja metala. Vidljivo je da prerađivačka industrija bilježi povećanje broja zaposlenih u kontinuitetu, te je u 2014. zabilježeno povećanje zaposlenih u odnosu na 2011. godinu za 12,13%.
- U navedenom razdoblju (2011.-2014.) na razini RH broj zaposlenih se smanjuje, za 2,9 %, što ukazuje na povoljniju sliku tržišta rada na razini Međimurske županije. Prerađivačka industrija i na razini RH

zapošljava najveći broj osoba, međutim, od 2011. kontinuirano dolazi do njegovog smanjenja. U 2014. godini broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji je smanjen za 0,5% u odnosu na godinu prije.

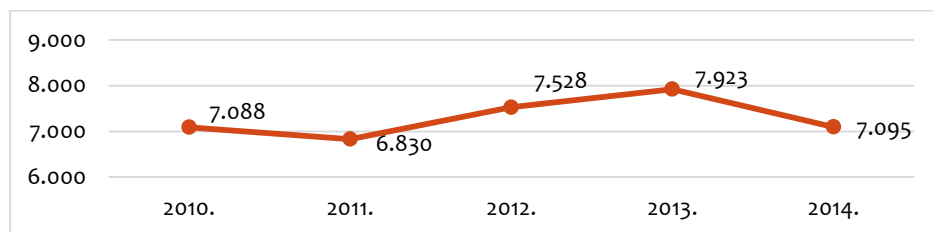
Tablica 8. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti, 2011. – 2014.

DJELATNOST/GODINA	2011		2012		2013.		2014.	
	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	12.455	210.767	12.967	199.828	13.217	195.923	13.966	194.929
TRGOVINA	2.594	180.715	2.758	178.202	2.621	178.916	2.726	173.619
GRADITELJSTVO	3.302	82.189	3.102	74.911	2.749	70.540	2.758	67.307
OSTALO	4.635	654.495	4.796	656.778	4.282	659.428	4.482	659.605
UKUPNO	22.986	1 128 166	23.623	1 109 719	22.869	1 104 807	23.932	1 095 460

Izvor: Pregled gospodarskih kretanja za 2012. i 2014. godinu, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Čakovec, DZS za RH

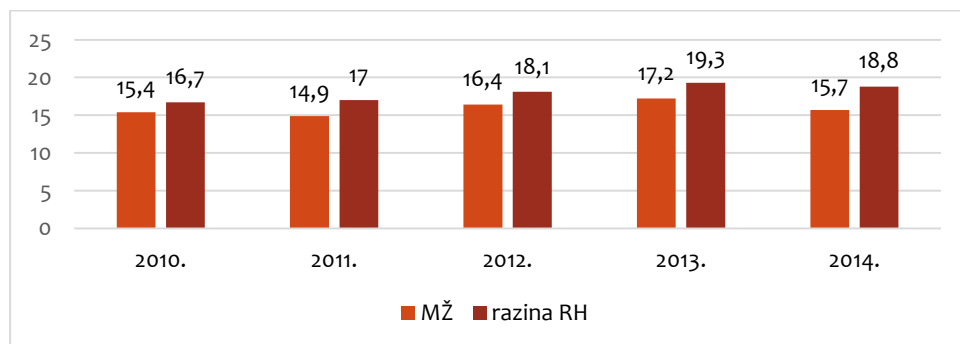
- Prema zadnjim podacima iz 2014. godine, u evidenciji zavoda su bile 7.095 nezaposlene osobe. Stopa registrirane nezaposlenosti u MŽ iznosila je 15,7 %, dok je na razini RH iznosila 18,8 %. Stopa nezaposlenosti u MŽ u 2014. godini smanjena je u odnosu na prethodnu godinu za 1,5 postotna boda, dok je za isto razdoblje na razini RH bila smanjena za 0,5 postotna boda.

Slika 5. Broj nezaposlenih po godinama u Međimurskoj županiji



Izvor: Pregled gospodarskih kretanja, HGK ŽK Čakovec, obrada autora

Slika 6. Stopa nezaposlenosti po godinama (godišnji prosjek)⁵



Izvor: HZZ, Godišnjak 2014., 2013., 2012., 2011., 2010., obrada autora

⁵ Pri izračunavanju stope nezaposlenosti po županijama korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskog osiguranja, evidentiranim u Hrvatskome zavodu za mirovinsko osiguranje (kao registrirane zaposlene osobe) te podaci o nezaposlenim osobama, evidentiranim u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje. Prosječna stopa nezaposlenosti na državnoj razini također se koristila na temelju tih podataka zbog mogućnosti usporedbe.

- Kao rezultat gospodarske krize, nezaposlenost nije porasla samo u brojkama, već je značajno promijenjena i struktura nezaposlenih osoba. Zbog pojačanoga priljeva obrazovanih muškaraca, novo prijavljenih izravno iz radnog odnosa, promijenjena je struktura evidentiranih nezaposlenih osoba (smanjen udio teže zapošljivih skupina). Osim toga, znatan broj u evidenciji nezaposlenih čini romska populacija. Približno 1100 osoba odnosno 14 % nezaposlenih u Međimurskoj županiji krajem prosinca 2013. godine činila je romska populacija, a većinom se radi o osobama bez obrazovanja, radnog iskustva i radnih navika.
- Kada se promatra obrazovna struktura nezaposlenog stanovništva vidljivo je da najveći broj nezaposlenih osoba čine one sa srednjom školom za sve promatrane godine, dok najmanji broj čine osobe sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom. Sličan trend je i na razini RH, najveći udio čine osobe sa srednjom školom. Na razini Kontinentalne RH u 2014. godini osobe sa srednjom školom, također, čine najveći broj nezaposlenih, dok najmanji broj nezaposlenih čine osobe s prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom.

Tablica 9. Obrazovna razina nezaposlenih osoba po godinama za Međimursku županiju i RH

Godina	Bez škole i nezavršena osnovna škola		Osnovna škola		Srednja škola		Prvi stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola		Fakultet, akademija, magisterij, doktorat		Ukupno	
	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH
2010.	1.294	18.068	1.480	70.852	3.920	186.875	210	11.593	184	15.037	7.088	302.425
2011.	1.102	17.443	1.401	68.575	3.860	189.318	234	12.664	233	17.333	6.830	305.333
2012.	1.062	18.136	1.616	68.829	4.253	201.632	315	15.271	282	20.456	7.528	324.323
2013.	1.084	18.357	1.666	71.326	4.506	215.766	361	17.549	306	22.114	7.923	345.112
2014.	997	17.688	1.498	67.740	3.866	202.266	383	17.695	351	22.797	7.095	328.187

Izvor: HZZ, Statistika – online, obrada autora

- Kada se promatra struktura nezaposlenih osoba, vidljivo je da u MŽ u 2014. godini ima veći udio žena (53,2%) nego muškaraca (46,8%). Sličnu strukturu bilježi i Kontinentalna Hrvatska gdje je udio žena 52,5 %, dok na razini RH za 2014. godinu žene čine 53,9 %.
- Udio mladih do 24 godine u strukturi nezaposlenih u MŽ za 2014. iznosi 21%, što je za 2,23 % više nego na razini Kontinentalne Hrvatske (18,77%), a 2,9% više nego na razini RH.
- Kada se promatraju nezaposleni s obzirom na ročnost nezaposlenosti, vidljivo je da 54,33% čine osobe nezaposlene osobe manje od 12 mjeseci u 2014. godini.

1.2.3. Poslovni subjekti

- Gospodarstvo MŽ pretežno je tradicionalnog, radno intenzivnog i izvozno orijentiranoga karaktera.
- Prema obliku registracije poslovnih djelatnosti u MŽ prednjače trgovačka društva.

Tablica 10. Struktura poslovnih subjekata prema obliku registracije

	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		I – VI 2015.	
	Broj registri ranih	Broj aktivni h	Broj registri ranih	Broj aktivni h	Broj registri ranih	Broj aktivni h	Broj registri ranih	Broj aktivni h	Broj registri ranih	Broj aktivni h	Broj registri ranih	Broj aktivni h
Pravne osobe ukupno	5.865	3.426	6.076	3.090	6.333	3.355	6.373	3.838	6.748	4.216	6.926	4.393
Trgovačka društva	3.232	2.726	3.670	2.645	3.868	2.850	3.844	3.268	4.173	3.599	4.332	3.757
Poduzeća i zadruge	1.254	196	974	38	974	38	973	38	974	39	975	40
Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije	1.379	504	1.432	407	1.491	467	1.556	532	1.601	578	1.619	596
Obrti i slobodna zanimanja	1.618	1.586	1.561	1.538	1.474	1.451	1.350	1.331	1.269	1.256	1.230*	1.219*

*Napomena: podaci za obrte i slobodna zanimanja prikazani su za cijelu 2015. godinu Izvor: DZS, Statistički ljetopis Republike Hrvatske za razdoblje od 2011. do 2015. godine; Priopćenje kolovoz 2015, Broj i struktura poslovnih subjekata po županijama – stanje 30. lipnja 2015.; Obrtnička komora Međimurja

- 2014. godine 4.216 aktivnih međimurskih poslovnih subjekata činili su 2,46 % svih aktivnih subjekata hrvatskog gospodarstva. Broj aktivnih poslovnih subjekata u 2014. godini povećao se u odnosu na 2013. godinu za 9,85 %.
- Promatrajući petogodišnje razdoblje, broj aktivnih obrta u 2014. godini na području MŽ smanjen je za 20,81 % u odnosu na 2010. godinu. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u istom razdoblju smanjen je broj obrta na području RH za 13,67%. Prema podacima Obrtničke komore Međimurja u 2015. godini bilo je 1.219 aktivnih obrta. U proizvodnim djelatnostima najviše je obrtnika u niskoakumulativnim granama – prerada i obrada metala, tekstil i proizvodnja proizvoda od drva. Prema podacima za 2015. godinu, najviše obrtnika ima grad Čakovec (379), a od općina prednjači Nedelišće s 134 obrtnika.
- Od ukupnog broja pravnih osoba u gospodarstvu županije u prvih šest mjeseci 2015. godini udio u prerađivačkoj industriji je 16,25 %, u djelatnosti trgovine 21,12 %, u graditeljstvu 14 %, u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 8,49 %, u djelatnostima pružanja smještaja i usluživanja hrane 7,53 %, u području prijevoza i skladištenja 2,80 % i u poljodjelstvu 2,2 % itd.
- Primjetan je pozitivan trend u otvaranju poslovnih subjekata u granama djelatnosti prerađivačka industrija i građevinarstvo.
- U petogodišnjem razdoblju (2010. – 2014.) tvrtke u MŽ činile su ukupno 3,81 % novootvorenih tvrtki u Kontinentalnoj Hrvatskoj odnosno 2,52 % ukupnog broja tvrtki na razini RH. Uz to, u navedenom razdoblju u Međimurskoj županiji zatvoreno je 4,08 % od ukupnog broja zatvorenih tvrtki u Kontinentalnoj Hrvatskoj, odnosno 2,58 % na razini Republike Hrvatske.
- Obrti su vrlo važan partner velikim poduzećima (kooperanti).
- Prema podacima Obrtničke komore Međimurja u 2015. godini bilo je 1.219 aktivnih obrta
- Najveći broj obrta otpada na proizvodne djelatnosti (26,9%) i građevinarstvo (20,7%) te trgovinu (14,92%).
- Razvijeno obrtništvo tradicionalno je značajno obilježje Međimurske županije, osobito proizvodno obrtništvo i građevinarstvo u obrtu.

1.2.4. Konkurentnost Međimurske županije

Tablica 11. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije 2014. godine - prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Broj/ Iznos	Indeks 2014./2013.	Udjel MŽ-a u RH	Mali		Srednje veliki		Veliki	
				Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	2.481	102,6	2,5	2.431	98	43	1,7	7	0,3
Broj zaposlenih	23.932	104,6	3,0	13.093	54,7	7.322	30,6	3.517	14,7
Ukupni prihodi	10.687.635	103,7	1,8	4.864.267	45,5	3.827.953	35,8	1.995.415	18,7
Ukupni rashodi	10.253.828	103,4	1,7	4.690.970	45,8	3.657.279	35,7	1.905.578	18,6
Razlika prihoda i rashoda	433.807	113,2	3,4	173.297	39,9	170.674	39,3	89.837	20,7
Investicije	535.301	95,0	1,6	165.546	30,9	229.335	42,8	140.420	26,2
Prosječna neto plaća	3.929	101,9		3.492		4.617		4.126	

Izvor: Gospodarski profil Međimurske županije u 2014. godini

- Iz podataka prikazanih u tablici 11. vidi se da je u 2014. godini na području MŽ poslovaio 2.481 poduzetnik, od čega najveći udio pripada malim poduzetnicima koji čine 98 % ukupnog broja poduzetnika na području županije. Ukupno 2.481 poduzetnika ostvarilo je u 2014. godini ukupne prihode u iznosu od 10,6 milijarde kuna. Ukupni ostvareni prihodi poduzetnika u 2014. godine na području županije čine udio od 2,2 % ukupnih prihoda ostvarenih na području Kontinentalne Hrvatske, odnosno 1,8 % ukupnih prihoda ostvarenih na području RH.
- Ukupan broj zaposlenih u MŽ u 2014. godini činio je udio od 4,1 % ukupnog broja zaposlenih na području Kontinentalne Hrvatske, odnosno 3 % ukupnog broja zaposlenih na području RH.
- Najveći dio prihoda poduzetnika Međimurske županije ostvaren je u prerađivačkoj industriji, 56,2 %. Slijede djelatnosti trgovina na veliko i malo s ostvarenih 20 % ukupnog prihoda u MŽ te građevinarstvo s 9,3 %.
- Međimurska županija se nalazi na 4. mjestu prema rangui konkurentnosti 2013. (ispred se nalazi Grad Zagreb, Varaždinska i Istarska županija), što upućuje na pozitivne faktore dugoročnog razvitka.

Slika 7. Regije i županije Hrvatske rangirane prema konkurentnosti

Ukupni rang konkurentnosti		Županije	Rang poslovnog okruženja	Rang poslovnog sektora	Statistički rang			Perceptivni rang		
2013.	2010.				Statistički rang (ukupno)	Rang poslovnog okruženja	Rang poslovnog sektora	Perceptivni rang (ukupno)	Rang poslovnog okruženja	Rang poslovnog sektora
1	2	Grad Zagreb	2	3	1	1	4	5	6	3
2	1	Varaždinska	1	2	7	7	6	1	1	1
3	3	Istarska	9	1	2	5	1	11	14	8
4	4	Međimurska	6	4	4	9	3	8	8	6
5	7	Primorsko-goranska	8	6	3	4	2	15	16	13
6	6	Zadarska	3	8	9	6	7	3	3	9
7	5	Zagrebačka	4	5	6	3	9	7	7	2
8	12	Koprivničko-križevačka	5	7	10	10	8	2	2	5
9	8	Splitsko-dalmatinska	7	11	8	2	10	10	11	10
10	9	Dubrovačko-neretvanska	10	10	5	8	5	12	12	12
11	13	Očeječko-baranjska	13	9	16	19	12	4	5	4
12	11	Krapinsko-zagorska	12	12	13	11	18	9	10	11
13	14	Karlovačka	11	13	11	12	14	13	9	16
14	10	Šibensko-kninska	16	15	12	13	11	17	18	19
15	15	Bjelovarsko-bilogorska	15	16	15	14	15	16	15	15
16	16	Brodsko-posavska	14	14	21	20	20	6	4	7
17	18	Ličko-seenjska	18	20	14	15	13	20	17	21
18	17	Virovitičko-podravska	17	17	18	17	19	14	13	14
19	19	Sisačko-moslavačka	19	19	17	18	16	19	20	20
20	20	Vukovarsko-srijemska	21	18	19	21	17	18	19	18
21	21	Požeško-slavonska	20	21	20	16	21	21	21	17

Izvor: Publikacija Regionalni indeks konkurentnosti 2013.

- Prednosti Međimurske županije prema čimbenicima konkurentnosti naročito su u kvaliteti poslovnog okruženja (osnovna infrastruktura, javni sektor, poslovna infrastruktura) te u kvaliteti poslovnog sektora (razvijenost poduzetništva, razina i dinamika ekonomskih rezultata u odnosu na ostale županije). Jedini nedostatak iskazan je u području obrazovanja.

1.2.5. Osnovne gospodarske djelatnosti

1.2.5.1. Prerađivačka industrija

Metaloprerađivačka industrija

- Metaloprerađivačka industrija vodeća je grana prerađivačke industrije MŽ. Broj poduzeća u 2014. u odnosu na 2010. godinu u Međimurskoj županiji povećan je za 10,69 %, dok je na razini Republike Hrvatske u istom razdoblju došlo do smanjenja broj poduzeća metaloprerađivačke industrije za 5,26 %.
- Poduzeća u ovom sektoru izrazito su izvozno orijentirana te kontinuirano ulažu u razvoj i nova znanja.
- Metaloprerađivačka industrija u 2014. godini ostvarila je ukupne prihode u visini 2.250.030.000 HRK, a zapošljavala je 5.411 ljudi

Tekstilna i obućarska industrija

- Ekspanzija tekstilne industrije s dalekog Istoka te neuspjela pretvorba i privatizacija društvenog vlasništva u devedesetim godinama dvadesetog stoljeća ostavila je negativne posljedice na međimursku tekstilnu i obućarsku industriju. Međimurska trikotaža Čakovec (MTČ), MODEKS iz Murskog Središća i ČATEKS iz Čakovca kao nositelji tekstilne industrije Međimurja su se suočili sa velikim teškoćama u poslovanju i katastrofalnim gubitkom tržišta i padom poslovanja. MTČ i MODEKS su završili u stečaju, a ČATEKS je nakon teškog perioda uspio stabilizirati poslovanje te je ponovno konkurentno i razvoju okrenuto poduzeće.

- Prema podacima Hrvatske gospodarske komore za 2014. godinu, 79 poduzeća u Međimurskoj županiji je poslovalo u tekstilnoj i obućarskoj industriji što na razini RH čini udio od 9,06 %. Broj poduzeća tekstilne i obućarske industrije u 2014. godini povećao se za 11,26 % u odnosu na 2010. godinu, dok je na razini RH u istom razdoblju došlo do smanjenja broja poduzeća koja djeluju u tekstilnoj i obućarskoj industriji za 5,73 %.
- Ovaj sektor i dalje karakterizira niska razina plaća koja je najniža u usporedbi s ostalim djelatnostima u prerađivačkoj industriji MŽ.

Prehrambena industrija

- S obzirom na to da je Međimurje izrazito ruralno područje s tradicionalno razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom usporedno se razvila i prehrambena industrija.
- U okviru prehrambene industrije u MŽ posluje relativno mali broj subjekata, ali neki od njih svojim kapacitetima i ugledom predstavljaju važne igrače u hrvatskoj prehrambenoj industriji (Perutnina Ptuj – PIPO d.o.o., Čakovečki mlinovi d.d., Vajda d.d., Agromedimurje d.d., Ragusa d.o.o., Marodi d.o.o.).
- Prema podacima Hrvatske gospodarske komore za 2014. godinu u prehrambenoj industriji poslovalo je 36 poduzeća na području Međimurske županije što čini udio od 2,61 % svih poduzeća RH koja posluju u navedenoj industriji.

Drvena industrija

- U 2014. godinu u Međimurskoj županiji poslovalo je 68 poduzeća što čini udio od 4,38 % svih poduzeća koja posluju u RH u drvnoj industriji.
- Drvena industrija bilježi pozitivan trend rasta broja zaposlenih. Broj zaposlenih u 2014. godini povećao se za 29,07 % u odnosu na 2010. godinu. Također, zabilježen je i rast ukupnih prihoda drvne industrije u istom razdoblju za 36,61 %.

1.2.5.2. Građevinarstvo

- 2014. godine u građevinarstvu na području MŽ je djelovalo 361 poduzeće, što čini udio od 3,07 % ukupnog broja poduzeća koja u RH djeluju u spomenutom sektoru.
- Sektor građevinarstva je u 2014. godini zapošljavao je 11,52 % zaposlenih, i sudjelovao s 9,3 % u ukupnim prihodima poduzetnika MŽ. Na razini RH navedeni sektor 2014. godine zapošljava 8,62 % svih zaposlenih.
- Dominiraju poslovi niske tehnološke razine i male dodane vrijednosti.
- I dalje vladaju veliki problemi s nemogućnošću naplate potraživanja zbog koje su, najčešće manja poduzeća i obrti, u opasnosti da, ne svojom krivicom, moraju zatvoriti poslovanje.
- Neto prosječna plaća u sektoru građevinarstva za 2014. godinu iznosi 3.311 kuna što je za 23,74 % manje od prosjeka RH za građevinarstvo (786 HRK).

1.2.5.3. Trgovina

- Trgovinska djelatnost u MŽ razmjerno je razvijena i u njoj posluje najveći broj poduzeća od svih registriranih u županiji.
- Prema podacima Hrvatske gospodarske komore za 2014. godinu, 582 poduzeća je poslovalo u djelatnosti trgovine, što je 23,46 % svih poduzeća u županiji, dok na razini RH čine udio od 2,27 % ukupnih poduzeća koja djeluju u tom sektoru.
- U 2014. godini međimurska trgovinska poduzeća ostvarila su ukupne prihode u visini od 2,13 milijardi kuna, što je u odnosu na ukupne prihode cjelokupnog gospodarstva županije, koji su iznosili 10,69 milijardi kuna, 19,96 %.
- Broj zaposlenih u svim međimurskim poduzećima koja posluju na području trgovine u 2014. godini iznosi 2.726, što čini 11,39 % svih zaposlenih u gospodarstvu županije.
- Visina prosječne mjesečne neto plaće isplaćene po zaposlenom u trgovačkim društvima iz djelatnosti trgovine bila je 2014. godine 3.623 kuna. To je 24,45 % manje od prosjeka neto plaće u spomenutoj djelatnosti na razini RH.

1.2.5.4. Informacije i komunikacije

- Značajnu ulogu u razvoju ovoga sektora ima stručni studij računarstva na Međimurskom veleučilištu s dva smjera: programsko inženjerstvo te inženjerstvo računalnih sustava i mreža i blizina Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu.

- Tehnološko-inovacijski centar Međimurje u svom poduzetničkom inkubatoru okupio je desetak IKT poduzeća i stvorio mjesto na kojem dolazi do sinergije poduzeća i ideja koja često rezultira novim razvojnim projektima.
- Prema podacima Hrvatske gospodarske komore u 2014. godini, od ukupno 2.481 poduzeća s područja MŽ, njih 91 je poslovalo u djelatnosti ICT, što je 3,67 % svih poduzeća u županiji. Na razini RH, poduzeća u spomenutoj djelatnosti čine udio od 4,9 % svih poduzeća u koja djeluju u RH. Vidljiv je njihov veći udio na razini RH, u odnosu na udio u Međimurskoj županiji.
- U 2014. godini međimurska ICT poduzeća ostvarila su ukupne prihode u visini od 118,5 milijuna kuna, što je u odnosu na ukupne prihode 2010. godine, koji su iznosili 99,2 milijuna kuna povećanje za 19,41 %.
- Broj zaposlenih u svim međimurskim poduzećima koje posluju na području informacije i komunikacije u 2014. godini iznosi prosječno 365 djelatnik, što čini 1,53 % svih zaposlenih u gospodarstvu županije.
- Visina prosječne mjesečne neto plaće isplaćene po zaposlenom iz djelatnosti ICT sa sjedištem u MŽ bila je u razdoblju siječanj-prosinac 2014. godine 4.807 HRK. To je za 2.271 HRK manja plaća u odnosu na razinu prosječne plaće u RH za spomenutu djelatnost, odnosno 47,24 %. Međutim, plaća u djelatnosti informacije i komunikacije je veća od prosječne plaće MŽ za 18,24 %.

1.2.5.5. Prijevoz i skladištenje

- Grana djelatnosti prijevoza i skladištenja prema ukupnim prihodima u 2014. čini 3,01 % gospodarstva MŽ. 82 poduzeća koja su poslovala u navedenoj djelatnosti u 2014. godini čine 3,3 % svih poduzeća u županiji. Ukupan broj poduzeća čine 2,28 % ukupnog broja poduzeća u RH koja se bave spomenutom djelatnošću.
- U 2014. godini međimurska poduzeća na području prijevoza i skladištenja ostvarila su ukupne prihode u visini od 321,6 milijuna kuna, što je u odnosu na ukupne prihode 2010. godine, koji su iznosili 358,2 milijuna kuna, smanjenje za 10,23 %.
- Broj zaposlenih u svim međimurskim poduzećima koja posluju na području prijevoza i skladištenja u 2014. godini iznosi prosječno 575 djelatnik, što čini 2,40 % svih zaposlenih u gospodarstvu županije.
- Prosječna neto plaća navedene djelatnosti na razini RH iznosi 5.763 HRK, što je za 1874 HRK više nego na razini MŽ.

1.2.5.6. Turizam

Međimurska županija ima velik potencijal za razvoj kontinentalnog turizma, a ključni resursi na kojima se temelji razvojni potencijal Međimurske županije u turizmu su prirodna i nematerijalna kulturna baština, kvalitetni poljoprivredni proizvodi, voda i termalni izvori te razvijena sportska infrastruktura. Na temelju postojećih resursa i atrakcija te u skladu s europskim i svjetskim trendovima u turističkom sektoru se nastoji staviti naglasak na: eno-gastronomiju, *wellness* i biciklizam, odnosno sportski turizam. Osim navedenog Međimurska županija poznata je i po vinskom turizmu s velikim brojem visoko kvalitetnih vina, među kojima se ističe sorta moslavac i njen brand „Pušipel“, vrlo dobro uređenih vinotočja/kušaonica/izletišta, vinskih svetkovina i manifestacija. Posljednjih godina lokalne prehrambene namirnice (črno/bučino ulje, meso iz tiblice, sir turoš itd.) i tradicionalna jela bogate međimurske kuhinje sve više dobivaju na važnosti.

Razvojem i promocijom turizma na razini županije ciljano se bave turističke zajednice, razvojne agencije, a posljednjih godina aktivnije se uključuju i LAG-ovi. Do sada se uglavnom poticala zajednička promocija destinacije, razvoj novih proizvoda i obogaćivanje ukupne ponude te se provodila senzibilizacija i edukacija stanovništva.

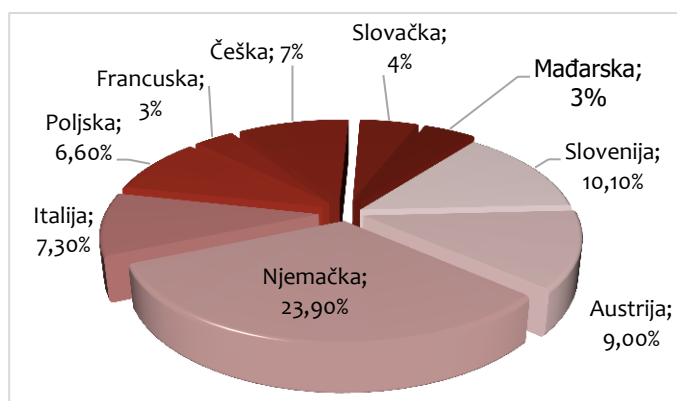
Dolasci i noćenja

Analizirajući podatke preuzete od strane Ministarstva turizma broj dolazaka turista od 2010. godine do 2015. godine povećao se za 47 %. Sukladno tome postotak ostvarenih noćenja također bilježi povećanje za oko 9,4 % godišnje, odnosno ukupno povećanje broja noćenja od 2010. do 2015. godine iznosi 56 %. Prema evidentiranom broju dolazaka i broju noćenja prosječna duljina boravka turista u Međimurskoj županiji iznosila je dva dana. Uspoređujemo li duljinu boravka turista iz 2002. godine pa do danas, prosječan broj nije se znatno promijenio. S obzirom da u većini kontinentalnih županija tijekom godine nema velikih odstupanja tako je i u Međimurskoj županiji gdje, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječan postotak

dolazaka turista u svim mjesecima iznosi oko 33 %. Najveći postotak ostvarenih noćenja zabilježen je u mjesecima od svibnja do kolovoza dok je najmanji postotak zabilježen u mjesecima od siječnja do travnja.

Usporedimo li podatke, prikupljene od Državnog zavoda za statistiku, o ukupnom broju noćenja u Međimurskoj županiji u posljednjih 13 godina taj broj se povećao za oko 10 puta što je rezultat ulaganja u razvoj turističkog sektora. Povećanje turističkih pokazatelja, kao što je broj dolazaka i noćenja stranih i domaćih turista, prvenstveno je rezultat diversifikacije turističke ponude koje se odnosi na razvoj posebnih oblika turističkih proizvoda i usluga uz povećanje kvalitete postojećih i izgradnju novih smještajnih kapaciteta. Također, veliku ulogu ima brendiranje i promocija uz pomoć aktualnih informacijsko - komunikacijskih tehnologija koje su Međimursku županiju pozicionirale kao jedno od vodećih turističkih odredišta u regiji Kontinentalne Hrvatske.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku državljani Republike Hrvatske ostvarili su 2015. godine ukupno 51 % noćenja, dok su strani turisti ostvarili 49 %. Statistička analiza za 2016. godinu od siječnja do svibnja pokazuje da su domaći turisti ostvarili ukupno 58 % dolazaka i 57 % noćenja, a strani turisti 42 % dolazaka i 43 % noćenja. Sukladno statističkoj analizi Ministarstva turizma struktura noćenja stranih gostiju u



2015. godini pokazuje da najveći broj dolazi iz Njemačke (23,9 %), Slovenije (10,1 %), Austrije (9 %), Italije (7,3 %), Češke (7,3 %), Poljske (6,6 %), Slovačke (3,9 %), Mađarske (3,4 %), Francuske (2,6 %) te ostalo (22,2 %). Najpoželjnije destinacije domaćih turista u 2015. godini u Međimurskoj županiji, promatrano prema broju ostvarenih noćenja, su Sveti Martin na Muri 55 %, Čakovec 51 %, Prelog 34 % i Nedelišće 29 %. Prikupljeni podaci pokazuju da Međimurska županija sve više postaje poznatom i poželjnom turističkom destinacijom, kako

kod domaćih tako i kod stranih turista, s obzirom da je broj dolazaka i noćenja u kontinuiranom porastu.

U Međimurskoj županiji je, sukladno podacima Državnog zavoda za statistiku, 2015. godine ostvareno ukupno 127.190 noćenja, od čega hoteli privlače najveći broj gostiju te ostvaruju ukupno 68.207 što je 53,63 % nakon čega slijede sobe, apartmani i kuće za odmor sa 37,51 % ukupno ostvarenih noćenja, zatim pansioni i moteli sa 3,52 %, hosteli sa 2,93 % ostvarenih noćenja dok je najmanji broj noćenja zabilježen u smještajnim kapacitetima u kućanstvima i seljačkim domaćinstvima ukupno 2,41 %. Podaci prikupljeni od strane Turističke zajednice Međimurske županije pokazuju da je Međimurje 2015. godine raspolagalo s ukupno 449 soba, 126 apartmana, 1.200 stalnih ležajeva u ukupno 22 objekta i 11 kućanstava. Primjetan je trend pojačanog interesa fizičkih osoba za uključivanje postojećih nekretnina za odmor (pogotovo u Gornjem Međimurju) kao djela smještajne ponude.

1.2.5.7. Poljoprivreda

Osnovna obilježja subjekata koji djeluju u poljoprivrednom sektoru

U Međimurskoj županiji poljoprivredna proizvodnja oduvijek je bila od velikog značaja promatrajući proizvodne količine i kvalitetu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Prema podacima APPRRR na razini županije evidentirano je 6.120 subjekata koji posluju u poljoprivrednom sektoru. Najveći je broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava kojih je na području županije registrirano 5.952 pri čemu zauzimaju udio od 97,25 % od ukupnog broja subjekata koji djeluju u predmetnom sektoru. Osim OPG-ova poljoprivrednu djelatnost obavlja 80 trgovačkih društava, 73 obrta, 8 zadruga te 7 subjekata drugih registracijskih oblika. Nositelje OPG-ova u Međimurju karakterizira nepovoljna starosna i obrazovna struktura: više od 75,13 % nositelja u dobi je iznad 50 godina te gotovo 7 % nositelja nema završeno osnovnoškolsko obrazovanje. U novije vrijeme Međimurska županija bilježi sve više pozitivnih primjera preuzimanja poslovanja poljoprivrednih gospodarstava od strane mlađih generacija što će se dugoročno pozitivno odraziti na daljnji razvoj poljoprivrednog sektora.

Biljna proizvodnja

Poljoprivredne površine obuhvaćaju 30.479,94 ha što čini 41 % od ukupne površine Međimurske županije, a osnovne karakteristike poljoprivrednog zemljišta su usitnjenost i rascjepkanost, o čemu svjedoči podatak da gotovo 60 % PG-ova raspolaže s manje od tri hektara poljoprivrednog zemljišta. Najviše obradivih površina čine oranice, nakon čega slijede livade i pašnjaci, voćne vrste te vinogradi, dok su rasadnici i staklenici najmanje zastupljeni. Oranice zauzimaju 88 % od ukupno obradivih površina i na njima se u najvećoj mjeri uzgajaju žitarice i povrće, točnije krumpir koji je tradicionalan i prepoznatljiv proizvod međimurskih polja. Nakon oranica najzastupljenije su livade i pašnjaci (6,19 %) koje se koriste za proizvodnju krme za ishranu životinja u stočarstvu. Voćne vrste zauzimaju 3,5 % od ukupno obradivih površina pri čemu su najzastupljenije jabuke s prosječnom godišnjom proizvodnjom od 20.000 tona. Plemenita vinova loza zauzima oko 2 % od ukupno obradivih poljoprivrednih površina. U posljednjih nekoliko godina u Međimurju se zasadi eventualno 3 do 5 ha godišnje na pozicijama starih nasada uz registraciju desetak novih vinogradara. Biljnu proizvodnju, ponajviše ratarstvo i voćarstvo, karakteriziraju problemi vezani uz nedostatak skladišnih i preradbenih kapaciteta te problemi vezani uz tržište na kojem cjenovno konkuriraju proizvodi iz uvoza puno lošije kvalitete.

Stočarska proizvodnja

Međimurska županija osim u biljnoj proizvodnji ima dugogodišnju tradiciju i u stočarstvu. Prema podacima HPA na području Međimurske županije 2015. godine evidentirano je 565 poljoprivrednih gospodarstava koji se bave stočarstvom te 7.941 uzgajanih domaćih životinja. Usporedbom podataka iz 2015. godine s podacima prethodnih godina, u gotovo svim granama stočarske proizvodnje vidljiv je kontinuirani pad broja uzgajivača, a povezano s time i pad broja uzgajanih životinja. Za područje Međimurske županije najznačajnije su slijedeće grane stočarstva: govedarstvo i mljekarstvo, kozarstvo, peradarstvo te svinjogojstvo. U segmentu govedarstva 2015. godine registrirano 507 uzgajivača te 3.930 uzgajanih krava. Iste godine registrirano je 253 isporučitelja mlijeka s isporučenim količinama od 16.163.238 kg, pri čemu je gotovo cjelokupna količina proizvedenog mlijeka ekstra i prve klase, što govori da je većina mljekara iz Međimurja kvalitetom svog proizvoda dostigla europske standarde. U segmentu kozarstva i proizvodnji kozjeg mlijeka 2015. godine u županiji je registriran 41 uzgajivač s ukupno 3.001 koza što čini 48,19 % od ukupnog broja uzgojno valjanih koza u RH. Unatoč činjenici da kozarstvo jednako kao i sve ostale grane stočarstva bilježe kontinuiran pad, Međimurska županija se kroz sve navedene godine održala kao vodeća županija u kozarstvu, odnosno u proizvodnji visoko kvalitetnog kozjeg mlijeka. U sektoru peradarstva godišnje se utovi oko 15,5 milijuna brojlera, a osim navedenog, proizvede se oko 9.000.000 komada rasplodnih jaja i oko 600.000 komada konzumnih jaja. Situacija u peradarstvu je bolja nego u ostaloj stočarskoj proizvodnji jer se radi se na modernizaciji i na proširenju kapaciteta proizvodnih pogona. Svinjogojstvo je tradicijska grana stočarstva u Međimurju, a 2015. godine obuhvaćala je 134 uzgajivača s 1.117 uzgajanih grla. Najznačajniji otkupljivač kravljeg i kozjeg mlijeka je Vindija d.d., dok je najznačajniji otkupljivač mesa Vajda d.d., a osim navedenog registrirana su dva objekta za uslužno klanje i preradu mesa za meso 'z tiblice koje je na razini županije trenutno jedini proizvod koji nosi oznaku Zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla (ZOZP). Prirodna bogatstva te očuvan okoliš na području Međimurja doprinijeli su razvoju lovstva i ribolovstva, a osim navedenog valja napomenuti i pčelarstvo koje obuhvaća 113 uzgajivača sa ukupno 6.564 košnica.

1.2.5.6. Vanjska trgovina

Tablica 12. Vanjskotrgovinska robna razmjena Međimurske županije u 000 kn

	2013.	2014.	Indeks
IZVOZ	2.976.956	3.408.746	114,50
UVOZ	1.706.887	1.800.929	105,51
SALDO	1.270.069	1.607.817	126,59
POKRIVENOST	174,41%	189,28%	

Izvor: Informacije o gospodarstvu Međimurske županije u 2014.

- Međimursko gospodarstvo ostvaruje pozitivan saldo izvoza i uvoza, koji se u 2014. godini u odnosu na prethodnu godinu povećao za 26,59 %, prema podacima HGK. Iako raste uvoz u 2014. za 5,51 %, vidljivo je da je u istom razdoblju izvoz povećan za 14,5 %.
- Međimurska županija u 2014. godini sudjelovala je u ukupnom izvozu države s 3,3 %, dok je u ukupnom uvozu sudjelovala s 1,8 %.
- Kada se promatra struktura izvoza i uvoza vidljivo je da je najznačajnija djelatnost upravo prerađivačka industrija. U 2014. godini udio prerađivačke industrije u ukupnom izvozu Međimurske županije je 89,65 %, dok je udio u uvozu 79,52 %.

1.2.6. Poduzetnička infrastruktura

- Najvažnije poduzetničke potporne institucije koje pružaju potporu poduzetništvu u Međimurskoj županiji: razvojne agencije REDEA (u vlasništvu MŽ) i ČAKRA (u vlasništvu Grada Čakovca), Tehnološko-inovacijski centar Međimurje - TICM, HGK – Županijska komora Čakovec, HOK – Obrtnička komora Međimurje MESAP – Međimurski sajam poduzetništva, Međimurska energetska agencija, Hrvatski zavod za zapošljavanje Čakovec, kao i uredi Županije i jedinica lokalne samouprave.
- U suradnji s Ministarstvom poduzetništva, Međimurska županija provodi programe poduzetničkih kredita sa subvencioniranom kamatnom stopom.
- U suradnji s Ministarstvom gospodarstva, REDEA i MŽ provode program Jamstvenog fonda za prerađivačku industriju i inovacije u prerađivačkoj industriji.
- REDEA djeluje kao najvažnija info točka za izravno informiranje poduzetnika u županiji. U izravnom telefonskom ili osobnom kontaktu, prosječno 200 poduzetnika godišnje biva informirano o mogućnostima unapređenja poslovanja, novim izvorima financiranja, ostvarenja bespovratnih i ostalih potpora.
- Tijekom 5 godina poslovanja u TICM-u je bilo inkubirano sveukupno 32 poduzeća, dok je na dan 31. prosinca 2015. godine u inkubatoru bila smješteno 20 organizacija sa 67 zaposlenih.

POSLOVNE ZONE

- Na području Međimurske županije osnovano je 60 poslovnih zona odlukom nadležnoga tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave, od kojih je 16 popunjenih, a 27 spremnih za ulaganje.
- Ured za gospodarstvo Međimurske županije i REDEA na godišnjoj razini obilaze sve poslovne zone u MŽ i prikupljaju podatke o stanju u zonama te publiciraju dokument o pregledu poduzetničkih zona MŽ.
- Poslovne zone s najvećim potencijalom za privlačenje novih ulagača su:
 - Poslovni park Međimurje (Poslovna zona istok Čakovec),
 - Industrijska zona Sjever – Prelog,
 - Gospodarska zona Sveti Martin na Muri,
 - Gospodarska zona Goričica, Nedelišće,
 - Gospodarska zona „Brezje“, Mursko Središće.
- Glavni izvor financiranja izgradnje komunalne infrastrukture u zonama u proteklom razdoblju je, uz komunalni doprinos, bilo Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta.

1.2.7. Strana i domaća ulaganja

- Međimurska županija kao županija razvijenoga poduzetništva i vrlo povoljnoga geografskoga položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvatanje investicija, kako stranih tako i domaćih.
- Proaktivna i efikasna regionalna samouprava i jedinice lokalne samouprave u području razvoja gospodarstva i investicijskog okruženja se očituje u brzini izdavanja građevinskih dozvola za velike građevinske projekte ulaganja tvrtki (HAIX obuća, CWS BOCCO i Proizvodnja PG).
- REDEA djeluje kao „one-stop-service“ centar za prihvatanje kontakt s potencijalnim ulagačima i koordinaciju s ostalim dionicima u proces informiranja potencijalnih ulagača.
- Krajem 2013. REDEA je inicirala izradu Marketinške strategije za privlačenje inozemnih ulaganja 2014.-2020. koja uključuje Akcijski plan za implementaciju strategije za razdoblje 2014.-2017. godine.
- Značajna ulaganja poduzimaju i lokalne tvrtke u domaćem vlasništvu, dominantno u prerađivačkoj industriji.

ZAKLJUČAK

Gospodarstvo Međimurske županije bilježi jasan petogodišnji trend rasta i razvoja što je vidljivo iz pokazatelja broja poslovnih subjekata (povećanje za 378 ili 9,85 %) i ostvarenih prihoda poduzetnika koji su porasli za 4,7%. Prerađivačka industrija je ključna djelatnost gospodarstva koja ostvaruje (u 2014.) 56,2 % ukupnog prihoda svih poduzetnika. Vrijednost izvoza se popela na 3,4 milijarde kuna, a pokrivenost uvoza izvozom dosegla je 189 % u 2014. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom kod poduzetnika županije i dalje je znatno ispod prosjeka mjesečne neto plaće na razini RH. Međimurje je premreženo poslovnim zonama, a postoji nekoliko zona, geografski ravnomjerno raspoređenih, koje su spremne za prihvrat srednjih i velikih ulagača u kratkom roku. Međutim, unatoč generalno pozitivnim pokazateljima i pozitivnom trendu u gospodarstvu Međimurske županije, tijekom 2015. i 2016. godine eskalirao je problem nedostatka odgovarajuće radne snage kao glavni problem svih sektora gospodarstva i svih poduzeća bez obzira na veličinu. Ulaskom RH u Europsku uniju i liberalizacijom tržišta rada sve veći broj Međimuraca odlučuje se za rad u inozemstvu.

Turistički sektor bilježi konstantan rast posljednjih 10-ak godina stoga je prisutan nedostatak adekvatnih kadrova sa specifičnim znanjima i sposobnostima. Veliki broj ugostiteljsko – turističkog kadra izlazi iz ugostiteljsko – turističkih škola, no kao takav nije adekvatan jer u kurikulumu tih strukovnih škola nema dovoljno praktične nastave. Trenutno Međimurje kao ruralna turistička destinacija nije dovoljno prepoznata ni u RH, a ni van granica RH te je potrebno uložiti puno više napora da se to promijeni. Neki razlozi zašto je to tako, je da nema dovoljno financijskih sredstava za ciljanu promociju Međimurja kao ruralne turističke destinacije te pridavanje nedovoljne važnosti razvoju ruralnog turizma na nacionalnoj razini. Međutim, gledajući statističke podatke koji pokazuju porast broja noćenja domaćih i stranih turista, možemo zaključiti kako je međimurski turizam na dobrom putu razvoja.

Međimursku županiju karakteriziraju povoljni agro - klimatski uvjeti za razvoj biljne i stočarske proizvodnje, pri čemu najznačajniji problemi za daljnji razvoj sektora predstavlja nepovoljna dobna i obrazovna struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstva zbog čega vrlo često izostaje praćenje trendova i primjena novih tehnologija i procesa na poljoprivrednim gospodarstvima. Također, sve veći problem predstavlja rascjepkanost i usitnjenost poljoprivrednog zemljišta što se negativno odražava i na biljnu ali i na stočarsku proizvodnju u Međimurju. U segmentu biljne proizvodnje ograničavajući faktor predstavljaju nedostatak navodnjavanja i zatvorenih prostora te skladišnih i preradbenih kapaciteta. U segmentu stočarske proizvodnje poljoprivredna gospodarstva se suočavaju sa stalnom nelikvidnosti, a s time i financijskom nesigurnosti u poslovanju, zbog čega je već duži niz godina prisutan trend smanjenja broja uzgajivača i uzgajanih životinja. Mogućnosti za unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje očituju se u prilagodbi aktualnim trendovima, povećanje kvalitete samih proizvoda, a uz navedeno, konverzija na alternativne pravce te diversifikacija proizvodnje i uvođenje dopunskih djelatnosti, rezultiraju kreiranjem proizvoda s dodanom vrijednošću. Njihovom certifikacijom i zaštitom na nacionalnoj i EU razini doprinosi se brendiranju proizvoda i povećanju njihove prepoznatljivost, što je u skladu s aktualnim trendovima na tržištu jer kupci sve više postaju svjesni važnosti odabira lokalnih, sezonskih i domaćih prehrambenih namirnica.

1.3. STANJE U PROSTORU/OKOLIŠU

1.3.1. Okoliš

- Na teritoriju Međimurja izdvajaju se sljedeći tipovi tla: ilovasto-glinasto tlo na vapnenačkoj podlozi – briježni dio; glinasta ilovača – ispod briježnog dijela i uz Muru; šljunkovito zemljište – na potezu Gornji Hrašćan – Donji Hrašćan; crnica i ilovača – središnji plato; pijesci i šljunkovito – uz Dravu.
- Prema Izvješću o stanju kakvoće zraka na području Međimurske županije iz 2009. godine proizlazi sljedeće: kakvoća zraka za sada nije značajnije ugrožena onečišćivačima s teritorija županije dok najveći izvor onečišćenja zraka za županiju predstavlja promet (plinovi iz automobilskih motora izazivaju i do 55 % ukupne onečišćenosti zraka).
- Prostor Međimurja sa sjevera i juga omeđuju rijeke Mura i Drava, koje mu daju prirodna i zemljopisna obilježja. Kakvoća vode u rijekama ne prati se sustavno. Zamijećena su povremena onečišćenja iz susjednih država u vrijeme visokih vodostaja Mure i Drave.
- Podzemne su vode visoke kvalitete i najveće su prirodno bogatstvo županije. Procjenjuje se da bi međimurski vodonosnik mogao opskrbljivati dvostruko više stanovnika nego danas. Akumulacijska jezera na Dravi (Kuršanec i Prelog) imaju najveći udio u ukupnim vodenim površinama Međimurja.
- Zbog promjene zakonske regulative u 2014. godini donošena je Odluka o zaštiti izvorišta Nedelišće, Prelog i Sveta Marija s ciljem sprečavanja nepovoljnog djelovanja na njihovu izdašnost i zdravstvenu ispravnost vode za piće.

1.3.2. Biološka i krajobrazna raznolikost

- Krajobraz županije, prema tipološkim značajkama, čini nekoliko cjelina: urbanizirani krajobraz – izdvaja se središnji najgušće naseljeni prostor županije; kultivirani krajobraz Donjeg Međimurja; kultivirani krajobraz Gornjeg Međimurja; krajobraz Mure i Drave – odnosi se na prostor starog toka Drave.
- U Međimurskoj županiji trenutno se u zaštićena područja ubraja Regionalni park Mura – Drava (površine 18.086,13 ha - 24,81 % površine županije), značajni krajobraz rijeke Mure (površine 14.469,4 ha), dva spomenika prirode (stablo hrasta lužnjaka u Donjem Vidovcu i Bedekovićeve grabe), te sedam spomenika parkovne arhitekture (Perivoj Zrinskih u Čakovcu, stablo platane u Nedelišću, stablo ginka u Donjoj Dubravi, dva stabla platane u Svetom Urbanu, stablo tulipovca u Vučetincu, dvije glicinije u Čakovcu i stablo magnolije u Pribislavcu). Na području županije područja ekološke mreže prikazana su na slici ispod.

Slika 8. Područja ekološke mreže - NATURA 2000 u Međimurskoj županiji

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)	
Naziv područja	kod područja
Međimurje	HR2001346
Donje Međimurje	HR2001347
Mura	HR2000364
Drava - akumulacije	HR2001307
Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)	HR5000014
Mačkovec - ribnjak	HR2001034
Čep - Varaždin	HR2000470
Područja očuvanja značajna za ptice (POP)	
naziv područja	kod područja
Dravske akumulacije	HR1000013
Gornji tok Drave	HR1000014

Izvor: Međimurska priroda, 2015. godina

- **Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode** obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja na prostoru Međimurske županije s ciljem zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara. U sklopu sjedišta Međimurske prirode djeluje Centar za posjetitelje u Križovcu.

Slika 9. Kartografski prikaz regionalnog parka Mura-Drava



Izvor: Međimurska priroda, 2014. godina

1.3.3. Šume i šumsko područje

- Međimurje je siromašno šumama, ukupna šumovitost je vrlo niska, svega 12 % u usporedbi s postotkom šumovitosti RH koja iznosi 35 %.
- Na području Međimurske županije nalazi se 3.809 ha državnih šuma i šumskog zemljišta. Prema namjeni županija je pokrivena s 1.211 ha gospodarskih šuma i 2.598 ha šuma s posebnom namjenom.

1.3.4. Gospodarenje otpadom

- Organizirani odvoz komunalnog otpada obuhvaća sve JLS-ove koji otpad odlažu na jedno službeno odlagalište na području Međimurske županije (Totovec), s tim da šest JLS-a odlaže otpad izvan Međimurske županije.
- Sve JLS imaju izrađen Plan gospodarenja otpadom, a na području postoji ukupno 10 koncesionara i sakupljača komunalnog otpada.
- Prema podacima Agencije za zaštitu okoliša u Međimurskoj županiji u 2014. godini na području Međimurske županije proizvedeno je 24.794,14 tone komunalnog otpada, a od toga je 9.842,90 tona ili 39,7 % direktno upućeno na oporabu što je više od državnog prosjeka (17 %).
- Odvojeno sakupljanje otpada: korištenje posebnih spremnika postavljenih na javne površine (zeleni otoci) i/ili kroz korištenje posebnih vreća te reciklažna dvorišta za neopasni otpad (Čakovec, Prelog i Mursko Središće), dva reciklažna dvorišta za građevinski otpad (Čakovec i Donji Kraljevec) i četiri građevine za gospodarenje otpadom – metalni otpad (Mala Subotica, Pušćine, Belica i Čakovec).
- U realizaciji je Regionalni centar za gospodarenje otpadom Piškornica d.o.o. koji će riješiti problem zbrinjavanja otpada za područje 4 županije (Međimursku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku i Krapinsko-zagorsku) te Općinu Koprivnički Ivanec, koji su ujedno i osnivači Društva.
- Krajem 2013. godine na području županije utvrđena su 24 divlja odlagališta, za čiju sanaciju je utrošeno 17.498.200,00 kn (Izvor: Izvješće o obavljenoj reviziji gospodarenje otpadom na području Međimurske županije, listopad 2014.).

1.3.5. Mineralne sirovine, obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

- Budući da na prostoru Međimurske županije postoje brojna prostorna ograničenja te sagledavajući posljedice u prostoru koje nastaju površinskom eksploatacijom šljunka i pijeska, raspoloživi prostor pogodan za eksploataciju mineralnih sirovina u županiji ostaje ograničen.
- Temeljem rezultata istraživanja i odobrenja za eksploataciju energetskih mineralnih sirovina, Prostorni plan Međimurske županije određuje eksploatacijska polja Vukanovec, Vučkovec, Zebanec i Mihovljan 1 i 2.
- Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i gradova kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE).

ŽELJEZNIČKI PROMET

Tablica 13. Duljina željezničkih pruga na području Međimurske županije

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv željezničke pruge	Građevinska duljina u km	Duljina pruge u MŽ u km
R201	Zaprešić – Zabok – Varaždin - Čakovec	Zaprešić - Čakovec	100,722	9,092
M501	(Središće) – Državna granica – Čakovec – Kotoriba – Državna granica – (Murakeresztur)	DG – Čakovec – Kotoriba – DG	42,355	42,355
L101	Čakovec – Mursko Središće – Državna granica – (Lendava)	Čakovec – M. Središće – DG	17,942	17,942
UKUPNO			161,019	69,389

Izvor: Narodne novine 3/14 – Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga i Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske

- Međunarodni željeznički granični prijelazi:
 - Čakovec-Središće ob Dravi i Lendava
 - Kotoriba-Murakeresztur
- Pruga prema Varaždinu bilježi značajniji putnički promet, te na njoj prometuju i međunarodni vlakovi prema Budimpešti. Pruga prema Lendavi (Slovenija) danas ima lokalni značaj jer je krajem 2013. godine ponovno uspostavljen željeznički promet između Čakovca i Lendave koji prometuje samo subotom.

ZRAČNI PROMET

- Aerodrom Čakovec (na području općine Pribislavec) spada u kategoriju zračnih pristaništa namijenjenih za povremeni zračni prijevoz, školovanje i sport. Travnata uzletno-sletna staza dugačka je 1.100 m i široka 42 m. Operator aerodroma je Aeroklub Međimurje.

TELEKOMUNIKACIJE

- Broj širokopojsnih priključaka u Međimurskoj županiji na kraju 2015. godine iznosio je 19.901 ili 17,49 % od ukupnog broja priključaka, dok je udio na razini cijele Hrvatske iznosio 23,02 %. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u prosjeku na jedan širokopojsni priključak u Međimurskoj županiji dolazi 6 stanovnika, dok je prosjek Hrvatske 5,7 stanovnika na 1 priključak.

1.3.7. Primarna infrastruktura

VODOOPSKRBA

- Javnim vodoopskrbnim sustavom opskrbljuje se 131 naselje Međimurske županije. Izgrađenost sustava iznosi 99,7 %. Na javni vodovod priključeno je preko 43.421 kućanstvo ili 80 % od ukupnog broja kućanstava, te gotovo svi gospodarski subjekti i ustanove (oko 2.674). Sustavom upravljaju Međimurske vode d.o.o. Čakovec, u vlasništvu svih jedinica lokalne samouprave u Međimurju.

ODVODNJA

- Formirani su sljedeći sustavi odvodnje: grad Čakovec s gravitirajućim naseljima, grad Prelog, grad Mursko Središće, naselje Kotoriba i naselje Donji Kraljevec. Kod navedenih sustava primijenjen je mješovit način odvodnje, tj. skupno prikupljanje i odvođenje sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda te oborinskih voda.
- Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda
 - Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Čakovec (izgrađen)
 - Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Podturen (izgrađen)
 - Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Donji Kraljevec (u izgradnji)
- Na postojeću kanalizacijsku mrežu priključeno je 49,9 % kućanstava od ukupnog broja koji ima tu mogućnost (stanje 31.12.2015.).
- Izgrađena kanalizacijska mreža prema tipu kanalizacije:
 - 18 % oborinska kanalizacija
 - 24 % sanitarna kanalizacija
 - 58 % mješovita kanalizacija.

ELEKTROOPSKRBA

- Na području postoje 2 trafostanice 110/35(30)/10(20) kV, 11 trafostanica 35(30)/10(20) kV i 624 trafostanice 10/0.4 kV. Ukupan broj transformatora je 544 s 274,91 MVA instalirane snage.⁶
- Prema podacima iz Godišnjeg izvješća HEP-a d.o.o. za 2014. godinu električnom energijom na području Međimurske županije opskrbljivalo se 41.491 kućanstava i 4.969 poduzeća, što iznosi udio od 1,92% kućanstava korisnika električne energije na području RH i udio 2,33 % poduzeća korisnika električne energije na području RH. Ukupno je u 2014. godini na području potrošeno 317.026.312 kWh električne energije.
- Na graničnom području Međimurske i Varaždinske županije nalaze se dvije hidroelektrane, HE Čakovec i HE Dubrava, ukupne snage oko 160 mW.

PLINOOPSKRBA

- Prema pokrivenosti plinske mreže i broju priključaka, županija je najbolja u Republici Hrvatskoj.
- Dužine plinovoda (podaci Međimurje plina d.o.o. iz 2015. godine):
 - niskotlačni – 553,38 km
 - srednjetačni – 443,25 km
 - visokotlačni – 36,13 km
- Magistralnu plinsku mrežu Županije čine plinovodi:
 - Varaždin - Čakovec - Šenkovec DN 200/50
 - Varaždin II - Čakovec DN 200/50
 - Čakovec - Šenkovec DN 150/50
 - Šenkovec - Mihovljan DN150/50
 - Mihovljan - Mursko Središće DN150/50
 - Legrad - Donja Dubrava DN 150/50
- Prema podacima distributera Međimurje plina d.o.o. broj potrošača u 2010. godini iznosio je 28.475, a u 2015. godini broj potrošača je 29.505, tj. broj potrošača se je u periodu od 5 godina povećao za 3,5 %.

1.3.8. Civilna zaštita

- Međimurska županija donijela je u 2015. godini *Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Međimurske županije te Plan zaštite i spašavanja Međimurske županije i Plan civilne zaštite Međimurske županije.*
- Na području Međimurske županije osnovane su postrojbe civilne zaštite specijalističke namjene i to:
 - tim civilne zaštite za spašavanje iz ruševina (tim srednje kategorije) - od 30 pripadnika i 3 potražna psa
 - tim civilne zaštite za zaštitu i spašavanje iz vode - od 36 pripadnika
 - tim civilne zaštite za logistiku - od 99 pripadnika.

ZAKLJUČAK

Izgrađenost komunalne infrastrukture te gospodarenje otpadom na području županije jedno je od boljih u državi. S druge strane, ipak postoji značajan prostor za poboljšanje navika jednog dijela građana povezanih s postupanjem s otpadom, osvještavanjem o ilegalnim radnjama u prirodi, posebno o krađi šuma, krivolovu, uništavanju zaštićenih vrsta i ilegalnoj gradnji. Također, potrebno je utjecati na svijest stanovnika područja, počevši od onih najmlađih, o važnosti zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, edukaciji i provedbi programa i projekata o očuvanju okoliša, energetske učinkovitosti te korištenju prirodnih resursa za dobivanje energije.

Jedan od velikih problema područja je gust cestovni promet, posebno kroz veća naselja i uz granične prijelaze, nedostatak javnog prijevoza te nepovezanost naselja pješačko-biciklističkim stazama. Stoga bi se u budućnosti trebali uvesti novi oblici mobilnosti i izgraditi pješačko-biciklističku mrežu, za povećanje sigurnosti vozača, pješaka pa i životinja u prometu.

⁶ Izvor: Godišnje izvješće HEP d.o.o., 2014.

1.4. INSTITUCIONALNI KONTEKST

1.4.1. Procjena razvijenosti Međimurske županije⁷

Međimurska županija prema indeksu razvijenosti od 69,65 % spada u prvu skupinu razvijenosti (vrijednost indeksa razvijenosti manji od 75 % prosjeka Republike Hrvatske).

Tablica 14. Indeks razvijenosti županija

Županija	Indeks razvijenosti i skupine						Promjene
	Indeks razvijenosti 2013.	Indeks razvijenosti 2010.	Skupine 2013.		Skupine 2010.		
Virovitička-podravska	5,56 %	20,51 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-14,95
Vukovarsko-srijemska	18,73 %	20,57 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-1,84
Brodsko-posavska	18,43 %	33,36 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-14,93
Bjelovarsko-bilogorska	23,29 %	35,17 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-11,88
Požeško-slavonska	33,81 %	43,95 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-10,14
Sisačko-moslavačka	38,70 %	48,50 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-9,8
Osječko-baranjska	46,07 %	52,88 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-6,81
Karlovačka	56,43 %	54,52 %	<75 %	I.	<75 %	I.	+1,91
Ličko-senjska	64,82 %	55,48 %	<75 %	I.	<75 %	I.	+9,34
Šibensko-kninska	80,93 %	63,30 %	75 – 100 %	II.	<75 %	I.	+17,63
Koprivničko-križevačka	59,19 %	64,32 %	<75 %	I.	<75 %	I.	-5,13
Međimurska	69,65 %	75,11 %	<75 %	I.	75 – 100 %	II.	-5,46
Zadarska	106,39 %	75,59 %	100-125 %	III.	75 – 100 %	II.	+30,8
Krapinsko-zagorska	73,24 %	87,72 %	<75 %	I.	75 – 100 %	II.	-14,48
Splitsko-dalmatinska	93,75 %	89,09 %	75 – 100 %	II.	75 – 100 %	II.	+4,66
Varaždinska	86,43 %	96,30 %	75 – 100 %	II.	75 – 100 %	II.	-9,87
Dubrovačko-neretvanska	120,84 %	107,93 %	100-125 %	III.	100 – 125 %	III.	+12,91
Zagrebačka	124,23 %	123,22 %	100-125 %	III.	100 – 125 %	III.	+1,01
Primorsko-goranska	139,21 %	142,32 %	>125 %	IV.	>125 %	IV.	-3,11
Istarska	150,80 %	156,13 %	>125%	IV.	>125 %	IV.	-5,33
Grad Zagreb	186,44 %	187,54 %	>125%	IV.	>125 %	IV.	-1,1

Potpomognute županije

Izvor: Internetske stranice Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU <http://mrrfeu.hr>, izrada autora

U Međimurskoj županiji je 11 JLS-a svrstano u potpomognuta područja od ukupno 25 JLS-e (JLS-i koji spadaju u I. i II. skupinu razvijenosti).

⁷ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/2009), Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013., Uredba o indeksu razvijenosti (NN 63/10), Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 89/10), Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14). Razvijenost lokalnih i županijskih jedinica procjenjuje se indeksom razvijenosti, računa se kao ponderiran prosjek pet osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja: dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, izvornih prihoda po stanovniku lokalnih odnosno županijskih jedinica, kretanja broja stanovnika i stupnja obrazovanosti. S obzirom na odstupanje od nacionalnoga prosjeka, jedinica se razvrstava u pripadajuću skupinu

Tablica 15. Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave⁸

JLS	Indeks	Skupina	Indeks	Skupina	Promjene
	Podaci iz 2013.		Podaci iz 2010.		
Čakovec	102,52 %	IV.	103,37 %	IV.	-0,85
Šenkovec	100,18 %	IV.	99,23 %	III.	+0,95
Strahoninec	87,63 %	III.	95,51 %	III.	-7,88
Prelog	86,65 %	III.	88,77 %	III.	-2,12
Nedelišće	83,76 %	III.	86,71 %	III.	-2,95
Sveta Marija	81,68 %	III.	82,06 %	III.	-0,38
Donji Kraljevec	82,28 %	III.	81,33 %	III.	+0,95
Pribislavec	70,72 %	II.	80,45 %	III.	-9,73
Goričan	80,04 %	III.	78,76 %	III.	+1,28
Mursko Središće	74,54 %	II.	76,53 %	III.	-1,99
Sveti Juraj na Bregu	79,01 %	III.	76,28 %	III.	+2,73
Orehovica	51,45 %	II.	52,21 %	II.	-0,76
Štrigova	66,72 %	II.	64,77 %	II.	+1,95
Podturen	65,38 %	II.	65,40 %	II.	-0,02
Selnica	68,62 %	II.	66,04 %	II.	+2,85
Domašinec	65,88 %	II.	67,08 %	II.	-1,2
Dekanovec	79,92 %	III.	67,82 %	II.	+12,1
Sveti Martin na Muri	75,25 %	III.	68,77 %	II.	+6,48
Gornji Mihaljevec	70,01 %	II.	69,44 %	II.	+0,57
Mala Subotica	70,61 %	II.	71,01 %	II.	-0,4
Belica	72,46 %	II.	71,16 %	II.	+1,3
Vratišinec	76,81 %	III.	72,49 %	II.	+4,32
Donji Vidovec	75,17 %	III.	73,89 %	II.	+1,28
Donja Dubrava	79,38 %	III.	76,80 %	II.	+2,58
Kotoriba	73,82 %	II.	74,88 %	II.	-1,06

Potpomognuta područja

Izvor: Internetske stranice Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU <http://mrrfeu.hr>, izrada autora

1.4.2. Odgovorne institucije/nositelji upravljanja razvojem

UPRAVNA TIJELA ŽUPANIJE, GRADOVA I OPĆINA

Glavna uloga u upravljanju razvojem pripada županu te Skupštini Međimurske županije. Također, kao nositelji razvoja izdvajaju se upravni odjeli Međimurske županije, ali i tri grada te dvadeset i dvije općine u županiji. Doprinos području upravljanja razvojem Međimurske županije daju i radna tijela/odbori osnovani od strane Županije, poput Partnerskog vijeća Međimurske županije, Odbora za međužupanijsku suradnju i Gospodarsko socijalnog vijeća, te javne ustanove osnovane od strane Županije poput Javne ustanove za zaštitu prirode – Međimurska priroda i Zavoda za prostorno uređenje Međimurske županije.

RAZVOJNE AGENCIJE

U Međimurskoj županiji postoje dvije razvojne agencije: Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o. i Razvojna agencija Grada Čakovca – čakRA. Uloga razvojnih agencija je izrada razvojnih strategija i planova regionalnog/lokalnog razvoja, priprema i provedba projekata, stručna pomoć malom i srednjem poduzetništvu, poticanje razvoja gospodarstva, poljoprivrede i ruralnog razvoja, upravljanje ljudskim potencijalima i organizacija stručnih edukacija i konferencija.

POTPORNE INSTITUCIJE

Potporne institucije organiziraju stručne seminare i poslovne susrete te služe kao potpora malom i srednjem poduzetništvu, a one su Tehnološko-inovacijski centar Međimurje d.o.o. i Međimurska energetska agencija – MENEJA d.o.o.

⁸ Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema razvijenosti, izračuni JLS-e od 15. srpnja 2010. i 27. prosinca 2013. Mjesta označena žutom bojom su općine koje su u izvještajnom periodu imale najveće odstupanje indeksa razvijenosti.

CIVILNO DRUŠTVO

Udruge građana posjeduju iskustvo u procjeni potreba zajednice i planiranju projekata te privlačenju dodatnih sredstava u regiju, posjeduju i dobre organizacijske kapacitete, međutim još uvijek nisu financijski samostalne.

PRIVATNI SEKTOR

Interese privatnoga sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Čakovec, Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Međimurja te Hrvatska udruga poslodavaca – Regionalni ured Varaždin. Formalizirano je i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje.

LOKALNE AKCIJSKE GRUPE

U Međimurskoj županiji postoje 2 LAG-a: LAG Mura-Drava i LAG Međimurski doli i bregi.

OSTALI SUBJEKTI

Veći ili manji utjecaj na upravljanje razvojem imaju (uglavnom u provedbi mjera) i razne državne ustanove, fondovi, zavodi, agencije i uredi, kao što su Ured državne uprave Međimurske županije, Državna geodetska uprava, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska poljoprivredna agencija, vatrogasna zajednica, turističke zajednice i drugi.

1.4.3. Obilježja i ocjena stanja

- Primijećena je veća učinkovitost javnih usluga u usporedbi s ostatkom Hrvatske (primjerice izdavanje građevinskih dozvola).
- Primjetna je proaktivnost odnosno povećanje prijama svih sektora (civilni, obrazovni itd.) na natječaje za dodjelu sredstava EU-a, pri čemu podršku pružaju razvojne agencije i županija.
- Postignuto je poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, uvođenje i korištenje novih tehnologija za različite dionike.
- Izrađena je baza podataka turističkih atrakcija/proizvoda i usluga u Međimurskoj županiji te unaprijeđena kvaliteta istih.
- Izrađena je Marketinška strategija za privlačenje ulaganja, redovito se održavaju poslovni susreti/sajmovi poduzetnika, poboljšava se komunalna infrastruktura te poticaji malom i srednjem poduzetništvu.

1.4.4. Prekogranična i međuregionalna suradnja

Na institucionalnoj razini najviše je tijelo Međimurske županije nadležno za prekograničnu i međuregionalnu suradnju **Upravni odjel za gospodarstvo** koji se sastoji od odsjeka za gospodarstvo, odsjeka za poljoprivredu i turizam te odsjeka za europske poslove, međunarodnu suradnju i regionalni razvoj.

Prekogranična i međuregionalna suradnja Međimurske županije vidljiva je iz popisa sporazuma čiji je potpisnik te članstvima u organizacijama:

1. Euroregija Mura – Drava – između Županije Zala, Županije Somogy (Mađarska) i Međimurske županije
2. Institut europskih regija (IRE)
3. Savez Alpe-Adria
4. Hrvatska zajednica županija
5. Ured hrvatskih regija u Bruxellesu

ZAKLJUČAK

Jedan od najvećih problema razvoja je nedostatak ljudskih kapaciteta u jedinicama lokalne samouprave za kvalitetnije provođenje programa i projekata kojima bi se podigla nedostatna razina znanja o upravljanju razvojem (preslaba financijska, kadrovska i organizacijska kapacitiranost). Ovo nije problem samo međimurskih općina, već općenito na državnoj razini. S obzirom na očekivanja koje centralna državna vlast stavlja pred JLS-e, a s druge strane ih ograničava u samostalnom odlučivanju, potrebno je pristupiti procesu decentralizacije. S druge strane, na lokalnoj razini potrebno je poraditi na poboljšanju koordinacije i boljem protoku informacija u tijelima regionalne samouprave te definirati i provoditi sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima županije

Što se tiče udruga i ostalih organizacija koje su prihvatljivi partneri u EU-programima, njima najviše nedostaje financijskih sredstava za sufinanciranje EU projekata. Također, uočena je nekoordiniranost udruga pri pripremi projekata (prijava sličnih projekata i preklapanje aktivnosti) stoga je potrebno poraditi na povećanju koordiniranosti udruga, oformiti lokalnu Zakladu za sufinanciranje programa i projekata udruga te nadalje ulagati u jačanje kapaciteta članova udruga za pripremu i provedbu programa i projekata.

2. Rezultati provođenja prijašnjih strategija

Prije nego što je proces strateškog planiranja na razini županija u RH postao sustavan, postojali su Regionalni operativni programi (ROP). Ideja o pokretanju Regionalnog operativnog programa Međimurske županije za razdoblje od 2006.-2013. datira iz prosinca 2004. godine kada je REDEA inicirala i organizirala dvije radionice na temu Partnerstvo i njegova uloga u razvojnim procesima. Nakon odluke Županijske skupštine o izradi ROP-a, zadatak za daljnje operativno provođenje preuzela je REDEA. Strateški dokument pripreman je kroz niz radionica i konzultacija s radnim skupinama i unutar odjela u REDEA-i. Radne skupine su pokrivale područja gospodarstva, društvenih djelatnosti, okoliša, infrastrukture i upravljanja razvojem.

Iako je ROP još uvijek bio aktualan, on dobiva ažuriranog nasljednika u obliku Razvojne strategije Međimurske županije 2011. –2013., a temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09) i Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. te Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10), čime je strateško planiranje usustavljeno na razini RH.

U svim županijama u Hrvatskoj izrađene su županijske razvojne strategije za razdoblje od 2011. - 2013. (koja je nakon 2013. godine prema nalogu nadležnog ministarstva produžavana svake godine, zaključno s 2017. godinom). Kao i ROP, Razvojnu strategiju Međimurske županije izradila je REDEA, koja je akreditirana kao regionalni koordinator za Međimursku županiju (prema Zakonu o regionalnom razvoju RH).

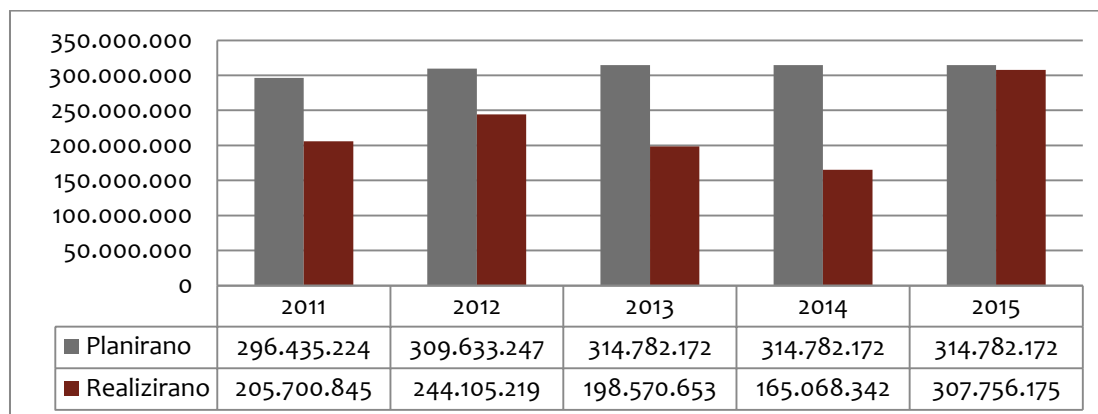
Svrha izrade nasljednika ROP-a, Razvojne strategije Međimurske županije 2011. –2013. bila je pripremiti Županiju, županijske institucije i druge dionike na uspješno korištenje pretprikladnih fondova EU i kasnije dostupnih strukturnih fondova. REDEA je koordinirala sve aktivnosti oko izrade ŽRS, a kao vanjski vrednovatelj izabran je Institut za međunarodne odnose iz Zagreba.

Proces izrade ŽRS započeo je radionicama s radnim skupinama po područjima ključnim za razvoj Međimurske županije, s posebnim naglaskom na analizi stanja iz područja gospodarstva, ljudskoga kapitala, ruralnog razvoja (poljoprivrede i turizma), prirodnih resursa i upravljanja razvojem. Za svako od navedenih područja izrađena je osnovna analiza stanja, te su u svakom području navedeni razvojni problemi i razvojne potrebe. Radne skupine pomogle su i u izradi SWOT analize područja te su uz pomoć radnih skupina i djelatnika REDEA-e identificirani strateški ciljevi, prioriteti i mjere.

Ciljevi, prioriteti i mjere bili su u skladu s prioritetima Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske kao najvažnijim dokumentom razvojnog planiranja u RH. Na taj su način zadovoljena sva načela izrade strateških dokumenata – načelo sukladnosti, smislenosti i održivosti.

Za praćenje i izvještavanje o provedbi ŽRS bila je zadužena REDEA. Godišnji izvještaj o provedbi sastojao se od financijskog i narativnog dijela. Financijski izvještaj o provedenim razvojnim mjerama poduzetim u izvještajnim razdobljima bili su grupirani prema skupinama razvojnih mjera, po područjima razvoja za ostvarenje pojedinog prioriteta i strateškog cilja utvrđenog u ŽRS. Financijska analiza provedbe mjera ŽRS u razdoblju od 2011. do 2015. godine pokazala je da su se svi ukupno predviđeni prioriteti i mjere proveli u iznosu od 72,3 % planiranih sredstava, kao što je prikazano na slici 11. Iz slike je vidljivo da je financijski najviše realizirano u 2015. godini, čak 97,8 %, dok je najmanje realizirano u 2014. godini, svega 52,4 %.

Slika 11. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2011. - 2015. godine



Izvor: Izvješća o provedbi Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013. (2017.), REDEA d.o.o., iznosi u milijunima kuna

Financijska izvješća za svaku godinu pokazuju da se u određenom razdoblju u neke mjere nije financijski ulagalo. Također pokazuju nekonzistentnosti i nerazumijevanje od strane regionalne i lokalne samouprave u planiranju proračuna u skladu sa ŽRS, što je bio jedan od najvećih izazova pri izvještavanju o provedbi ŽRS. Također, nedovoljno uvažavanje mjera ŽRS-a prilikom izrade godišnjih planova i programa svih dionika iz javnog i civilnog sektora, te nedostupnost izvora financiranja uslijed trenutne gospodarske situacije utjecalo je na uspješnost u provođenju mjera ŽRS.

Mjere u koje se nije ulagalo u razdoblju od 2012. do 2015. godine su sljedeće:

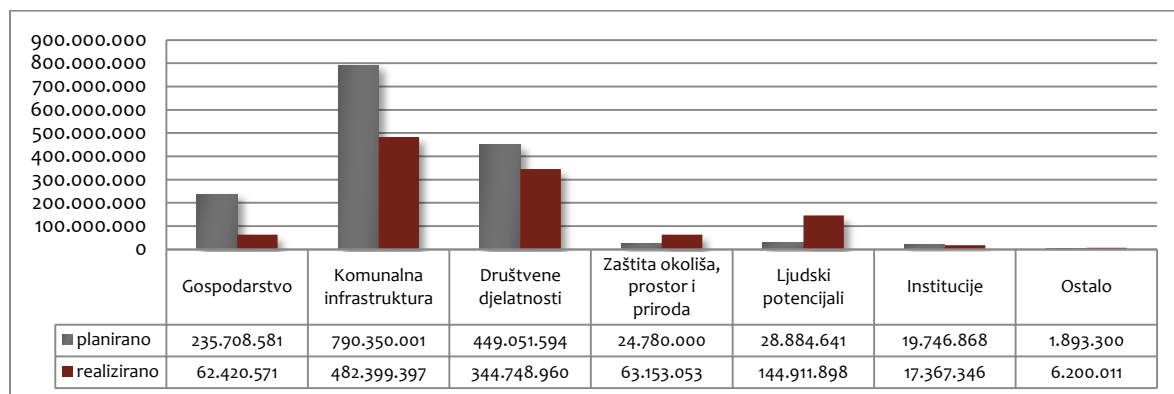
- 1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika
- 1P4-M5 Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj
- 3P3-M1 Sustavno planiranje razvoja energetskeg sektora u Međimurskoj županiji.

Samo u 2011. godini po svim su mjerama provedene aktivnosti. Ono gdje je uočen pomak tijekom razdoblja provedbe jest uvažavanje i shvaćanje važnosti ŽRS-a za usmjeravanje razvoja Međimurske županije, što se očitovalo i kroz velik interes za uključivanje u proces izrade ŽRS za programsko razdoblje do 2020. godine, koji je započeo krajem 2013. godine. Također, u 2015. godini mnoge su jedinice lokalne samouprave iz Međimurske županije, pokrenule izradu nove generacije svojih lokalnih razvojnih strategija (strateških razvojnih programa) ili su ih počele izrađivati po prvi put, prilikom čije su izrade obratili više pozornosti na usklađivanje svojih strateških programa s aktualnom i budućom ŽRS.

Poteškoće u praćenju provedbe ŽRS odnosno pripremi izvještaja bile su povezane s metodologijom izvještavanja koja nije bila poznata prilikom izrade same ŽRS pa niti mjere nisu bile prilagođene područjima razvoja koja je definiralo MRRFEU niti su pokazatelji bili dovoljno precizno definirani. Pri prikupljanju podataka za izvještavanje o provedbi ŽRS stoga je dolazilo do poteškoća za dionike pri pripremi podataka potrebnih regionalnom koordinatorskom tijelu u pripremi izvješća, ali je i REDEA kasnije u obradi imala problem pri objedinjavanju svih prikupljenih podataka te posljedično i u tumačenju u kontekstu uspješnosti provedbe ŽRS-a.

Na slici 12. detaljnije je prikazano u koje se skupine mjera ulagalo u periodu od 2011. do 2015. godine pa se može zaključiti da su najveća planirana ulaganja kroz pet godina bila usmjerena u mjere koje potiču razvoj komunalne infrastrukture, no na tom području realizirano je tek 61,03 % od planiranoga. Nešto bolje je s mjerama iz područja društvenih djelatnosti iz kojih je realizirano 76,7 % od planiranog. Ovo se može pripisati lošoj gospodarskoj situaciji u RH, kada su sredstva za velike infrastrukturne projekte bila ograničena, no s druge strane, ulaskom RH u EU i otvaranjem paketa mjera unapređenja tržišta rada i zapošljavanja koje su nam postale dostupnije od sredine 2013. godine, u mjere ljudskih potencijala je uloženo čak pet puta više od planiranog. Također, više od planiranog ulagalo se u mjere za zaštitu okoliša, prirode i prostora, oko 2,5 puta više, ali razlog tome je opet dostupnost sredstava iz EU fondova i više poticanja projekata koji uključuju mjere energetske učinkovitosti i korištenja OIE.

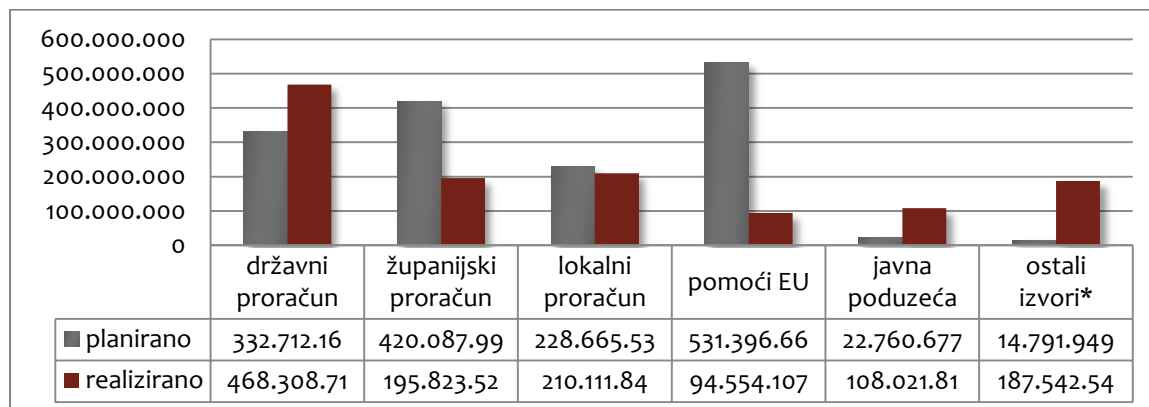
Slika 12. Ulaganja u skupine mjera prema području razvoja, u milijunima kuna, u periodu 2011.- 2015



Izvor: Izvješća o provedbi Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013. (2017.) , REDEA d.o.o., iznosi u milijunima kuna

Što se tiče realizacije mjera prema izvorima financiranja (prikaz na donjoj slici), najviše je sredstava bilo planirano iz proračuna EU, a realizirano je svega 17,8 %. Razlog tome može se tražiti kako na strani Županije i JLS, tako i na nacionalnoj razini gdje su izostali odnosno kasnili najavljivani natječaji iz EU izvora. Stoga je u budućnosti, a radi postizanja željenih rezultata, potrebno iznimnu pažnju posvetiti učinkovitom praćenju baze projekata, povezivanju dionika u pripremi i provedbi strateških projekata, ali i upravljanju pripadajućim ljudskim potencijalima. S druge strane, vidljiv je oporavak jedinica lokalne samouprave, tj. iz predviđenih lokalnih izvora financiranja realizirano je 91,9 % od planiranog. Što se dalje tiče odnosa planiranog i realiziranog prema izvorima financiranja, više sredstava nego što je bilo planirano uloženo je u realizaciju mjera iz proračuna javnih poduzeća i ostalih izvora, u prosjeku po 4-5 puta više nego planirano, a ovo se opet odnosi na provedbu velikih projekata, poput izgradnje cesta, kanalizacije, plinopskrbe i sl., do čega je došlo uslijed povećanja dostupnih izvora financiranja (prvenstveno EU fondova) što nije bilo predviđeno u vrijeme izrade strategije. Također, od planiranih sredstava za čak 140,8 % premašen je iznos realiziranog iz sredstava državnog proračuna, a razlog ovome može se tražiti u nedostatku pomaka u decentralizaciji države, nedostatku jačanja financijske i administrativne autonomije regionalne i lokalne samouprave.

Slika 13. Analiza realizacije prema izvorima financiranja, u milijunima kuna, 2011. – 2015. godina



Izvor: Izvješća o provedbi Razvojne strategije Međimurske županije 2011.-2013. (2017.) , REDEA d.o.o., iznosi u milijunima kuna

*Ostali izvori = javno-privatna partnerstva, koncesije, sredstva privatnog sektora.

Sastavni dio izvještavanja o provedbi Razvojne strategije Međimurske županije čini i Baza projekata. U vremenskom razdoblju od 2011. – 2015. godine ukupno je u Bazu projekata prijavljeno njih 122 u iznosu od 7.186.220.664,83 kn. Najviše je bilo planirano projekata iz sektora infrastrukture, koji su ujedno i imali najveću vrijednost, više od polovice ukupne vrijednosti svih projekata.

Tablica 16. Projekti u bazi projekata Međimurske županije do 2013. godine

Sektor	Broj projekata u Bazi	Vrijednost po sektorima
gospodarstvo	12	176.865.500
poljoprivreda	3	11.305.000
turizam	7	351.260.000
obrazovanje	12	85.370.500
infrastruktura	30	4.801.748.627,53
okoliš	25	1.175.310.000
kultura	16	483.745.143,98
sport	1	25.000.000
civilno društvo	6	11.145.893,33
drugo	10	64.470.000
UKUPNA VRIJEDNOST		7.186.220.664,83

Izvor: REDEA d.o.o., Baza projekata, <http://zrs.redea.hr/projects.php>, iznosi u milijunima kuna

Kako bi buduća generacija strateškog razvojnog dokumenta bila uspješnija i kako bi se realizirani postavljeni akcijski i financijski planovi, prilikom izrade Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. potrebno je uskladiti sljedeće:

- povećati znanje i informiranost javnopravnih tijela o važnosti strategije za planiranje lokalnih i županijskih proračuna te povezivanje proračuna sa strateškim dokumentima;
- povećati znanje dionika, posebno javnopravnih tijela, o praćenju provedbe i pripremi izvještaja o provedbi mjera iz ŽRS u vlastitim organizacijama;
- pojačati suradnju javnog, civilnog i privatnog sektora pri pripremi i provedbi strateških projekata;
- uspostaviti sustav praćenja provedbe regionalnih i lokalnih strateških projekata;
- pojačati prekograničnu suradnju i povećati iskorištavanje EU fondova za realizaciju strateških ciljeva.

3. Prepoznavanje razvojnih potreba i potencijala

SWOT analiza (analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji područja)

GOSPODARSTVO	
SNAGE <ul style="list-style-type: none"> • stručna radna snaga, izražena radna etika, poduzetnost, spremnost na usavršavanje i prihvaćanje novih tehnologija; • snažna i dugogodišnja tradicija poduzetništva i obrtništva; • veliki broj uspješnih, izvozno orijentiranih tvrtki u prerađivačkoj industriji; • pozitivan imidž MŽ kao prosperitetne županije, razvijenog poduzetništva i visoke kvalitete života; • visoka konkurentnost županije u odnosu na druge županije RH (MŽ je rangirana među 4 najkonkurentnije županije u RH 2010. i 2014.); • prisutnost stranih poduzeća u prerađivačkoj industriji kao važan čimbenik privlačenja izravnih stranih ulaganja (FDI), ali i ukupnog gospodarskog razvoja; • Centar znanja Međimurske županije kao okosnica sinergije obrazovnog sektora, gospodarstva i potpornih institucija poduzetništvu; • izrazito aktivne poslovne zone (Prelog, Čakovec, Sveti Martin na Muri, Donji Kraljevec); • iskusne potporne institucije koje svojom ekspertizom potpomažu razvoj MSP; • proaktivna i efikasna regionalna samouprava i jedinice lokalne samouprave u području razvoja gospodarstva i razvoju investicijskog okruženja 	SLABOSTI <ul style="list-style-type: none"> • nepovoljna gospodarska struktura – značajan udio radno-intenzivnih djelatnosti; • nedovoljna zastupljenost poduzeća s proizvodima visoke dodane vrijednosti; • premali pojedinačni proizvodni kapaciteti poduzeća koju ne mogu zadovoljiti potražnju; • nesklonost poduzetnika suradnji i zajedničkim nastupima na međunarodnom tržištu; • nema međusektorske suradnje poduzetnika; • nedovoljna zainteresiranost mladih za pojedinim zanimanjima za koje postoji potreba u gospodarstvu (lakirer, zavarivač); • nedovoljna suradnja gospodarstva s visoko obrazovnim institucijama na području istraživanja i razvoja proizvoda; • kontinuirano smanjenje broja obrta; • niska razina prosječne neto plaće zaposlenih kod poduzetnika u odnosu na RH; • nedovoljna promocija međimurskog gospodarstva; • veliki broj malih gospodarskih zona nije u funkciji ili imaju minimalnu gospodarsku aktivnost; • nizak koeficijent izgrađenosti u poslovnim zonama
PRILIKE <ul style="list-style-type: none"> • geostrateški položaj Međimurja; • rast novih industrijskih sektora koji otvaraju priliku za privlačenje ulagača; • olakšan pristup tržištu Europske unije nakon pristupanja RH u članstvo; • otvaranje novih tržišnih segmenata više dodane vrijednosti u tekstilnoj industriji; • dostupnost strukturnih fondova i novih programa Unije kao izvora financiranja projekata iz područja gospodarstva. 	PRIJETNJE <ul style="list-style-type: none"> • nepovoljna opća gospodarska situacija koja ima implikacije na rast nezaposlenosti, rezultate poslovanja u gospodarstvu, pad platežne moći i sl.; • odljev stručne i kvalitetne radne snage; • konkurencija u radno-intenzivnim industrijama (iz drugih zemalja članica EU, zemalja bivše Jugoslavije, Turske i dalekoistočnih zemalja); • niža cijena rada u susjednim zemljama (Mađarska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Rumunjska);

	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljna usklađenost obrazovnog sektora s potrebama gospodarstva; • smanjeni potencijal izvora financiranja MSP (smanjen intenzitet potpora prema Karti regionalnih potpora sukladno aktualnoj NUTS II klasifikaciji); • brz razvoj tehnologije koja zahtjeva stalna i visoka ulaganja; • konkurencija drugih regija kao investicijskih lokacija
--	---

RURALNI RAZVOJ	
SNAGE <ul style="list-style-type: none"> • visoka razina primijenjene tehnologije u pojedinim granama poljoprivredne proizvodnje – rastuća specijalizacija u pojedinim granama; • pozitivna percepcija međimurskih poljoprivrednih proizvoda • bogata nematerijalna kulturna baština; • usmjerenost na razvoj turizma (strateška razina); • gostoljubivost stanovništva; • razvijena rekreacijska i sportska ponuda 	SLABOSTI <ul style="list-style-type: none"> • nedovoljno stručnog znanja i niska razina obrazovanja ljudi koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom i turizmom; • nedostatan razvoj i zaštita autohtonih poljoprivrednih proizvoda; • nedovoljno uvođenje inovacijskih poljoprivrednih tehnologija; • nedostatak kratkih nabavnih lanaca (prodaja lokalno proizvedenih proizvoda na lokalnom tržištu) te proizvođačkih grupa uslijed nedostatka inicijative od strane svih dionika; • neprilagođenost poslovanja EU standardima; • manjak skladišnih kapaciteta; • nedovoljna prepoznatljivost Međimurske županije kao turističke destinacije; • neiskorištenost postojećih smještajnih kapaciteta u turizmu; • devastirana graditeljska baština; • nedostatna financijska sredstva za investicije u turističku infrastrukturu; • nedovoljno sustavan pristup razvoju turizma (JLS i individualno); • neiskorištenost kulturnih potencijala u turističke svrhe;
PRILIKE <ul style="list-style-type: none"> • potražnja za novim kulturama u poljoprivrednoj proizvodnji; • potražnja za novim turističkim proizvodima - svjetski turistički trendovi (zdravlje, aktivni turizam, enogastronomija); • faktor 'novine', tj. pozicija nove destinacije; • dostupnost strukturnih kao izvora financiranja projekata iz područja poljoprivrede i turizma. 	PRIJETNJE <ul style="list-style-type: none"> • usitnjenost zemljišta onemogućava konkurentnu poljoprivrednu proizvodnju; • jaka konkurencija stranih tržišta; • nepoticanje institucionalan okvir za ulaganje i poslovanje; • nacionalna politika usmjerena je na naglašavanje imidža Hrvatske kao obalne i morske zemlje; • niska kupovna moć i slabiji interes domaćeg tržišta;

DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNO DRUŠTVO

SNAGE

- dobra pokrivenost mrežom osnovnih i srednjih škola;
- razvoj Međimurskog veleučilišta u Čakovcu - MEV (otvaranje novih preddiplomskih i diplomskih studija);
- dobra izgrađenost sportske infrastrukture te veliki potencijal sportsko – rekreacijskih programa;
- dobra pokrivenost primarnom zdravstvenom zaštitom;
- dobra povezanost i obnovljena infrastruktura zdravstvenih ustanova (ŽBČ, ZZJZ, Zavod za hitnu medicinu);
- programi promocije zdravlja i prevencije bolesti;
- velik broj i raznolikost organizacija civilnog društva te sve veća važnost njihovog djelovanja;
- bogata materijalna i nematerijalna kulturna baština

SLABOSTI

- ne postoji sustav pred-financiranja/sustavnog pred-financiranja projekata;
- nedovoljna međusektorska i multidisciplinarna suradnja (zdravstvo – obrazovanje – sport – civilno društvo);
- nezaposlenost mladih osoba;
- nezaposlenost osoba starije dobi;
- velik broj osoba s nezavršenom osnovnom školom uz istovremeno mali broj osoba s visokom stručnom spremom;
- nepovoljna obrazovna struktura nezaposlenih osoba;
- neodgovarajuće sustavno stipendiranje u skladu s potrebama tržišta rada;
- nedovoljna svijest o važnosti cjeloživotnog obrazovanja, programi cjeloživotnog učenja se ne prate sustavno;
- nedostatak stručnih suradnika u predškolskim ustanovama te poteškoće u nabavi opreme (didaktički materijali);
- nepostojanje institucionalnog i izvaninstitucionalnog zbrinjavanja rizičnih skupina te nedostatak sustavnog rješenja za osobe koje izlaze iz domene socijalne skrbi (domovi, maloljetnici, osobe starije od 21 god., psihički oboljele osobe);
- nedostatak učinkovitog rješavanja socijalnih i gospodarskih problema socijalno ugroženih skupina osobito Roma kao nedovoljno integrirane manjine;
- nedovoljna osviještenost roditelja romske nacionalne manjine o važnosti obrazovanja njih samih, a posebno njihove djece;
- slaba organizacija palijativne skrbi;
- nedovoljno sudjelovanje stanovništva u programima prevencije i zdravstvene zaštite;
- nedovoljna prihvaćenost sporta i rekreacije kao zdravog načina života;
- nema strategije razvoja kulture;
- nema adekvatne infrastrukture za suvremenu i novomedijsku umjetnost;
- nedostatak stručnog kadra u udrugama, a time ni znanja o osnovama funkcioniranja i upravljanja udrugama;
- nedovoljna suradnja i nedostatak umrežavanja udruga s udrugama i ostalim institucijama na EU razini;
- nepostojanje adekvatnog prostora za djelovanje udruga (posebno udruga mladih i udruga u kulturi);
- netransparentan i neučinkovit sustav financiranja udruga od strane JL(R)S-ova;

	<ul style="list-style-type: none"> nepostojanje sveobuhvatne baze inicijativa, projekata i programa u MŽ koja bi omogućila učinkovitu koordinaciju.
PRILIKE <ul style="list-style-type: none"> blizina visokoškolskih obrazovnih centara (Varaždin, Zagreb, Maribor, Ljubljana); povećana dostupnost programa mobilnosti posebno za obrazovni sektor (od predškolskog do visokoškolskog obrazovanja i obrazovanja odraslih); mogućnosti korištenja novih tehnologija u svim područjima (posebno u obrazovanju i kulturi); umrežavanje obrazovnih institucija na razini EU; dostupnost strukturnih fondova i novih programa Unije kao izvora financiranja projekata iz područja društvenih djelatnosti te projekata udruga civilnog društva. 	PRIJETNJE <ul style="list-style-type: none"> starenje stanovništva – nepovoljna demografska struktura stanovništva odlazak visokoobrazovanih kadrova u području zdravstva u veće klinike (Zagreb, EU); prevelika centralizacija te nemogućnosti novih zapošljavanja u svim područjima; nefleksibilni obrazovni programi neusklađeni s potrebama tržišta rada; nedostatak stručnih suradnika u obrazovnom sustavu (OŠ, SŠ; poteškoće u nabavi opreme (kabineti, didaktički materijal); manjak stručnjaka preventivne medicine i djelatnika u timu ZZJZ; velika opterećenost i nedostatak opreme u zdravstvu te problem njezine modernizacije, održavanja i amortizacije; smanjenje proračuna JLS-ovima i institucijama kao posljedica gospodarskih kretanja što dovodi do smanjenog financiranja udruga civilnog društva.

OKOLIŠ, PROSTOR I INFRASTRUKTURA	
SNAGE <ul style="list-style-type: none"> izgrađenost komunalne infrastrukture – mogućnost priključenja u cijelom Međimurju iznad 90 %; visoka kvaliteta života povezana s visokom infrastrukturnom opremljenošću; komunalna uređenost; organizirani sustav gospodarenja otpadom u odnosu na RH – organizirani odvoz, selekcija, skladištenje, zbrinjavanje i uporaba – pozitivan utjecaj na zaštitu okoliša (tlo, podzemne vode) i energetske učinkovitost; kvaliteta rada javnih poduzeća i ustanova iz područja zaštite okoliša, prostora i infrastrukture (vezano uz održavanja i izgradnju sustava, edukaciju stanovništva...); široka upotreba novih tehnologija i upotreba širokopojasnog interneta u radu javnih institucija i organizacija civilnog društva 	SLABOSTI <ul style="list-style-type: none"> neiskorištenost postojeće infrastrukture (priklučki za vodu, plin, odvodnju ostaju neiskorišteni iako postoje kapaciteti); nema učinkovitog sustava izgradnje i održavanja nasipa za zaštitu od poplava; korištenje vodotoka kao otvorenih kanala za ispuštanje otpadnih voda iz naselja, stočnih farmi, ispiranje poljoprivrednih strojeva i sl.; nema sustavnog praćenja kakvoće tla, zraka te voda na površini i podzemnih voda na području županije; prekomjerna i nekontrolirana uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi štetno utječe na kvalitetu tla; nema zaobilaznica i čvorova koji bi regulirali tranzitni promet što umanjuje kvalitetu zraka i sigurnost u prometu (dijelom jesu u prostornom planu); nema odgovarajuće uređenih biciklističkih staza; neodgovarajući sustav javnog prijevoza stanovništva; nema Plana upravljanja zaštićenim područjima prirode; negativan utjecaj okrupnjavanja i prenamjene zemljišta na

	području Regionalnog parka Mura-Drava na bioraznolikost;
PRILIKE <ul style="list-style-type: none"> • mogućnost korištenja geotermalnih voda; • bogatstvo prirodnih resursa kao OIE (podzemne vode); • zakonska regulativa – provođenje edukacije o korištenju kemijskih / zaštitnih sredstava u svrhu zaštite okoliša; • Regionalni park Mura-Drava –prilika za poboljšanje stanja u prostoru; • globalni trend jačanja svijesti o važnosti zaštite prirode i okoliša; • postojanje direktiva i agenda za poticanje sve većeg udjela energije iz obnovljivih izvora; • dostupnost strukturnih fondova i novih programa Unije kao izvora financiranja projekata iz područja zaštite okoliša i prirode te izgradnje infrastrukture. 	PRIJETNJE <ul style="list-style-type: none"> • nepovoljna gospodarska situacija – pad platežne moći (korisnici se ne priključuju na komunalnu infrastrukturu); • klimatske promjene – sve češća olujna nevremena praćena jakim vjetrom, opasnost od poplave i klizanja tla; • neadekvatna povezanost autoceste s međunarodnim prometom; • zanemarivanje željezničkih koridora koji prolaze područjem županije te nedovoljne investicije u željezničku infrastrukturu; • sigurnost u prometu – neoznačeni pružni prijelazi (nadležnost državnih poduzeća); • neizvedena oborinska odvodnja s prometnica (državna cesta) u blizini vodocrpilišta – mogućnost zagađenja; • neprovođenje mjera sankcioniranja zagađivača okoliša; • nedovoljan interes privatnih vlasnika šuma za odgovarajuće upravljanje

4. Strateški okvir

4.1. VIZIJA

Vizija predstavlja željeno buduće stanje u razvoju županije. Zasniva se na rezultatima osnovne analize, SWOT analize, razvojnih trendova u užem i širem okružju te idejama o budućnosti županije. Sukladno navedenom, vizija Međimurske županije do 2020. godine glasi:

Međimurje, županija snažnoga poduzetništva zasnovanog na znanju i inovacijama, očuvane prirodne i kulturne baštine te visoke kvalitete življenja.

Vizija sažeto obuhvaća sve ono što se kroz postavljene ciljeve, prioritete i mjere razvojne strategije želi postići. Rast i razvoj gospodarstva podrazumijeva nova radna mjesta, povećane prihode poduzetnicima i stanovnicima, pozicioniranje lokalnih poduzetnika na tržištu, razvoj turističke ponude i usluga, te jačanje poljoprivrednih gospodarstva.

Dobrobit stanovništva podrazumijeva sve one komponente koje su potrebne stanovnicima kako bi ostvarili svoje društvene potrebe i to na zavidnoj razini, od poboljšanje kvalitete zdravstvenih i socijalnih usluga, obrazovanja, cjeloživotnog učenja, njegovanje kulture i očuvanje baštine i tradicije do jačanja uloge civilnog društva i jačanja socijalne osjetljivosti, posebno brige o starijima i nemoćnima.

Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture podrazumijevanju visoku kvalitetu i stupanj očuvanja prirode i okoliša na području, izgradnju nedostajale i modernizaciju postojeće primarne i komunalne infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti kućanstava i javnih objekata, korištenje obnovljivih izvora energije te jačanje sustava obrane za sve češće klimatske nepogode.

Kako bi ostvarili željenu postavljenu viziju, ciljevi i razvojni prioriteti Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. su:

➤ **CILJ 1. RAST I RAZVOJ GOSPODARSTVA**

- 1P1 Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva u cjelini
- 1P2 Poticanje inovacija i razvoj proizvoda i usluga s višom dodanom vrijednošću
- 1P3 Tržišno organiziranje i promocija gospodarstva
- 1P4 Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora i uvođenje sustava međimurske kvalitete
- 1P5 Razvoj i promocija turističke ponude s ciljem pozicioniranja Međimurja kao turističke destinacije

➤ **CILJ 2. DOBROBIT STANOVNIŠTVA**

- 2P1 Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja
- 2P2 Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga
- 2P3 Jačanje socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju
- 2P4 Jačanje uloge civilnog društva
- 2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje svih oblika kulture
- 2P6 Poboljšanje dostupnosti usluga stanovništvu

➤ **CILJ 3. OČUVANI PRIRODNI RESURSI I RAZVOJ ODRŽIVE INFRASTRUKTURE**

- 3P1 Zaštita prirode i okoliša
- 3P2 Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture
- 3P3 Postizanje veće energetske učinkovitosti
- 3P4 Preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda

4.2. PREGLED CILJEVA, PRIORITETA I MJERA

Tablica 17. Pregled strateških ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera Razvojne strategije Međimurske županije do 2020.

STRATEŠKI CILJ 1. RAST I RAZVOJ GOSPODARSTVA	STRATEŠKI CILJ 2. DOBROBIT STANOVNIŠTVA	STRATEŠKI CILJ 3. OČUVANI PRIRODNI RESURSI I RAZVOJ ODRŽIVE INFRASTRUKTURE
1P1 Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva <ul style="list-style-type: none"> 1P1-M1 Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja 1P1-M2 Poticanje ulaganja u ljudske resurse 1P1-M3 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona 1P1-M4 Podrška poduzetnicima početnicima 1P1-M5 Podrška očuvanju i razvoju obrtništva 1P1-M6 Uspostava i unaprjeđenje institucionalnog i financijskog okvira za razvoj društvenog poduzetništva u Međimurskoj županiji 	2P1 Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja <ul style="list-style-type: none"> 2P1-M1 Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala MŽ 2P1-M2 Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala 2P1-M3 Jačanje suradnje obrazovnog sektora s gospodarstvom 2P1-M4 Poticanje cjeloživotnog učenja 2P1-M5 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada 2P1-M6 Podrška zapošljavanju mladih osoba 	3P1 Zaštita prirode i okoliša <ul style="list-style-type: none"> 3P1-M1 Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području Međimurske županije 3P1-M2 Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša 3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje 3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom
1P2 Poticanje inovacija i stvaranje preduvjeta za razvoj proizvoda i usluga s višom dodanom vrijednošću <ul style="list-style-type: none"> 1P2-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije 1P2-M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava 	2P2 Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga <ul style="list-style-type: none"> 2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenog sustava 2P2-M2 Jačanje aktivnosti prevencije na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini 2P2-M3 Promicanje zdravog stila života 	3P2 Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> 3P2-M1 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije 3P2-M2 Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza 3P2-M3 Poticanje održive mobilnosti 3P2-M4 Povećanje korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) te uvođenje širokopojasnog Interneta na području cijele županije
1P3 Tržišno organiziranje i promocija gospodarstva <ul style="list-style-type: none"> 1P3-M1 Poticanje interesnog povezivanja poduzetnika 1P3-M2 Promocija međimorskog gospodarstva na domaćim i stranim tržištima 	2P3 Poboljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju <ul style="list-style-type: none"> 2P3-M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju 2P3-M2 Jačanje socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju 	3P3 Postizanje veće energetske učinkovitosti Međimurske županije te promicanje i korištenje OIE <ul style="list-style-type: none"> 3P3-M1 Podizanje i jačanje svijesti stanovništva o očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije 3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije 3P3-M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru

<p>1P4 Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora i uvođenje sustava međimurske kvalitete</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje • 1P4-M2 Poticanje organiziranja i povezivanja poljoprivrednih proizvođača radi njihovog jačeg pozicioniranja na tržištu • 1P4-M3 Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode • 1P4-M4 Uspostava sustava kvalitete i brendiranje međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda • 1P4-M5 Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru • 1P4- M6 Održiv razvoj pčelarstva, lova i ribolova 	<p>2P4 Jačanje uloge civilnog društva</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2P4-M1 Stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva • 2P4-M2 Jačanje aktivnog sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije 	<p>3P4 Preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3P4-M1 Definiranje i provedba učinkovitijeg sustava obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda • 3P4-M2 Jačanje civilne zaštite
<p>1P5 Razvoj i promocija turističke ponude s ciljem pozicioniranja Međimurja kao turističke destinacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1P5-M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga • 1P5-M2 Jačanje kapaciteta i konkurentnosti pružatelja usluga • 1P5-M3 Uspostava sustava kvalitete i brendiranje turističkih proizvoda i usluga • 1P5-M4 Sustavna promocija Međimurja (kao cjelovite turističke destinacije) • 1P5-M5 Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom 	<p>2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje svih oblika kulture</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2P5-M1 Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika • 2P5-M2 Očuvanje i revitalizacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine • 2P5-M3 Razvoj novomedijske kulture i suvremene umjetnosti 	

STRATEŠKI CILJ 1 – RAST I RAZVOJ GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ 1 - RAST I RAZVOJ GOSPODARSTVA	
RELEVANTNOST	<p>Pod gospodarstvom podrazumijevamo pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, ali i svu fizičku i institucionalnu infrastrukturu koja služi kao podrška prethodno navedenim fizičkim i pravnim osobama. S obzirom na područje djelatnosti u izradi Županijske razvojne strategije zbog svoje specifičnosti i obuhvatnosti područja poljoprivrede i turizma razmatrana su odvojeno od ostalih djelatnosti u gospodarstvu, ali zajedno čine područje gospodarstva.</p> <p>Gospodarstvo kao nositelj cjelokupnog razvoja regija ima ključnu ulogu u daljnjem razvoju društva u cjelini te je njegov značaj prepoznat i prilikom izrade županijske razvojne strategije. Strateški cilj 1. rast i razvoj gospodarstva postavljen je temeljem analize stanja te SWOT analize. Analiza stanja, kao mahom skup statističkih podataka i njihovog tumačenja pokazuje da gospodarstvo pokazuje uzlazan trend koji je u mnogim pokazateljima iznad prosjeka RH. Gospodarstvo MŽ jedno je od razvijenijih gospodarstva RH, međutim, postoji znatan prostor za daljnji razvoj gospodarstva i postizanje boljih gospodarskih pokazatelja, posebno u usporedbi sa zemljama EU. Iz navedenog razloga, rast i razvoj gospodarstva cilj je koji je sasvim razložno postavljen. SWOT analiza je preciznije detektirala pravo stanje gospodarstva MŽ te će se postavljenim ciljem izravno utjecati na glavnu prijetnju gospodarstvu, a to je odljev stručne radne snage te glavne slabosti gospodarstva - nedovoljna zastupljenost poduzeća s proizvodima visoke dodane vrijednosti, značajan udio radno-intenzivnih djelatnosti, nedovoljna suradnja gospodarstva s visoko obrazovnim institucijama na području istraživanja i razvoja proizvoda i ostale definirane slabosti. Navedene slabosti izravno utječu na konkurentnost, odnosno razvoj gospodarstva županije kao gospodarstva koje stvara visoku dodanu vrijednost i stvara pretpostavke za daljnji rast i razvoj.</p> <p>U sklopu strateškog cilja 1. Rast i razvoj gospodarstva, jednu od ključnih uloga ima poljoprivredno-prehrambeni sektor. Provedena analiza stanja i SWOT analiza ukazale su na najznačajnije probleme koji predstavljaju prepreku daljnjem razvoju predmetnog sektora. Ovdje valja napomenuti usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta te nepovoljnu dobnu i obrazovnu strukturu poljoprivrednih proizvođača. Također, analiza je ukazala na zastarjelu poljoprivrednu mehanizaciju i opremu koja dodatno onemogućuje primjenu inovativnih tehnologija i proizvodnih procesa. Nedostatni su skladišni i preradbeni kapaciteti za poljoprivredno-prehrambene proizvode što se negativno odražava na mogućnost ostvarivanja višeg stupnja finalizacije u proizvodnom procesu. Jedan od problema također predstavlja nedovoljno povezivanje dionika koji posluju u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te nedovoljno razvijena svijest o važnosti uvođenja oznaka kvalitete kojima bi se osigurala prepoznatljivost na domaćem i stranom tržištu. U kontekstu lovstva i ribolovstva najznačajniji problem predstavlja neadekvatno praćenje stanja divljači i riba te neadekvatno upravljanje lovištima i ribolovnim vodama, dok u kontekstu pčelarstva problem predstavljaju nelegalizirani pčelinjaci te postepeno smanjenje odgovarajuće pčelinje paše. Iz navedenih potreba proizašli su prioriteti koji čine sastavni dio strateškog cilja 1. Rast i razvoj gospodarstva. Prioriteti odnosno</p>

	<p>mjere i aktivnosti koji su njihov sastavni dio, pridonijet će unaprjeđenju poslovanja i jačanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, a time i sustavnom razvoju poljoprivrednog i prehrambenog sektora na području županije.</p> <p>Također, u sklopu strateškog cilja 1. Rast i razvoj gospodarstva važno mjesto zauzima i sektor turizma. Analiza turističkog sektora Međimurske županije ukazala je na nedovoljno iskorišten potencijal Međimurja kao ruralne turističke destinacije te izraženu sezonalnost u kontekstu ostvarenih turističkih dolazaka i noćenja. U ovom sektoru također je evidentno nedostatno povezivanje pružatelja turističkih usluga što se negativno odražava na razvoj integriranih turističkih proizvoda. Ovakva situacija u sektoru turizma najvećim je dijelom rezultat nedovoljnih poticaja, a samim time i financijskih sredstava, koja se ulažu u razvoj sektora zbog kojih ujedno izostaje sustavno brendiranje i promocija turističkih potencijala i posebnosti Međimurja. Navedene potrebe predstavljale su temelj za identifikaciju prioriteta i mjera te aktivnosti čijom će se provedbom pridonijeti realizaciji potencijala razvoja Međimurske županije kao cjelovite turističke destinacije u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske.</p>
OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA	<p>Postavljeni cilj usmjeren je na nadilaženje problema definiranih SWOT analizom i analizom stanja gospodarstva. Na nedovoljno razvijeno poduzetničko okruženje potrebno je djelovati na način da se osigura veća dostupnost i iskoristivost svih financijskih izvora sredstava, uključujući bespovratna sredstva za poduzetništvo, zatim kroz povećanje dostupnosti edukacija u različitim poljima poduzetništva, novim ulaganjima u poduzetničke zone te razvoj potpornih institucija poduzetništvu. Strukturni problemi gospodarstva, kao što su veliki udio radno intenzivnih djelatnosti i relativno mali broj poduzeća koja nude vlastite proizvode, rješavat će se kroz poticanje inovacija i razvoj proizvoda i usluga s višom dodanom vrijednošću. Također, na problem nedovoljne prepoznatljivosti međimurskog gospodarstva te relativno malih pojedinačnih kapaciteta poduzetnika utjecat će se kroz aktivnosti koje promiču udruživanje poduzetnika i zajednički nastup na tržištu prodaje, ali i na tržištu nabave.</p> <p>Osim navedenog, cilj broj 1. Rast i razvoj gospodarstva obuhvaća prioritete odnosno mjere i aktivnosti koje su usmjerene poticanju razvoja turističkog i poljoprivredno-prehrambenog sektora, odnosno rješavanju najznačajnijih problema identificiranih provedenom analizom. U kontekstu proizvodnje poljoprivrednih proizvoda i prehrambenih namirnica, mjere i aktivnosti usmjerene su rješavanju problema nepovoljne dobne i obrazovne strukture koja danas karakterizira većinu poljoprivrednih gospodarstava, posebice OPG-ova. Rješavanju problema nepovoljne dobne strukture pridonijet će se poticanjem preuzimanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava od strane mlađih generacija čime će se ujedno osigurati nastavak poljoprivredne proizvodnje u ruralnim područjima. Rješavanju problema nepovoljne obrazovne strukture pridonijet će se poticanjem ciljane i kontinuirane edukacije poljoprivrednih proizvođača čime će se ujedno stvoriti preduvjeti za modernizaciju te uvođenje inovativnih rješenja za unaprjeđenje proizvodnih procesa na poljoprivrednim gospodarstvima. Osim navedenog, poticanjem okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, uspostave prerađivačkih i skladišnih kapaciteta poljoprivrednim proizvođačima osigurat će se čvrsti temelji za unaprjeđenje poslovanja, a time i jačanje konkurentnosti na tržištu. Poticanjem udruživanja poljoprivrednih proizvođača te uvođenjem proizvodnih procesa u sustave kvalitete, osigurat će se prepoznatljivost proizvoda te zauzimanje adekvatne pozicije u tržišnoj niši. Mjere su također</p>

	<p>usmjerene očuvanju okoliša koje predstavlja prirodna staništa za različite vrste divljih životinja, uz poseban naglasak na unaprjeđenje kvalitete upravljanja lovištima i ribolovnim vodama. Aktivnosti unutar mjere također su usmjerene poticanju rasta populacija sitne i krupne divljači, slatkovodnih vrsta riba te pčelinjih zajednica.</p> <p>U sektoru turizma vodeći problem predstavlja neiskorišten potencijal pozicioniranja Međimurja kao vodeće ruralne turističke destinacije u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske. Uspostavom kvalitetnog sustava za upravljanje turističkom destinacijom pridonijet će se učinkovitijoj koordinaciji i upravljanju aktivnosti za daljnji razvoj turističkog sektora, posebice onih aktivnosti koje su usmjerene ka brendiranju i promociji Međimurske županije. Nadalje, poticanjem pružatelja turističkih usluga na suradnju i zajedničko djelovanje pridonijet će se uspostavi i razvoju integriranih turističkih proizvoda, a jačanje ljudskih kapaciteta u turističkom sektoru pozitivno će se odraziti na kvalitetu pruženih usluga. Na taj način pridonijet će se ostvarenju potencijala Međimurske županije u kontekstu uspostave prepoznatljive i cjelovite kontinentalne turističke destinacije.</p>
DOSLJEDNOST	<p>Postavljeni cilj sasvim je u skladu sa svim relevantnim strateškim dokumentima na svim razinama. Krovni strateški dokument EU za rast i razvoj Europske unije <i>Europa 2020</i> definirao je pametno, održivo i inkluzivno gospodarstvo kao prioritete razvoja. Upravo je i cilj <i>rast i razvoj gospodarstva</i> županijske razvojne strategije postavljen s namjerom da osigura razvoj gospodarstva temeljenog na inovacijama i održivom poslovanju. <i>Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. - 2020. g.</i> prepoznala je kao neke od ključnih odrednica industrijskog rasta izvoz, ulaganje u istraživanje i razvoj te povećanje udjela visoko obrazovane radne snage što je bila i nit vodilja u definiranju cilja rasta i razvoja županijskog gospodarstva. Također, ciljevi <i>Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020.</i> usmjereni su na povećanje broja uspješnih poslovnih subjekata, porast izvoza, porast stupnja inovacija, kvalitetno obrazovanje zaposlenika, stimulativno poslovno okruženje te olakšani pristup izvorima financiranja, a u čemu je postavljeni cilj županijske razvojne strategije, te prioritet i mjere koji iz njega proizlaze u postupnosti usuglašen.</p> <p>Glede sektora poljoprivredne proizvodnje na nacionalnoj razini cilj je u skladu sa Strateškim planom Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2015. – 2017. godine, posebice u segmentu podizanja razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora, poboljšanja tržišnih mehanizama, jačanja sustava zaštite proizvoda te u konačnici gospodarskog razvoja ruralnog područja. S druge strane, cilj je na regionalnoj razini u skladu sa Strategijom ruralnog razvoja Međimurske županije koja između ostalog obuhvaća ciljeve usmjerene povećanju konkurentnosti međimurskih prehrambenih proizvoda povećanom efikasnošću proizvodnje, poboljšanjem marketinga kvalitete te unaprjeđenjem poslovnih veza između sudionika vrijednosnog lanca.</p> <p>U kontekstu sektora turizma cilj broj 1. Rast i razvoj gospodarstva je na nacionalnoj razini u skladu sa Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020., dok je na regionalnoj razini u skladu s Master planom razvoja turizma Međimurske županije do 2020. godine. Usklađenost cilja s nacionalnom Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. najznačajnija je u segmentima kao što su poticanje investicija, razvoj turističke ponude, razvoj ljudskih potencijala, marketing te upravljanje procesima. Usklađenost cilja s regionalnom Strategijom razvoja</p>

turizma Republike Hrvatske do 2020. godine vidljiva je u segmentima koji se odnose na razvoj portfelja turističkih proizvoda te razvoj brenda i poticanje njegove promocije.

STRATEŠKI CILJ 1	POKAZATELJI UČINKA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
RAST I RAZVOJ GOSPODARSTVA	Bruto domaći proizvod stanovniku	EUR	Mjeri vrijednost ukupne proizvodnje dobara i usluga u godini, a sadržava društveni proizvod i nacionalni dohodak, izraženo po stanovniku.	8.481	2013.	8.905	2020.	Trogodišnje	Izvor: DZS
	Koeficijent pokrivenosti uvoza izvozom	Postotak	Predstavlja omjer izvoza i uvoza koji mjeri sposobnost Međimurske županije da izvozom pokrije ostvareni uvoz i na taj način ostvari pozitivan vanjskotrgovinski saldo.	189,28%	2014.	200%	2020.	Godišnje	Izvor: FINA
	Dolasci turista	Broj	Povećanje broja ostvarenih dolazaka turista	56.442	2015.	70.000	2020.	Godišnje	DZS, TZMŽ

OPIS PRIORITETA BROJ 1.

RAZVOJNI PRIORITET		1P1 STVARANJE PREDUVJETA ZA JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA		
CILJ	Stvoriti poticajno okruženje za razvoj konkurentnog gospodarstva temeljenog na proizvodima i uslugama visoke dodane vrijednosti.			
OPIS	Razvojni prioritet 1P1 Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva u cjelini ostvarit će se kroz šest mjera koje su međusobno povezane te svaka na svoj način, a istovremeno i kroz međusobno nadopunjavanje, doprinosi njegovu ostvarenju. Poticajno okruženje za jačanje konkurentnosti gospodarstva stvorit će se kroz podršku poduzetništvu u vidu stvaranja novih i održavanja postojećih programa potpora i subvencija te pomoć u većem iskorištavanju mogućnosti koje ti programi nude. Istovremeno, poticat će se razvoj poslovnih zona i aktivno će se privlačiti domaći i strani ulagači u zone, kako bi se u sinergiji s prethodno navedenim aktivnostima uz potpore iz vanjskih izvora i minimalnu cijenu ulagačkog kapitala i implementirala. Također, poticat će se poduzetnike da stave velik naglasak na povećanje ulaganja u ljudske resurse kao temeljni preduvjet za razvoj poslovanja, a kao jedan od važnih temelja jačanja konkurentnosti gospodarstva, potencijalni poduzetnici i poduzetnici početnici dobit će podršku u vidu edukacija i olakšavanja financiranja početnih ulaganja. S obzirom na negativan trend u obrtništvu, odnosno stalan pad broja obrta, posebno će se djelovati na podršku i očuvanje broja obrta. Društveno poduzetništvo kao relativno novi segment gospodarstva dobit će razvojni poticaj kroz stručnu podršku i stvaranje financijskog okvira za njegov razvoj.			
OPRAVDANJE	Razvojni prioritet je odabran temeljem analize stanja koja je detektirala postojanje kvalitetne potporne poduzetničke infrastrukture, ali istovremeno i potrebu za još jačim angažmanom dionika kao i stavljanjem na raspolaganje većeg broja instrumenata pomoći za razvoj gospodarstva i jačanje njegove konkurentnosti. Također, u svim razgovorima na radionicama radne skupine zadužene za gospodarstvo, poduzetnici kao i svi dionici isticali su nužnost ulaganja u ljudske resurse u poduzećima i povećanje razine znanja i kompetencija zaposlenika. Međimurska županija ima 60 osnovanih poslovnih zona, međutim nisu sve jednako uspješne, a osobito je izražen problem financiranja izgradnje komunalne infrastrukture, odnosno uvriježeni običaj izgradnje infrastrukture tek nakon što ulagači potvrde svoju odluku o investiranju. Opremanje ključnih poslovnih zona komunalnom infrastrukturom povećalo bi broj ulagačkih projekata u Međimurju, a pojačane aktivnosti promocije ulaganja nužne su kako bi se zainteresiralo potencijalne ulagače da razmotre Međimurje kao destinaciju za ulaganje. Analiza je pokazala da je u petogodišnjem razdoblju otvoreno svega 100 poduzeća više nego što je zatvoreno, te stoga, iako je otvoreno 1.700 novih poduzeća, potrebno je dodatno poticati na poduzetništvo i pomagati poduzetnike početnike kako bi se taj resurs iskoristio za jačanje konkurentnosti gospodarstva. Brojke su neumoljive i pokazuju stalan pad broja obrta na godišnjoj razini u petogodišnjem razdoblju zbog čega je potrebno aktivno provoditi mjere koje će zaustaviti negativan trend i ponovo učiniti obrtništvo poželjnim i isplativim oblikom poduzetničke djelatnosti. Društveno poduzetništvo svojim djelovanjem nadopunjuje usluge od javnog interesa (npr. socijalne usluge) koje javne institucije ili privatna profitna poduzeća nisu u mogućnosti dovoljno kvalitetno obavljati te je zbog toga neophodan dio svakog gospodarstva koje cilja biti konkurentno.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
1P1-M1	Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja	<ul style="list-style-type: none">- Provođenje programa financijske potpore poduzetnicima (Kreditni programi subvencioniranih kamatnih stopa, Jamstveni programi);- Informiranje i edukacije o raspoloživim	<ul style="list-style-type: none">- poduzetnici početnici- trgovačka društva- obrti	<ul style="list-style-type: none">- Međimurska županija,- REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije,- JLS,- HGK – županijska komora Čakovec,- HOK – Obrtnička komora Međimurja,

		financijskim instrumentima za sufinanciranje ulaganja (kredit, jamstva, potpore); - Podrška u pripremi projektnih prijedloga poduzetnika za sufinanciranje projekata ulaganja iz EU i nacionalnih programa; - Promicanje uvođenja standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete i zaštite okoliša – edukacije; - Sustavno praćenje kretanja pokazatelja gospodarstva		- MENE
1P1-M2	Poticanje ulaganja u ljudske resurse	- Jačanje kapaciteta poduzeća i institucija kroz različite vidove usavršavanja i osposobljavanja; - Promocija važnosti intelektualnoga kapitala poduzeća koji počiva na ljudima kao potencijalu i investiciji, a ne trošku; - Edukacija poslodavaca o važnosti primjene načela i politika upravljanja ljudskim potencijalima kako bi se uklonio nedostatak u planiranju potreba za zapošljavanjem, kao i nedostatku u privlačenju, selekciji, motiviranju i zadržavanju kvalitetnih zaposlenika; - Poticanje inicijativa poslodavaca za pokretanje njima potrebnih programa obrazovanja i usavršavanja; - Educiranje i podizanje svijesti o mjerama aktivne politike za zapošljavanje, mogućnosti financiranja za poduzetnike iz ESF-a, potrebi mentoriranja novih zaposlenika, ali i educiranja već zaposlenih ljudi unutar poduzeća kako bi se zadržalo	- poduzeća - obrti - zaposlenici	- HZZ – Područni ured Čakovec, - Međimurska županija, - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - HGK – županijska komora Čakovec - obrazovne institucije - HGK – Županijska komora Čakovec

		<p>postojeće ljude koji imaju znanje i iskustvo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poticanje veće medijske eksponiranosti primjera dobre prakse s područja županije - poduzetnika koji su uložili u novu tehnologiju, educirali zaposlenike, ugovorili poslove na stranom tržištu. 		
1P1-M3	Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	<ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje preduvjeta za funkcioniranje zona (rješavanje vlasničkih odnosa, izgradnja infrastrukture u skladu s realnim potrebama, utvrđivanje prioriteta u pripremi gospodarskih zona) u skladu sa svim važećim prostornim i strateškim dokumentima; - Jačanje suradnje između JLS-ova, Međimurske županije i potpornih institucija (razvojne agencije, komore, financijske institucije); - Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnosima s ulagačima (posebno kapacitete JLS-ova); - Promicanje ulaganja u Međimurje kroz izravne kontakte s potencijalnim ulagačima iz ciljnih sektora, lobiranje pri stranim gospodarskim komorama, veleposlanstvima i sl., posjeti specijaliziranim sajmovima, sudjelovanje na događajima; - Promicanje ulaganja kroz uspješne poduzetnike u Međimurskoj županiji (iskoristiti kontakte, suradnike, poslovna putovanja i sl.); - Provođenje aktivnosti marketinške strategije za privlačenje ulaganja u MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - domaća i strana poduzeća, - strane gospodarske komore, - veleposlanstva 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - JLS - HGK – Županijska komora Čakovec
1P1-M4	Podrška poduzetnicima	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje savjetovanja za 	<ul style="list-style-type: none"> - Poduzetnici 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija,

	početnicima	<p>potencijalne poduzetnike;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacija edukacija i radionica s temama poduzetništva za početnike (zakonski, računovodstveni, upravljački, organizacijski, marketinški... aspekti pokretanja i inicijalne faze poslovanja); - Provođenje programa financijske potpore poduzetnicima (Kreditni programi subvencioniranih kamatnih stopa, Jamstveni programi); - Provođenje programa mentorstva za buduće poduzetnike; - Predinkubacija, <i>coworking</i>, inkubacija poduzetnika početnika; - Organiziranje mobilnog tima za podršku poduzetnicima početnicima (sastavljenog od zaposlenika nositelja mjere) koji bi nudio konkretnu pomoć i mentorstvo poduzetnicima početnicima. 	početnici	<ul style="list-style-type: none"> - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HZZ – Područni ured Čakovec, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - JLS
1P1-M5	Podrška očuvanju i razvoju obrtništva	<ul style="list-style-type: none"> - Promicanje obrta i obrtništva informiranjem javnosti o obrtu i obrtništvu te sudjelovanjem u kreiranju i provođenju europskih politika i prava usklađenih - s tradicionalnim vrijednostima hrvatskog obrtništva; - Pružanje stručne pomoći pri osnivanju i poslovanju obrta; - Provođenje programa subvencioniranja programa završavanja majstorskih ispita; - Provođenje programa subvencioniranja nastupa na obrtničkim sajmovima. 	- obrtnici	<ul style="list-style-type: none"> - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - Međimurska županija, - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HZZ – Područni ured Čakovec
1P1-M6	Uspostava i	- Osiguranje povoljnih uvjeta za	- društvena	- Međimurska županija,

	<p>unaprjeđenje institucionalnog i financijskog okvira za razvoj društvenog poduzetništva u Međimurskoj županiji</p>	<p>aktivaciju neiskorištenih javnih prostornih resursa (poslovnih, građevinskih, poljoprivrednih i dr.) u Međimurskoj županiji kroz odgovarajuće izvore financiranja za potrebe prilagodbe, uređenja i opremanja infrastrukture za društvene poduzetničke aktivnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uspostava regionalnih sustava stručne podrške predinkubaciji, formalizaciji, inkubaciji, razvoju, uspostavi lanaca vrijednosti i ekonomije obujma te skaliranju društveno poduzetničkih inicijativa i društvenih inovacija; - Razvoj i uspostava jamstvenog fonda koji bi društvenim poduzetnicima olakšao pristup tržištu kapitala; - Sustavna financijska potpora razvoju društvenog poduzetništva kroz proračunsko sufinanciranje projekata sufinanciranih iz EU fondova; - Uspostava okvira za financiranje društvenog poduzetništva u Međimurskoj županiji; - Dodjela bespovratnih sredstava društvenim poduzetnicima za zapošljavanje teže zapošljivih skupina, te ulaganje u društvene inovacije u području upravljanja javnim dobrima u lokalnoj zajednici. 	<p>poduzeća</p> <ul style="list-style-type: none"> - teže zapošljive skupine 	<ul style="list-style-type: none"> - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HZZ – Područni ured Čakovec, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - JLS - udruge, ACT grupa
--	--	---	---	---

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 1 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
1P1-M1 Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja	Programi financijske potpore poduzetnicima na razini Međimurske županije	Broj programa	Obuhvaća dostupne kreditne linije, jamstvene sheme, vaučere za pripremu projekata	5	2015.	10	2020.	godišnje	Izvešća o radu Međimurske županije i REDEA-e
1P1-M2 Poticanje ulaganja u ljudske resurse	Edukacije o mogućnostima unaprjeđenja poslovanja	Broj održanih edukacija	Edukacije namijenjene poduzetnicima putem kojih razvijaju kompetencije nužne za unaprjeđenje poslovanja, uključujući znanja o pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU izvora	46 edukacija	2015.	50 edukacija	2020.	godišnje	Izvor: Izvešće o radu REDEA-e i TICM
1P1-M3 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	Projekti proširenja prostornih kapaciteta poduzetnika u poslovnim zonama	Broj izdanih građevinskih dozvola za poduzetnike u poslovnim zonama	Prikazuje broj projekata proširenja prostornih kapaciteta postojećih i izgradnje novih prostornih kapaciteta poduzetnika u zonama	22	2015.	28	2020.	godišnje	Izvor: Grad Čakovec i Međimurska županija
1P1-M4 Podrška poduzetnicima početnicima	Poduzeća koja djeluju u poduzetničkom	Broj poduzeća	Ukupan broj poduzeća inkubiranih u	20	2014.	30	2020.	godišnje (kumulativno)	Izvor: TICM

	inkubatoru MŽ		poduzetničkom inkubatoru						
1P1-M5 Podrška očuvanju i razvoju obrtništva	Broj aktivnih obrta na području MŽ	Broj obrta	Pokazuje koliko je aktivnih obrta na području MŽ	1256	2014.	1350	2020.	godišnje	Izvor: HOK MŽ
1P1-M6 Uspostava i unaprjeđenje institucionalnog i financijskog okvira za razvoj društvenog poduzetništva u MŽ	Broj programa za poticanje društvenog poduzetništva u Međimurskoj županiji	Broj	Pokazuje dostupnost programa poticanja i podrške društvenom poduzetništvu	0	2014.	1	2020.	godišnje	Izvor: Proračun i Izvješće o radu Međimurske županije

OPIS PRIORITETA BROJ 2.

RAZVOJNI PRIORITET		1P2 POTICANJE INOVACIJA I RAZVOJA PROIZVODA I USLUGA S VIŠOM DODANOM VRIJEDNOŠĆU
CILJ	Usmjeravati i podržavati aktivnosti inoviranja, istraživanja te suradnje gospodarstva, znanosti i obrazovanja kako bi se gospodarstvo u što većoj mjeri temeljilo na proizvodnji i pružanju usluga veće dodane vrijednosti.	
OPIS	Razvojni prioritet 1P2 Poticanje inovacija i razvoj proizvoda i usluga s višom dodanom vrijednošću ostvarit će se kroz dvije komplementarne mjere koje će djelovati na razvoj i jačanje kapaciteta fizičke i institucionalne infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije te djelovati na jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava.	
OPRAVDANJE	Analiza stanja je pokazala da većina zaposlenih u MŽ radi u prerađivačkoj industriji (58% od ukupno zaposlenih kod poduzetnika), a istovremeno da relativno mali broj poduzeća na tržištu nudi svoj vlastiti proizvod ili proizvod s elementima inovacija što dovodi do toga da se prihodi ostvaruju od proizvoda s velikim udjelom manualnog rada za kojeg nije moguće ostvariti veću razliku u cijeni. Također, u poduzećima orijentiranim na proizvode niske dodane vrijednosti ne otvaraju se radna mjesta za visoko obrazovane i inovacijama okrenute stručnjake tako da se oni niti ne zadržavaju u Međimurju, odnosno ne vide svoju budućnost u takvim poduzećima što čini gospodarstvo i poslovno okruženje u Međimurju znatno neprivačnim i nepoticačnim kako za mlade tako i za iskusne stručnjake. Razina suradnje poduzeća s istraživačkim institucijama u Međimurju i Hrvatskoj na niskoj je razini, a takva suradnja bi upravo eliminirala nedostatak vlastitih razvojnih odjela u većini poduzeća i pomogla im da ostvare tehnološke i inovacijske iskorake u proizvodnom procesu. Uz to, analize su pokazale da nedostaju odgovarajuće potporne institucije za rastuće sektore (npr. metalnu industriju) koje bi pružale stvarnu podršku poduzetnicima u njihovim nastojanjima da podignu svoja poduzeća na tehnološki i organizacijski višu razinu. Istovremeno kapaciteti postojećih potpornih institucija (npr. Tehnološko-inovacijski centar Međimurje) trenutno ne zadovoljavaju interes poduzeća koja se žele smjestiti u taj centar IKT industrije Međimurja. Sve navedeno jasno govori o opravdanosti odabranog razvojnog prioriteta koji će kroz svoje mjere i aktivnosti zasigurno pridonijeti postizanju strateškog cilja rasta i razvoja gospodarstva Međimurske županije.	

MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
1P2-M1	Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije	<ul style="list-style-type: none"> – Jačanje kapaciteta za pružanje usluga s naglaskom na visokim tehnologijama: inkubacijskih, edukacijskih usluga te usluga transfera tehnologija i komercijalizacije inovacija akademskom sektoru i sektoru malih i srednjih poduzeća; – Podizanje svijesti o potrebi za tehnološkim napretkom i načinom postizanja – Povezivanje/umrežavanje/razmjena iskustva sa sličnim institucijama u regiji i inozemstvu te priprema i provedba projekata usmjerenih tehnološkom razvoju; – Uspostavljanje organiziranih stručnih tijela za potporu razvoju pojedinim sektorima gospodarstva; – Izrada informativnih materijala za poduzetnike o pomoći po pitanju tehnološkog razvoja; – Podizanje svijesti o važnosti investiranja u tehnološki razvoj kroz prikaz primjera dobre prakse. 	- poduzetnici	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - obrazovne institucije
1P2-M2	Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje razvojnih projekata u suradnji akademske i istraživačke zajednice i gospodarstva; - Razvoj cjelovitoga sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se anticipira da su od strateške važnosti za razvoj županijskoga gospodarstva i realizaciju utvrđenih razvojnih prioriteta; - Osnivanje centra izvrsnosti u poduzetništvu; - Jačanje svijesti o potrebi suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sektora kroz predstavljanje primjera dobre 	<ul style="list-style-type: none"> - poduzetnici - obrtnici - učenici i studenti 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HZZ – Područni ured Čakovec, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - obrazovne institucije - JLS

		prakse i jačanje mreže suradnje.		
--	--	----------------------------------	--	--

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 2 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
1P2-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije	Provedeni projekti usmjereni tehnološkom razvoju lokalnih poduzeća	Broj projekata	Projekti čija je provedba u tijeku ili su završeni u periodu trajanja važenja ŽRS, a tiču se razvoja infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanja primjene visoke tehnologije	N/P	2015.	2	2020.	Godišnje	Baza projekata Međimurske županije
1P2-M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava	Razvojni projekti u suradnji akademske i istraživačke zajednice i gospodarstva	Broj projekata	Odnosi se na osmišljene i pokrenute projekte koji se zasnivaju na suradnji akademske i istraživačke zajednice i gospodarstva (Razvojno-edukacijski centar za metalsku industriju – Metalska jezgra Čakovec)	0	2015.	1	2020.	Trogodišnje	Baza projekata Međimurske županije

OPIS PRIORITETA BROJ 3.

RAZVOJNI PRIORITET		1P3 - TRŽIŠNO ORGANIZIRANJE I PROMOCIJA GOSPODARSTVA
CILJ	Povećati prepoznatljivost međimorskog gospodarstva u Hrvatskoj i inozemstvu te povećati kapacitete međimorskih poduzeća za realiziranje velikih poslova kroz zajedničke nastupe na tržištima prodaje i smanjiti troškove poslovanja kroz zajedničke nastupe na tržištima nabave.	
OPIS	Prioritet broj 3 ostvarit će se kroz dvije mjere od kojih je jedna usmjerena na poticanje interesnog povezivanja poduzetnika, a druga vezana uz promociju međimorskog gospodarstva na domaćim i stranim tržištima.	

OPRAVDANJE	Gospodarstvo Međimurske županije karakterizira niska razina interesne povezanosti poduzetnika. Analiza stanja i SWOT analiza pokazale su da postoji nepovjerenje poduzetnika kad su u pitanju povezivanja i zajednička suradnja kao i nastupi na tržištima, a upravo bi takav pristup suradnji poduzetnika donio koristi i za poduzetnike pojedinačno kao i za gospodarstvo u cjelini. Također, analiza stanja gospodarstva pokazala je stalan rast izvoza što pokazuje velike potencijale za njegov daljnji rast s obzirom na praktično neograničenu moć apsorpcije dobara i usluga od strane inozemnog tržišta. Potrebno je pojačati aktivnosti promocije međimurskog gospodarstva prema inozemstvu (ali i domaćem tržištu) kako bi se na taj način osigurali dodatni poslovi i dodatno zapošljavanje kapaciteta međimurskog gospodarstva.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
1P3-M1	Poticanje interesnog povezivanja poduzetnika	<ul style="list-style-type: none"> - Ažuriranje baze podataka poslovnih i proizvodnih profila poduzeća; - Analiza stanja i potreba postojećih oblika i instrumenata povezivanja; - Ispitivanje i odabir modela/oblika poslovne suradnje; - Utvrđivanje institucionalnog okvira za povezivanje; - Informiranje i edukacija poduzetnika i postojećih institucija; - Uspostavljanje novih oblika povezivanja i „poduzetničke mreže“; - Jačanje svijesti i sposobnosti poduzetnika i poslovnog okruženja o unaprjeđenju poslovnog umrežavanja; - Promocija novih modela povezivanja, koristi od povezivanja i primjera dobre prakse; - Poticanje uspostavljanja suvremenih poljoprivrednih zadruga, uvođenje poticajnih mjera za udruživanje; - Poticanje pojedinačnih i zajedničkih nastupa poduzetnika na stranom i domaćem tržištu; - Poticanje rada različitih udruženja gospodarstvenika. 	- poduzetnici	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - JLS, - klasteri, udruge i zadruge
1P3-M2	Promocija	- Razvoj imidža Međimurja u skladu sa	- poduzetnici	- Međimurska županija,

	međimurskog gospodarstva na domaćim i stranim tržištima	<p>sloganom „Međimurje... jer uspjeh nije slučajnost“;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacija posjeta veleposlanstava, trgovačkih komora i ostalih utjecajnih dionika trgovinske razmjene Međimurju u svrhu promocije međimurskih proizvođača; - Korištenje potencijala sajamskog prostora i tradicije MESAP-a; - Poticanje zajedničkih sajamskih nastupa međimurskih poduzetnika i obrtnika; - Promocija primjera dobre prakse društvenih poduzetnika kroz organizaciju javnih događanja (npr. dodjela godišnje nagrade); - Medijske kampanje promocije međimurskog gospodarstva i primjera dobre prakse; - Izrada multimedijskog promotivnog materijala na više stranih jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> - investitori - veleposlanici, strane trgovinske, obrtničke i gospodarske komore 	<ul style="list-style-type: none"> - REDEA, TICM, ČAKRA i dr. potporne institucije, - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja, - MESAP, - udruge, zadruge, udruženja, klasteri
--	---	--	---	---

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 3 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
1P3-M1 Poticanje interesnog povezivanja poduzetnika	Broj sklopljenih sporazuma	Broj sporazuma	Broj sklopljenih sporazuma između poduzetnika kao rezultat interesnog povezivanja poduzetnika	N/P	2015.	8 (2 godišnje)	2020.	godišnje	Izvešća nositelja mjere
1P3-M2 Promocija međimurskog gospodarstva na domaćim i stranim	Broj sklopljenih sporazuma	Broj sporazuma	Broj sklopljenih sporazuma koji su rezultat posjeta diplomatskih	N/P	2015.	6	2020.	godišnje	Izvešće o radu REDEA-e i Međimurska županija

tržištima			predstavnik stranih država i inozemnih gospodarskih delegacija						
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

OPIS PRIORITETA BROJ 4.

RAZVOJNI PRIORITET		1P4 POVEĆANJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENOG SEKTORA I UVOĐENJE SUSTAVA MEĐIMURSKJE KVALITETE			
CILJ	Poticati razvoj poljoprivredno-prehrambenog sektora koji se temelji na okrupnjenom poljoprivrednom zemljištu, novim tehnologijama i inovativnim proizvodnim procesima, udruženim poljoprivrednim proizvođačima te prepoznatljivim proizvodima.				
OPIS	Razvojni prioritet obuhvaća sveukupno šest mjera koje su usmjerene poticanju okrupnjivanja poljoprivrednog zemljišta te unaprjeđenju prerađivačkih, skladišnih i distribucijskih kapaciteta za poljoprivredne i prehrambene proizvode. Mjere su također usmjerene stvaranju interesnih udruženja različitih subjekata koji posluju u sektoru te razvoju prepoznatljivog brenda međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda. Razvojni prioritet uz navedeno obuhvaća i mjeru koja je usmjerena poticanju održivog razvoja pčelarstva, lova i ribolova.				
OPRAVDANJE	Poljoprivrednu proizvodnju Međimurske županije obilježava usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta zbog čega najveći broj poljoprivrednih gospodarstava (oko 60 %) raspolaže s manje od tri hektara poljoprivrednog zemljišta što se izravno negativno odražava na stupanj učinkovitosti poljoprivrednih djelatnosti u biljnoj i stočarskoj proizvodnji. Nepovoljna dobna i obrazovna struktura poljoprivrednih proizvođača nameće potrebu za poticanjem preuzimanja poljoprivrednih gospodarstava od strane mladih generacija te poticanje proizvođača na stalnu edukaciju kojom bi se osigurao razvoj stručnih znanja i poduzetničkih vještina. Nedostatnima su se pokazali i skladišni i preradbeni kapaciteti u sektoru koji onemogućuju ostvarivanja višeg stupnja finalizacije proizvoda a s time i viših cijena na tržištu. Povezano s time, nedovoljna primjena inovativnih tehnologija i proizvodnih procesa također se negativno odražava na mogućnosti diversifikacije proizvodnje te povećanje dodane vrijednosti poljoprivredno – prehrambenih proizvoda. Potreba za razvijanje brenda međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda proizlazi iz nedovoljno iskorištenog potencijala i pogodnosti uvođenja sustava kvalitete i certifikacije proizvoda kao što su Zaštićene oznake izvornosti (ZOI), Zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla (ZOZP) te Zajamčeno tradicionalnih specijaliteta (ZTS). Potreba za poticanje proizvođača na suradnju proizlazi iz nedostatne povezanosti dionika koji posluju u predmetnom sektoru jer se kroz stvaranje različitih oblika interesnih udruženja otvaraju nove mogućnost ulaska u investicije, primjena inovativnih tehnologija, prijenos stručnih znanja i vještina te se olakšava izlazak na nacionalno i internacionalna tržišta. Lovstvo i ribolovstvo opterećeno je problemima vezanim za neadekvatno upravljanjem lovištima te neadekvatno praćenje stanja populacije divljači i ribljeg fonda, dok prepreku daljnjem razvoju pčelarstva predstavljaju nelegalizirani pčelinjaci i postepeno smanjenje pčelinje paše u smislu smanjenja površina s medonosnim kulturama koje nisu tretirane kemijskim sredstvima za zaštitu bilja.				
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI		CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
1P4-M1	Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne	<ul style="list-style-type: none">- Analiza stanja i potreba;- Podizanje svijesti i motivacija poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okrupnjavanja;- Provedba poticajnih mjera u svrhu dobrovoljnog spajanja		<ul style="list-style-type: none">- vlasnici poljoprivrednog zemljišta- poljoprivredni proizvođači u biljnoj i	<ul style="list-style-type: none">- Međimurska županija- Jedinice lokalne samouprave- Savjetodavna služba,

	proizvodnje	zemljišnih čestica - Ažuriranje katastra i zemljišnih knjiga, priprema i uključivanje u pilot-programe provedbe ukupnog procesa okrupnjavanja zemljišta; - Koordinacija s nacionalnim, regionalnim i lokalnim razvojnim strategijama; - Povezivanje poljoprivrednih infrastrukturnih projekata sa spajanjem zemljišnih čestica - Uvođenje sustava za navodnjavanje čime se povećava vrijednost zemljišta	stočarskoj proizvodnji (OPG, obrt, tvrtke, udruge i zadruge)	- Poljoprivredne udruge
1P4-M2	Poticanje organiziranja i povezivanja poljoprivrednih proizvođača radi njihovog jačeg pozicioniranja na tržištu	- Potpora poljoprivrednicima pri osnivanju udruga, zadruga, proizvođačkih grupa i proizvođačkih organizacija - Organiziranje edukacija o potrebi i načinu udruživanja - Organizacija poljoprivredno-poslovnih foruma - Potpora u stvaranju poslovnih veza između poljoprivrednika, prerađivača i trgovaca - Potpora uspostavljanju odgovarajućih modela kratkih opskrbnih lanaca - Poticanje ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost	- Poljoprivredni proizvođači - Prerađivači - Otkupljivači - Poljoprivredne udruge, zadruge, grupe, organizacije, savezi i klasteri	- Međimurska županija - Savjetodavna služba - HGK – županijska komora Čakovec REDEA
1P4-M3	Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode	- Efikasnije korištenje postojećih skladišnih kapaciteta olakšavanjem sporazumnih dogovora između poljoprivrednika i „operatera“ koji se bave skladištenjem - Provedba analize proizvodnih kapaciteta i postojećih skladišnih kapaciteta temeljem koje će se osnovati centar za poljoprivredno-prehrambene proizvode s obzirom na vrstu proizvoda za koji postoji najveća potreba - Podrška u poslovnom planiranju u svrhu olakšanog pristupa oblicima financiranja (kredit, EU fondovi itd.) - Financijska podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distributivnih centara za interesna udruženja poljoprivrednika - Pomoć pri usvajanju novih tehnologija i novih znanja potrebnih za upravljanje skladišnim, preradbenim i distributivnim centrima - Pomoć pri plasmanu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda proizašlih iz ovakvih centara na lokalnom i na tržištu EU	- Poljoprivredni proizvođači i njihova udruženja - Otkupljivači	- Međimurska županija - Jedinice lokalne samouprave - Savjetodavna služba - Poljoprivredne udruge - REDEA - ČAKRA
1P4-M4	Uspostava sustava kvalitete i brendiranje	- definiranje proizvoda koje je potrebno zaštititi - pomoć u informiranju o izvorima financiranja za programe	- Proizvođači poljoprivredno –	- Međimurska županija - Savjetodavna služba,

	međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda	kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu - uspostavljanje sustava kvalitete i upravljanje sustavom - certificiranje proizvoda - promotivne aktivnosti - podizanje razine svijesti među prodavačima o kvaliteti i jedinstvenim značajkama proizvoda iz Međimurja	prehrambenih proizvoda	- Udruge - HGK – županijska komora Čakovec - REDEA - ČAKRA
1P4-M5	Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru	- Pružanje poticaja za bavljenje poljoprivrednom djelatnošću onih koji se vraćaju iz grada u selo - Pomoć i podrška mladim poljoprivrednicima koji se prvi put počinju baviti proizvodnjom i/ili preuzimaju vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva; - Stručno osposobljavanje i educiranje sadašnjih i budućih poljoprivrednika o proizvodnim tehnologijama, informatičko opismenjavanje, edukacije poljoprivrednika o poduzetničkim vještinama (rukovoditeljske i organizacijske vještine, poslovno planiranje itd.) - Lobiranje za poboljšanje administrativnog okruženja (smanjivanje i usklađivanje komunalnih pristojbi, redukcija troškova i uštede vremena pri ishođenju dozvola itd.) - Poboljšanje uvjeta za ulaganja u fizičku imovinu s ciljem povećanja proizvodne učinkovitosti - Pružanje poticaja malih prerađivačkih kapaciteta na obiteljskim gospodarstvima - Primjena visokih tehnologija u pojedinim granama poljoprivredne proizvodnje; - Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u proizvodnji i preradi - Poticanje organiziranja i nastupa poljoprivrednika na tržištu cijele EU - Pružanje podrške za prijelaz iz konvencionalne na ekološku proizvodnju - Potpora očuvanju genetskih resursa u poljoprivredi - Poticanje aktivnosti koje se odnose na pružanje nepoljoprivrednih usluga u ruralnim područjima - Pomoć u prilagodbi i uvođenju novih standarda EU - Izrada analize o bonitetu tla u poljoprivrednom smislu (koja vrsta tla i u kojem području je pogodna za uzgoj pojedine vrste)	- Mladi poljoprivrednici - Poljoprivrednici početnici - Lokalni proizvođači poljoprivredno – prehrambenih proizvoda - Poljoprivredna udruženja - Stanovništvo ruralnih područja	- Međimurska županija - Jedinice lokalne samouprave - HGK – županijska komora Čakovec - HOK – Obrtnička komora Međimurja - Strukovne škole - Savjetodavna služba - REDEA - ČAKRA - MENE

		poljoprivredne kulture)		
1P4- M6	Održiv razvoj pčelarstva, lova i ribolova	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada studije razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; - Praćenje i kontrola sveukupnog broja krupne i sitne divljači te slatkovodnih vrsta riba; - Provođenje programa koji bi omogućili podizanje broja lovne divljači i slatkovodnih vrsta riba uz očuvanje prirodne ravnoteže i okoliša; - Poticanje angažmana lovačkih udruga i ribolovnih društava pri upravljanju populacijama divljači i riba te u kontekstu zaštite okoliša uključujući informacije o lovnoj populaciji, trendovima u lovu, krivolovu i incidentima; - Poticanje ulaganja u objekte za skladištenje divljači; - Povezati lovna i ribolovna društva s lokalnim restoranima u svrhu osiguranja lokalne divljači i ribe; - Poticanje razvoja ribnjaka i uzgoja slatkovodne ribe uz očuvanje prirodnog okoliša; - Poticati razvoj pčelarstva uz diversifikaciju i promociju pčelarskih proizvoda. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pčelari - Članovi lovačkih i ribolovnih društva odnosno saveza 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - Jedinice lokalne samouprave - Lovački savez Međimurske županije - Lovačka društva - Savez sportskih ribolovnih društava Međimurske županije - Sportska ribolovna društva - Pčelarske udruge

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 4 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
1P4-M1 Okupljanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	Udio PG-a koji raspolažu većim površinama poljoprivrednog zemljišta	Postotak	Postotak povećanja broja poljoprivrednih gospodarstava koji raspolažu s više od tri ha poljoprivrednog zemljišta	40,69 %	2015.	50 %	2020.	Godišnje	Agencija za poljoprivredno o zemljište APPRRR
1P4-M2 Poticanje organiziranja i povezivanja poljoprivrednih proizvođača radi	Interesna udruženja dionika u poljoprivredno – prehrambenom sektoru	Broj	Broj novoosnovanih interesnih udruženja dionika koji posluju u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru	0	2015.	2	2020.	Godišnje	Ministarstvo pravosuđa (Sudski registar), Ministarstvo uprave

njihovog jačeg pozicioniranja na tržištu									(Registar udruga) Hrvatski centar za zadružno poduzetništvo (Hrvatski savez zadruga) Ministarstvo poljoprivrede
1P4-M3 Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode	Centri za poljoprivredno – prehrambene proizvode	Broj	Broj novo - uspostavljenih skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode	0	2015.	2	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede (Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane)
1P4-M4 Uspostava sustava kvalitete i brendiranje međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda	Proizvodi uključeni u sustave kvalitete	Broj	Broj poljoprivredno – prehrambenih proizvoda uključenih u sustave kvalitete (ZOI, ZOZP i ZTS)	1	2016.	3 (kumulativno)	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede (Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike)
1P4-M5 Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te	Poljoprivrednici s višim stupnjem formalnog obrazovanja	Postotak	Povećanje postotnog udjela poljoprivrednika s višim i visokim stupnjem formalnog obrazovanja (VŠS, VSS)	2,83 %	2015.	5 %	2020.	Godišnje	APPRRR

razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru.	Poljoprivrednici sa završenim programom strukovnog osposobljavanja	Broj	Broj poljoprivrednika koji su završili program strukovnog osposobljavanja u sklopu Mjere 1. iz Programa ruralnog razvoja	182	2016.	580	2020.	Godišnje	PSS
	Ekološki proizvođači	Broj	Povećanje broja subjekata koji se bave ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom	52	2014.	67	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede
	Površine pod ekološkom proizvodnjom	ha	Povećanje broja ha poljoprivrednih površina u sustavu ekološke poljoprivredne proizvodnje	1.004	2014.	1.400	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede
1P4-M6 Održiv razvoj pčelarstva, lova i ribolova	Odstrijeljena divljač	Broj	Povećanje ukupnog broja odstrijeljene divljači u lovištima bez negativnog utjecaja na prirodnu ravnotežu	9.190	2014./2015.	9.400	2020.	Godišnje	Lovački savez Međimurske županije
	Ulovljena riba	Broj	Povećanje ukupnog broja ulovljene ribe u ribolovnim vodama bez negativnog utjecaja na prirodnu ravnotežu	28.356	2015.	30.000	2020.	Godišnje	Savez sportskih ribolovnih društava Međimurske županije

	Broj pčelara	Broj	Broj PG-ova koja se bave pčelarstvom	113	2015.	130	2020.	Godišnje	APPRRR
	Broj novih košnica	Broj	Broj košnica na PG-ovima koja se bave pčelarstvom	0	2015.	936	2020.	Godišnje	APPRRR

OPIS PRIORITETA BROJ 5.

RAZVOJNI PRIORITET		1P5 RAZVOJ I PROMOCIJA TURISTIČKE PONUDE S CILJEM POZICIONIRANJA MEĐIMURJA KAO TURISTIČKE DESTINACIJE
CILJ	Potaknuti razvoj turističkog sektora kroz unaprjeđenje kvantitete i kvalitete turističkih kapaciteta, proizvoda i usluga, diversifikaciju i obogaćivanje turističke ponude te kontinuiranu promociju brenda Međimurske županije kao kontinentalne turističke destinacije.	
OPIS	Razvojni prioritet obuhvaća pet mjera koje su prvenstveno usmjerene unaprjeđenju postojećih i razvoju novih turističkih proizvoda i usluga u svrhu jačanja konkurentnosti dionika koji posluju u turističkom sektoru. Nadalje, mjere su usmjerene brendiranju turističkih potencijala i posebnosti županije, kojeg prati sustavna i kontinuirana promocija kako bi se Međimurska županija pozicionirala kao cjelovita turistička destinacija u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske. Također, mjere su usmjerene razvoju suradnje između javnog i privatnog sektora te jačanju kapaciteta sustava turističkih zajednica i destinacijske menadžment kompanije čime će se osigurati uspostava kvalitetnog sustava za upravljanje turističkom destinacijom.	
OPRAVDANJE	Međimurska županija nema dugogodišnju tradiciju u sektoru turizma i njegov značajniji razvoj ostvaren je u proteklih 10-ak godina. Unatoč eventualnom nedostatku tradicije, Županija ima velik potencijal za razvoj kontinentalnog turizma. S obzirom da je Međimurska Županija prepoznata kao destinacija aktivnog turizma najveći naglasak razvoja kontinentalnog turizma daje se na sportski turizam i to ponajprije na cikloturizam te eno – gastronomiju, wellness, zdravstveni turizam i kulturni turizam. Razvoj turističkog sektora ograničava nedostatak financijskih resursa te nedostatak adekvatnih ljudskih potencijala sa specifičnim znanjima i sposobnostima. Nedostatna je suradnja i ciljano povezivanje pružatelja različitih turističkih usluga, što usporava razvoj integriranih turističkih proizvoda. Iz navedenih razloga proizlazi potreba za jačanjem ljudskih kapaciteta koji djeluju u sektoru turizma, njihovom edukacijom i usavršavanjem te poticanjem povezivanja i umrežavanja kako bi se na taj način pridonijelo kreiranju cjelokupnih turističkih ponuda i aranžmana. Potencijal Međimurja kao ruralne turističke destinacije nije u dovoljnoj mjeri iskorišten, a razlog tome je i nedostatna ciljana promocija Međimurja na domaćim i stranim tržištima. Ovdje valja napomenuti i nedovoljnu pažnju koja se posvećuje promociji i razvoju ruralnog turizma na nacionalnoj razini i premali ciljani poticaji. Sukladno navedenom, evidentna je potreba za brendiranjem turističkih potencijala i posebnosti te sustavnom promocijom Međimurja kao cjelovite turističke destinacije u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske. Također, kako bi se dionici u turističkom sektoru, bilo da je riječ o javnim ili privatnim, međusobno povezali a time i koordinirano provodile aktivnosti za njegov daljnji razvoj, neophodno je ispunjenje preduvjeta za efikasno upravljanje što će se ostvariti	

uspostavom kvalitetnog sustava za upravljanje turističkom destinacijom.				
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
1P5-M1	Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga	<ul style="list-style-type: none"> - osiguranje financijskih sredstava za dodjelu potpore za diversifikaciju i specijalizaciju turističke ponude - izrada i provedba programa i projekata za podizanje razine kvalitete turističkih proizvoda i usluga - certifikacija turističkih proizvoda i usluga - stvaranje integriranih turističkih proizvoda - potreba za stavljanjem u funkciju (oživljavanje) tradicionalnih i zapuštenih obiteljskih kuća za potrebe smještaja te uređenje javnih prostora (trgova, ulica, parkova) u turističke svrhe 	<ul style="list-style-type: none"> - Turističke zajednice - Turističke agencije - Pružatelji turističkih usluga - Domaći i strani turisti - Lokalno stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> - Turističke zajednice - Destinacijska menadžment kompanija - Udruge - LAG-ovi
1P5-M2	Jačanje kapaciteta i konkurentnosti pružatelja usluga	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava i razrada različitih modela edukacija i treninga - razrada modela povezivanja svih dionika u turizmu - uspostavljanje sustava cjeloživotnog obrazovanja (podizanje razine znanja i vještina zaposlenih u turizmu) - definiranje dopunskih programa i razvoj kurikuluma - uspostavljanje različitih oblika prakse / praktične nastave u inozemstvu i u Hrvatskoj 	<ul style="list-style-type: none"> - Dionici koji djeluju u sektoru turizma - Turističke zajednice - Turističke agencije - Turisti i izletnici - Učenci strukovnih škola 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - Turističke zajednice - HGK – županijska komora Čakovec, - HOK – Obrtnička komora Međimurja - Udruge - LAG-ovi, - Školske ustanove
1P5-M3	Uspostava sustava kvalitete i brendiranje turističkih proizvoda i usluga	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje proizvoda i usluga za koje će se razvijati sustav kvalitete - razrada kriterija i standarda kvalitete, definiranje pravilnika i oznaka - definiranje ključnih odrednica brend - koncepta županije - edukacija ključnih dionika 	<ul style="list-style-type: none"> - Pružatelji turističkih proizvoda i usluga - Turističke zajednice i agencije - Turisti - Lokalno stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> - Turističke zajednice - Udruge poljoprivrednih proizvođača - Savjetodavna služba - REDEA - ČAKRA

		<ul style="list-style-type: none"> - promocija (izrada slogana, logotipa – vizualni identitet) - podizanje svijesti o kvaliteti proizvoda i usluga i samog okruženja 		
1P5-M4	Sustavna promocija Međimurja kao cjelovite turističke destinacije	<ul style="list-style-type: none"> - implementacija Strateškog marketinškog plana razvoja turizma - izrada vizualnog identiteta županije u skladu s preporukama iz marketinškog plana - osiguranje financijskih sredstava za promociju 	<ul style="list-style-type: none"> - Domaći i strani turisti - Turističke zajednice - Turističke agencije 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - JLS-ovi - Turističke zajednice - LAG-ovi - ČAKRA - REDEA
1P5-M5	Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava kvalitetnog sustava za upravljanje turističkom destinacijom u kombinaciji javnog i privatnog sektora - jačanje kapaciteta sustava turističkih zajednica - jačanje kapaciteta destinacijske menadžment kompanije - osiguranje financijskih sredstava 	<ul style="list-style-type: none"> - Turističke zajednice - Turističko informativni centar - Destinacijska menadžment kompanija 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - Turistička zajednica - Destinacijska menadžment kompanija - JLS - Udruge

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 5 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
1P5-M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga	Ostvareni projekti u turizmu	Broj	Broj turističkih projekata financiranih od strane Međimurske županije, Fonda za razvoj turizma, EPFRR fonda	0	2016.	16 kumulativno (4 godišnje)	2020.	Godišnje	Ministarstvo turizma Ministarstvo poljoprivrede APPRRR
	Certificirani proizvodi i usluge	Broj	Broj novo-certificiranih turističkih	0	2016.	10 kumulativno	2020.	Godišnje	TZ Međimurske županije

	Objekti i površine stavljene u turističku funkciju	Broj	proizvoda i usluga Broj privatnih objekata te broj javnih površina stavljenih u funkciju turizma	0	2016.	20 kumulativno	2020.	Godišnje	Međimurska županija i JLS-ovi TZ
1P5-M2 Jačanje kapaciteta i konkurentnosti pružatelja usluga	Modeli edukacija	Broj	Broj novo-razrađenih modela edukacija i treninga	0	2016.	2	2018.	Godišnje	Obrazovne ustanove TZ DMK
	Integrirani turistički proizvodi	Broj	Broj novo-uspostavljenih integriranih turističkih proizvoda	0	2016.	10 kumulativno	2020.	Dvogodišnje	TZ DMK
	Interesna udruženja u turističkom sektoru	Broj	Broj novoosnovanih interesnih udruženja dionika koji djeluju u turističkom sektoru	0	2016.	3 kumulativno	2020.	Dvogodišnje	Ministarstvo pravosuđa (Sudski registar), Ministarstvo uprave (Registar udruga) TZ
1P5-M3 Uspostava sustava kvalitete i brendiranje turističkih proizvoda i usluga	Sustavi kvalitete u turizmu	Broj	Broj novo-vedenih sustava kvalitete za turističke proizvode i usluge	0	2016.	4 kumulativno	2020.	Godišnje	Međimurska županija TZMŽ
1P5-M4 Sustavna promocija	Vizualni identitet	Broj	Osmišljeni vizualni identitet	0	2016.	1	2017.	Godišnje	Međimurska županija

Međimurja (kao cjelovite turističke destinacije)	Promotivna kampanja	Broj	Međimurske županije Broj provedenih promotivnih kampanja za Međimursku županiju	0	2016.	4 kumulativno	2020.	Dvogodišnje	TZ Međimurska županija TZ
1P5-M5 Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom	Sustav za upravljanje turističkom destinacijom	Broj	Uspostavljen sustav za kvalitetno upravljanje turističkom destinacijom	0	2016.	1	2017.	Godišnje	Međimurska županija TZ DMK

STRATEŠKI CILJ 2 – DOBROBIT STANOVNIŠTVA

CILJ	STRATEŠKI CILJ 2 - DOBROBIT STANOVNIŠTVA
RELEVANTNOST	<p>Područja obuhvaćena strateškim ciljem 2 čine područje društvenih djelatnosti i ljudskih potencijala, što je vidljivo iz samih naziva prioriteta koji pokrivaju područja obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva, socijalne skrbi, kulture i civilnog društva.</p> <p>Ova područja odabrana su kao ključna temeljem rezultata SWOT analize i rangiranih razvojnih problema. Kao najvažniji mogu se izdvojiti sljedeći problemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nezaposlenost mladih, velik broj osoba s nezavršenom osnovnom školom uz istovremeno mali broj osoba s visokom stručnom spremom; - nedovoljna svijest o važnosti cjeloživotnog obrazovanja te nepostojanje sustavnog praćenja korištenja programa cjeloživotnog učenja; - nepostojanje institucionalnog i izvaninstitucionalnog zbrinjavanja rizičnih skupina te nedostatak sustavnog rješenja za osobe koje izlaze iz domene socijalne skrbi; - usprkos brojnim programima promocije zdravlja i prevencija bolesti još uvijek premali broj stanovništva sudjeluje u takvim programima; - nedovoljna suradnja i nedostatak umrežavanja udruga s ostalim institucijama na EU razini; - nepostojanje strategije razvoja kulture. <p>Kako bi se ostvario cilj 2 odnosno dobrobit stanovništva Međimurske županije, potrebno je sustavno ulagati upravo u područja u kojima su identificirani razvojni problemi pa su sukladno tome definirani i sljedeći prioriteti: a) Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja, b) Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga, c) Pобоljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju, d) Jačanje uloge civilnog društva, e) Očuvanje, razvoj i promicanje svih oblika kulture.</p> <p>Provedbom mjera iz navedenih prioriteta povećat će se kvaliteta života stanovništva Međimurske županije i ostvarit će se sljedeći rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stanovništvo educirano prema potrebama tržišta rada (obrazovanje, doškolovanje/prekvalifikacija); - zaposleno stanovništvo koje jača svoje kapacitete i tijekom radnog odnosa te ulaže u osobni razvoj; - stanovništvo koje poduzima preventivne korake radi očuvanja zdravlja i koje je zadovoljno kvalitetom zdravstvenih usluga; - socijalno uključivanje osoba u osjetljivom položaju te dostupnost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga; - razvoj civilnog društva te povećanje njihovog utjecaja na lokalni / regionalni razvoj; - materijalna i nematerijalna kulturna baština revitalizirana i dostupna većem broju stanovnika.
OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA	<p>Cilj Dobrobit stanovništva sastoji se od nekoliko komponenti koje će u konačnici pridonijeti dobrobiti stanovnika Međimurske županije. To će se postići kroz sustavno promicanje obrazovanja i cjeloživotnog učenja kako bi se ojačali ljudski kapaciteti koji iako prate trendove na razini Republike Hrvatske ipak su ispod prosjeka Hrvatske. Naglasak će biti na razvoju novih programa i prilagodbi postojećih programa i programa za prekvalifikaciju, jačanju kompetencija već zaposlenih ljudskih potencijala radi uvođenja novih tehnologija ili zadržavanja radnog mjesta.</p>

Podrška obrazovnom sektoru kroz poboljšanje obrazovne infrastrukture koja je prijeko potrebna (školske sportske dvorane i prilagodba prostornih uvjeta za uvođenje jednosmjenske ili polusmjenske nastave, studentski dom i uvođenje novih programa na visokoobrazovnim institucijama u županiji), poboljšat će se uvjeti rada u obrazovnim institucijama u županiji, što će rezultirati uvođenjem novih sadržaja namijenjenih učenicima i nastavnom osoblju. U konačnici kroz ovakvu podršku, pridonijet će se većoj zapošljivosti radne snage nakon što učenici i studenti izađu iz obrazovnog sustava. U prilog mjerama u obrazovnom sektoru je i rad s učenicima s teškoćama u razvoju od najranije dobi. Kako je Međimurska županija specifična po brojnosti pripadnika romske nacionalne manjine čiji je položaj u društvu drugačiji od ostalih nacionalnih manjina i spadaju u osobe u osjetljivom položaju, kroz različite programe poticati će se da nastavljaju i završavaju školovanje te da time povećaju svoje prilike na tržištu rada. Sve ovo ne bi bilo moguće da se ne radi na povezivanju svih segmenata društva i institucija koje djeluju na tržištu rada Međimurske županije, te jačanja suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora. Kroz daljnje provođenje programa usavršavanja za mlade nezaposlene te ostalih mjera namijenjenih mladima povećat će se njihove mogućnosti na tržištu rada.

Postizanje dobrobiti stanovništva nije moguće bez unaprjeđenja zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga jer je zdravo stanovništvo jedan od važnih preduvjeta za opći napredak i prosperitet. Kako bi se postigao postavljeni strateški cilj, prije svega, važno je jačati suradnju svih razina zdravstvene zaštite s institucijama za rehabilitaciju. Kako je prvi kontakt bolesnika sa sustavom primarne zdravstvene zaštite, potrebno je osigurati dostupnost zdravstvene skrbi upravo u segmentu primarne zaštite, ali i proširiti usluge liječnika primarne zdravstvene zaštite kako bi se smanjilo upućivanje bolesnika u bolnički sustav. Na taj će se način smanjiti opterećenost bolničkih liječnika, ali će se i podići stručnost liječnika primarne zdravstvene zaštite kroz edukaciju liječnika o pružanju novih usluga u njihovim ordinacijama. Edukaciju liječnika i zdravstvenih djelatnika na svim razinama zdravstvenog sustava potrebno je poticati i kroz međunarodne projekte u zdravstvu posebno kroz mogućnosti koje pružaju ESI fondovi i programi EU. Briga o najteže bolesnima i umirućima pokazuje stupanj zrelosti cjelokupnog stanovništva prema najranjivijima te se ovaj cilj bez uspostavljanja cjelovitog sustava palijativne medicinske skrbi ne može postići. U ubrzanom tempu života kakav živimo danas, mentalno zdravlje stanovništva je temelj za normalno funkcioniranje društva. Posebna briga za mentalno zdravlje treba se posvetiti upravo djeci i mladima te im je potrebno osigurati adekvatnu psihijatrijsku skrb i nekoliko bolničkih kreveta za djecu i mlade u kriznim psihičkim stanjima. Sve navedeno nije moguće bez osiguranja zadovoljavajućih infrastrukturnih kapaciteta u zdravstvenoj infrastrukturi kroz izgradnju, obnovu ili opremanje zdravstvene infrastrukture na području Međimurske županije. Daljnja briga o zdravstvenom stanju stanovnika osigurat će se provođenjem preventivnih programa kako bi se očuvalo zdravlje stanovništva i podigla svijest o važnosti preventive u očuvanju vlastitog zdravlja. Osim promicanja i provedbe preventivnih programa, važna je i promocija zdravog načina života kroz bavljenje sportom i rekreacijom, uravnoteženom prehranom te očuvanjem mentalnog zdravlja. Zbog svega navedenoga, važno je područje djelovanja udruga i njihovog povezivanja i stvaranja mreža ustanova, udruga i pojedinaca uključenih u provođenje unaprjeđenja zdravlja svih dionika društva. Dobrobit stanovništva Međimurske županije postići će se i poboljšanjem uvjeta života i rada za skupine u osjetljivom položaju. Načini na koji će se ovo postići su promocija i podrška razvoju postojećih i novih izvaninstitucionalnih usluga. Usprkos promicanju izvaninstitucionalne skrbi još uvijek je važan segment u sustavu socijalne skrbi izgradnja, obnova i opremanje objekata socijalne infrastrukture. Načini na koji se želi poboljšati položaj socijalno osjetljivih skupina u Međimurskoj županiji je i otvaranje pučkih kuhinja i Centra za beskućnike. Veliku ulogu u rješavanju problema navedenih skupina imat će organizacije civilnog društva čiji razvoj je i dalje potrebno poticati te jačati njihovo aktivno sudjelovanje na lokalnoj razini kako bi njihovo djelovanje jačalo i imalo veći utjecaj na regionalni razvoj. Način na koji će se to postići jest stvaranje poticajnog okruženja za rad civilnog društva kroz razvoj mehanizama za potporu OCD-ova te razvoj modela učinkovitog financiranja OCD-ova iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave. Također poticat će se međusektorska suradnja i programi volontiranja.

	<p>Kultura i umjetnost predstavljaju dodanu vrijednost i bogatstvo svakog društva. Investiranje u ovo područje i poboljšanje uvjeta i položaja kulture i umjetnosti, može oplemeniti društvo te tako doprinijeti postizanju cilja Dobrobit stanovništva. Područje kulture unaprijedit će se izradom Strategije razvoja kulture u Međimurskoj županiji kako bi se oblikovala zajednička kulturna priča Međimurske županije. Jedan dio aktivnosti odnosi se i na mjere revitalizacije materijalne i nematerijalne kulturne baštine kako bi ti sadržaji bili dostupni što većem broju stanovnika. Pri tome će važno biti i intenzivno informirati stanovnike o kulturnim događanjima u Međimurskoj županiji. I na kraju, područje kulture obogatit ćemo aktivnostima koje promiču razvoj novomedijske kulture i suvremene umjetnosti.</p>
DOSLJEDNOST	<p>Navedeni cilj je u skladu s nekoliko strateških i planskih dokumenata. Prije svega, ovaj cilj je usmjeren na doprinos postizanju ciljeva postavljenih u krovnom dokumentu Europske unije Europa 2020. Strateški cilj 2 nadovezuje se na tri cilja strategije Europa 2020, a to su oni vezani uz zapošljavanje, obrazovanje i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti.</p> <p>Strateški cilj 2 Dobrobit stanovništva sastoji se od prioriteta “Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja” koji je u skladu s nekoliko strategija donesenih na europskoj ili nacionalnoj razini. Dio prioriteta namijenjen promicanju zapošljavanja u skladu je s <i>Europskom strategijom zapošljavanja</i> koja je sastavni dio <i>Europe 2020</i>. Ipak, promicanje zapošljavanja u ovom cilju je provučeno kroz obrazovanje i cjeloživotno učenje kao temelj poticanja zapošljivosti i konkurentnosti radne snage na tržištu rada Međimurske županije. Promicanje obrazovanja na svim razinama u skladu je sa <i>Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije</i> osobito područje koje se tiče izgradnje i opremanja vrtića i škola. Segment cjeloživotnog obrazovanja naslanja se i na navedenu strategiju te na <i>Strategiju cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016.-2020.</i> u području promicanja cjeloživotnog učenja.</p> <p>Prioritet “Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga” naslanja se na <i>Nacionalnu strategiju razvoja zdravstva 2012.-2020.</i> i to u većini istaknutih mjera, od zdravstvene infrastrukture i opremanja novim uređajima čime se stvara nova i poboljšava postojeća zdravstvena usluga, smanjenje upućivanja na specijalističke preglede u bolnice što je povezano s poboljšanjem zdravstvene infrastrukture u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, do provođenja preventivnih nacionalnih programa. Područje sporta i sportsko-rekreacijskih programa u skladu je sa <i>Strateškim planom za unaprjeđenje zdravlja i smanjenje nejednakosti u zdravlju u MŽ 2014.-2020.</i></p> <p>Prioritet “Poboljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju” i njegove mjere naslanjaju se na <i>Strategiju razvoja sustava socijalne skrbi 2011.-2016.</i> U skladu s ovom strategijom te <i>Akcijskim planom socijalnih usluga za Međimursku županiju</i> koji se izrađuje za svaku godinu pojedinačno, provest će se aktivnosti koje će u konačnici dovesti do poboljšanja postojećih izvaninstitucionalnih usluga poput jačanja i promicanja udomiteljstva, njege u kući, promicanja i otvaranja pučkih kuhinja te socijalnih samoposluga. Sukladno strategiji na nacionalnoj razini, obuhvaćeni su i beskućnici za koje trenutačno ne postoji adekvatna skrb u Međimurskoj županiji te se naslanjanjem na nacionalnu strategiju i Zakon o socijalnoj skrbi želi poboljšati njihov položaj u Međimurskoj županiji. Senzibilizacija javnosti kroz lokalne medije može pridonijeti poboljšanju trenutačne socijalne slike Međimurske županije.</p> <p>Prioritet “Jačanje uloge civilnog društva” oslanja se na dvije nacionalne strategije: <i>Nacionalnu strategiju stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine</i> i <i>Strategiju razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine</i>. Organizacijama civilnog društva potrebno je osigurati poticajno okruženje za njihov rad, a tome će pridonijeti razvoj mehanizma odnosno uspostava modela potpore i na nacionalnoj i lokalnoj/regionalnoj razini koja je u Nacionalnoj strategiji istaknuta pod Mjerom 1.</p>

	<p>Također će se kroz praćenje i mjerenje utjecaja OCD-ova na razvoj Međimurske županije pridonijeti ostvarenju Mjere 6. Nacionalne strategije. Volonterstvo je jedna od vrijednosti putem kojih organizacije civilnog društva djeluju u zajednici i za opće dobro. Zbog toga će se posebno raditi na poticanju i razvijanju volonterskih programa u organizacijama civilnog društva koje djeluju na području Međimurske županije i jačanju tih istih organizacija kako bi se i u području volonterstva pridonijelo ostvarenju ciljeva Nacionalne strategije. U Međimurskoj županiji je društveno poduzetništvo dobro razvijeno, ali još uvijek ima prostora za napredak i bolji položaj tih poduzeća preko uređenijeg zakonodavnog i institucionalnog okvira na razini cijele Republike Hrvatske. U ovom strateškom cilju naglasak je na jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva za društveno-ekonomski razvoj upravo kroz razvoj društvenog poduzetništva.</p> <p>Prioritet "Očuvanje, razvoj i promicanje svih oblika kulture" obuhvaća široko područje kulture od materijalne i nematerijalne kulturne baštine povezane s tradicijskom kulturom međimorskoga kraja, dostupnosti kulturne baštine i kulturnih sadržaja većem broju stanovnika kroz obnovu infrastrukture kulturne baštine do obrazovanja, podizanja svijesti stanovništva i publike, do razvoja novomedijske kulture i suvremene umjetnosti, s naglaskom na razvoj i poticanje kreativnih i kulturnih industrija kao jednog od novih oblika poticanja gospodarske konkurentnosti. Ovaj se prioritet oslanja na nekoliko dokumenata UNESCO-a i strateške smjernice. To su: <i>Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine</i> iz 1972. godine, <i>Konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine</i> iz 2003. godine te u području promicanja kreativnih i kulturnih industrija <i>Strateške smjernice za razvoj Kreativne i kulturne industrije</i>.</p>
--	---

STRATEŠKI CILJ 2	POKAZATELJI UČINKA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
DOBROBIT STANOVNIŠTVA	Ukupna stopa nezaposlenosti u MŽ	Postotak	Smanjenje stope nezaposlenosti u MŽ u razdoblju od 2015. do 2020.	12,4%	2015.	8,5%	2020.	Godišnje	HZZ PU ČK
	Smanjenje stope nezaposlenosti mladih osoba	Udio	Udio nezaposlenosti mladih do 29 god. u ukupnoj nezaposlenosti u MŽ	19%	2015.	18%	2020.	Godišnje	HZZ PU Čk
	Broj doktora medicine na 1.000 stanovnika	Broj doktora	Broja doktora medicine na 1.000 stanovnika MŽ	2,1 (241 dr.med.)	2013.	2,4 (273 dr.med)	2020.	godišnje	ZZJZ RH (Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis)

OPIS PRIORITETA BROJ 1.

RAZVOJNI PRIORITET	2P1 PROMICANJE ZAPOSŁJAVANJA, OBRAZOVANJA I CJELOŽIVOTNOG UČENJA			
CILJ	Podržati jačanje učinkovitosti obrazovnog sektora i cjeloživotnog učenja kao najvažnijih čimbenika za povećanje zaposlenosti stanovnika Međimurske županije.			
OPIS	Prioritet broj 1 Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja najširi je prioritet unutar Strateškog cilja 2 i sastoji se od šest mjera koje su usmjerene na obrazovanje i cjeloživotno učenje kao preduvjet za povećanje zaposlenosti u Međimurskoj županiji. Prva mjera govori o potrebi strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala i kao takva mora se primijeniti na sve ostale mjere u ovom prioritetu. Dvije mjere usmjerene su na podršku formalnom obrazovnom sektoru od čega je jedna mjera usmjerena na unapređenje samog obrazovnog sektora od predškolskog do visokog obrazovanja, dok je druga mjera usmjerena na potrebu povezivanja i suradnje između obrazovanja i gospodarstva i znanosti. Ove mjere se nadopunjuju mjerom koja je usmjerena na neformalno obrazovanje odnosno na poticanje sustava cjeloživotnog učenja. Posljednje dvije mjere odnose se na jačanje zapošljivosti i ovdje je izdvojena mjera za mlade kao posebno osjetljive skupine na tržištu rada. Vodeću ulogu u ostvarivanju ovog prioriteta i pripadajućih mjera imat će HZZ, Međimurska županija i obrazovne institucije u formalnom sustavu obrazovanja kao i ostale institucije akreditirane za programe cjeloživotnog učenja.			
OPRAVDANJE	Podatci koji govore u prilog potrebi ulaganja u obrazovni sektor s ciljem jačanja njegove učinkovitosti odnose se na pokazatelje obrazovanja stanovništva. Kada se uspoređuje razinu obrazovanja u Međimurskoj županiji s razinom obrazovanja na području cijele Republike Hrvatske, vidljivo je da u Međimurskoj županiji postoji velik broj osoba s nezavršenom osnovnom školom uz istovremeno mali broj osoba s visokom stručnom spremom. Iako se u posljednjih 10-tak godina značajno smanjuje postotak osoba bez završene OŠ, njihov udio u ukupnom broju stanovništva čini više od 10%. Istovremeno, udio visokoobrazovanih osoba iznosi svega 8,39%. Nadalje, kada se govori o mjerama koje su usmjerene na jačanje kvalitete odgoja i obrazovanja u Međimurskoj županiji treba prikazati i podatke o broju učenika romske nacionalne manjine. Svakom novom školskom godinom sve se više povećava broj romskih učenika koji su uključeni u obrazovanje, no potrebno je i dalje raditi na promociji važnosti obrazovanja, prije svega, među romskim roditeljima. Tako je u školskoj godini 2015./2016. u srednjoškolskom sustavu na području županije bio ukupno 251 učenik pripadnika romske nacionalne manjine što je 6,05% u ukupnom broju učenika u srednjim školama (povećanje za 2,35% u odnosu na školsku godinu 2013./2014.). Pokazatelji obrazovanja imaju dugoročne implikacije na zapošljavanje stanovništva i na smanjenje nezaposlenosti, a ovdje kao posebno osjetljivu skupinu kojoj je potrebno pružiti podršku za integraciju na tržište rada treba spomenuti mlade osobe. Posljednjih nekoliko godina postotak mladih nezaposlenih (do 24. godine) još je uvijek iznad 20 % (2013. – 22,6%; 2014. 21,7%; 2015. – 22,7%) i stoga je potrebno kontinuirano provoditi različite programe kojima će se jačati njihova zapošljivost.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
2P1-M1	Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala MŽ	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirano praćenje potreba tržišta rada - Organizacija sustava za praćenje karijere učenika/ studenata s područja MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Međimurske županije 	<ul style="list-style-type: none"> - REDEA - HZZ PU Čakovec - MŽ -JLS -

		<p>nakon završetka redovnog obrazovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada planova za ključne skupine (npr. motivirani učenici, skupine kojima je otežan pristup tržištu rada) - Ažuriranje liste potencijalnih projekata za prijavu na natječaje ESF-a i sličnih izvora financiranja 	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazovne institucije - Radno sposobno stanovništvo MŽ 	
2P1-M2	Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšanje sustava stipendiranja učenika i studenata - Razvoj sveobuhvatne pomoći skupinama u osjetljivom položaju u odgoju i obrazovanju - Daljnje provođenje programa predškole i produženog boravka - Poticanje mobilnosti učenika, studenata, nastavnog osoblja te prijenos novih znanja i dobrih praksi - Izgradnja, obnova i opremanje obrazovne infrastrukture (osigurati uvjete za provođenje TZK posebice tijekom zimskih mjeseci te osigurati uvjete za provođenje polu-jednosmjenske nastave) - Povećanje dostupnosti usluga pomoćnika u nastavi kroz različite programe i modele financiranja 	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici i studenti - Obrazovne institucije - Osobe u osjetljivom položaju 	<p>-HZZ PU Čakovec</p> <p>-MŽ</p> <p>-JLS</p> <p>-sve obrazovne ustanove</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje stručnih suradnika u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju kroz različite modele financiranja i projekte; - Poticanje završavanja osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, posebno romske nacionalne manjine - Podrška daljnjem razvoju MEV-a (izgradnja studentskog doma, razvoj novih studijskih programa) 		
2P1-M3	Jačanje suradnje obrazovnog sektora s gospodarstvom	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje poduzetničkog načina razmišljanja i poduzetničke kulture kod učenika i studenata te njihovo uključivanje u projekte gospodarstva - Stipendiranje deficitarnih zanimanja - Jačanje aktivnosti profesionalne orijentacije (naglasak na upisivanje u programe deficitarnih zanimanja) - Usmjeravanje prema obrazovanju u prirodnim i tehničkim znanostima kao pokretačima gospodarskog rasta; - Poticanje projekata u suradnji s gospodarstvom - Poticanje učinkovite stručne 	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici i studenti - Poslodavci - Mentori pri stručnoj praksi - Obrazovne institucije - Lokalno partnerstvo za zapošljavanje MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> -HZZ PU Čakovec -Redea -MEV -TICM -MŽ -Učiteljski fakultet -HOK -HGK

		<p>prakse (prošireni program praktične nastave) radi stjecanja iskustva mladih prije stupanja na tržište rada i unaprjeđenje vještina mentora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj centara izvrsnosti i sl. inicijativa - Osnivanje (Institut za promicanje kulture znanja) - Provedba novih projekata LPZ MŽ - Uspostava sustava prikupljanja podataka o provedenim projektima u obrazovnom sektoru 		
2P1-M4	Poticanje cjeloživotnog učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje novih programa i prilagodba postojećih kako bi se uskladili s potrebama poslodavaca - Jačanje kompetencija već zaposlenog stručnog kadra (trening trenera) - Izrada programa prekvalifikacije za suficitarna zanimanja - Promicanje važnosti formalnog, ali i neformalnog učenja - Platforma / registar programa cjeloživotnog učenja i pružatelja cjel.učenja odnosno katalog usluga - Dodatne edukacije radi zadržavanja postojećih radnih mjesta (npr. zbog 	<ul style="list-style-type: none"> - Poslodavci - Obrazovne institucije - Učenici i studenti - Radno sposobno stanovništvo MŽ - Osobe u osjetljivoj položaju na tržištu rada 	<p>-Redea, -MŽ, -JLS, -MEV, -Učiteljski fakultet, -POU ČK</p>

		uvođenja novih tehnologija)		
2P1-M5	Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada i provođenje programa profesionalnog osposobljavanja s ciljem zapošljavanja skupina u osjetljivom položaju - Provođenje promotivnih aktivnosti za stvaranje pozitivnog ozračja kod poslodavaca za zapošljavanje svih skupina u osjetljivom položaju - Poticanje osoba s invaliditetom na završavanje osnovne škole - Promoviranje važnosti upravljanja karijerom, stručnog osposobljavanja i usavršavanja kod nezaposlenih i onih kojima je ugroženo radno mjesto 	<ul style="list-style-type: none"> - Poslodavci - Nezaposlene osobe - Radno sposobno stanovništvo MŽ - Osobe u osjetljivom položaju 	-POU ČK -HZZ PU Čakovec -srednje škole
2P1M6	Podrška zapošljavanju mladih osoba	<ul style="list-style-type: none"> - Promicanje prednosti zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva i mladih s invaliditetom - Poticanje proaktivnosti mladih u pronalasku posla i razvoj za to potrebnih vještina, i mladih s invaliditetom - Poticanje samozapošljavanja - Provedba Garancija za mlade i sličnih dostupnih programa i potpora 	<ul style="list-style-type: none"> - Poslodavci - Učenici i studenti, mladi - Osobe u osjetljivom položaju - Radno sposobno stanovništvo MŽ 	-HZZ PU Čakovec, -MŽ

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 1 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST T PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
2P1-M1 Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala MŽ	Broj projekata financiranih sredstvima iz OP Učinkoviti ljudski potencijali	Broj projekata	Sklopljeni ugovori za provedbu projekata financiranih sredstvima iz OP Učinkoviti ljudski potencijali (korisnici s područja MŽ)	8	2015.	38 kumulativno	2020.	Godišnje	Interna evidencija REDEA-e
2P1-M2 Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala	Izgrađene i opremljene sportske školske dvorane	Broj dvorana	Broj izgrađenih i opremljenih školskih sportskih dvorana kojima će se osigurati nesmetano odvijanje nastave TZK (Pribislavec, Strahoninec, Goričan i Orehovica)	-	2015.	5	2019.	Godišnje	Međimurska županija
	Izgrađen studentski dom	Broj objekata	Izgrađen studentski dom u sklopu Međimorskog veleučilišta	0	2015.	1	2020.	Godišnje	MEV
	Ulaganja u opremanje, obnovu i izgradnju školskih objekata	Fin. iznos	Iznos financijskih sredstava iz proračuna MŽ i Grada Čakovca usmjerenih na opremanje, obnovu i izgradnju školskih objekata	456.000 HRK	2016.	105.481.500,00 (kumulativno 2017.-2020.)	2020.	Godišnje	Međimurska županija, Grad Čakovec
	Učenici romske nacionalne manjine upisani u OŠ	Broj učenika	Broj učenika romske nac. manjine upisanih u OŠ	1581	Šk. god 2015./2016.	1700	Šk god. 2019./2020.	Godišnje	Međimurska županija, Grad

									Čakovec
	Učenici romske nacionalne manjine upisani u SŠ	Broj učenika	Broj učenika romske nac. manjine upisanih u SŠ	251	Šk.god. 2015./2016 .	400	Šk.god. 2019./2020 .	Godišnje	Međimurska županija
	Projekti mobilnosti koje provode obrazovne institucije	Broj projekata	Projekti kao dodatna prilika za jačanje kompetencija ljudskih potencijala u obrazovnom sektoru	N/P	Šk.god. 2015./2016 .	20	Šk.god. 2019./2020	Godišnje	Interna evidencija REDEA-e
2P1-M3 Jačanje suradnje obrazovnog sektora s gospodarstvom	Stipendije dodijeljene učenicima upisanim u deficitarna zanimanja	Broj učenika	Broj učenika upisanih u programe deficitarnih obrtničkih zanimanja kojima je dodijeljena stipendija	17	2015.	20	2020.	Godišnje	HOK
	Provedba projekata Lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ MŽ)	Broj projekata	Broj provedenih projekata ili projekata u provedbi prijavljenih u ime Lokalnog partnerstva za zapošljavanje	2	2013.-2016.	3	2020.	N/P	REDEA
2P1-M4 Poticanje cjeloživotnog učenja	Korisnici programa Tjedna cjeloživotnog učenja u MŽ	Broj korisnika	Broj sudionika na događanjima obilježavanja Tjedna cjeloživotnog učenja u MŽ	330	2015.	660	2020.	Godišnje	REDEA /podaci POU KC (reg. koordinat or TCU)
2P1-M5 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada	Korisnici programa osposobljavanja i prekvalifikacije	Broj korisnika	Broj korisnika programa osposobljavanja i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada u evidenciji HZZ-a	365	2015.	400	2020.	Godišnje	HZZ PU ČK

2P1-M6 Podrška zapošljavanju mladih osoba	Broj nezaposlenih Roma u evidenciji nezaposlenih *	Udio nezaposlenih Roma	Udio nezaposlenih Roma u ukupnoj nezaposlenosti u MŽ (godišnji prosjek)	19,5%	2015.	18,7%	2020.	Godišnje	HZZ PU Čk
	Mladi obuhvaćeni raznim oblicima potpore za zapošljavanje / usavršavanje	Udio primatelja potpora	Udio mladih nezaposlenih (do 29 god.) koji su primili potporu za zapošljavanje/usavršavanje	12,6%	2015.	13,8%	2020.	Godišnje	HZZ PU Čk
	Mladi korisnici mjera za samozapošljavanje	Udio samozaposlenih mladih	Udio mladih osoba (do 29 god.) koji su korisnici mjera za samozapošljavanje prema evidenciji HZZ-a	20%	2015.	24%	2020.	Godišnje	HZZ PU Čk

*Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi evidenciju nezaposlenih prema nacionalnoj odnosno etničkoj pripadnosti. Broj nezaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine procjenjuje se na osnovi prebivališta, prema uvjerenjima koja traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanja romskog jezika.

OPIS PRIORITETA BROJ 2.

RAZVOJNI PRIORITET	2P2 UNAPRJEĐENJE ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA I KVALITETE ZDRAVSTVENIH USLUGA
CILJ	Poboljšati zdravstvenu sliku stanovništva Međimurske županije i poboljšati kvalitetu rada i brigu o pacijentima u zdravstvenim ustanovama.
OPIS	Prioritet čine tri mjere od kojih je jedna usmjerena na unapređenje samog zdravstvenog sustava, dok su druge dvije više usmjerene na poboljšanje zdravstvenog stanja stanovništva u Međimurskoj županiji kroz programe prevencije i promicanje zdravog načina života. Mjera usmjerena na unapređenje zdravstvenog sustava odnosi se na infrastrukturna ulaganja, ali i različite aktivnosti kao što su uvođenje novih potrebnih usluga u pojedinim zdravstvenim institucijama. Mjere usmjerene na poboljšanje zdravstvenog stanja stanovništva uključuju daljnje provođenje preventivnih programa i provođenje aktivnosti (sport i rekreacija) koje sprečavaju pojavu bolesti stanovništva na primarnoj razini. Vodeću ulogu u ostvarivanju ovog prioriteta i pripadajućih mjera imat će sve zdravstvene institucije na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini, kao i organizacije civilnog društva aktivne na području unapređenja zdravlja.
OPRAVDANJE	Podatci koji ilustriraju opravdanost ulaganja u unapređenje zdravstvenog sustava na svim razinama kroz infrastrukturna ulaganja i poboljšanje kvalitete samih zdravstvenih usluga odnose se na pokazatelje koji su ispod prosjeka Republike Hrvatske. U prvom redu to je podatak koji ukazuje na preopterećenost zdravstvenog osoblja: broj liječnika na 1000 stanovnika je 2,1, dok je prosjek Hrvatske 3,03 liječnika. Ulaganje u zdravlje stanovništva opravdano je podacima o uzrocima smrtnosti gdje prva dva mjesta zauzimaju bolesti cirkulacijskog sustava i maligne bolesti (73 % umrlih od ukupnog broja umrlih u Međimurskoj županiji). Kako bi se poboljšalo zdravstveno stanje stanovnika ZZJZ MŽ provodi različite nacionalne programe

	<p>prevencije. Iako je odaziv stanovništva na program ranog otkrivanja raka dojke (MŽ 75 % - RH 52 %) i program ranog otkrivanja raka debelog crijeva zadovoljavajući (MŽ 33 %, a na razini RH podatak nije dostupan), još uvijek je potrebno promovirati važnost odaziva na ove programe kako bi se potaknuo postojan trend smanjenja obolijevanja od ovih kroničnih bolesti. Odaziv na program ranog otkrivanja raka vrata maternice nije zadovoljavajući, iznosi 37,7 % u usporedbi s nacionalnim prosjekom od 45,7 %, te ovdje treba uložiti posebne napore upravo na aktivnosti promocije i osvješćivanja stanovništva.</p>			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
2P2- M1	Unaprjeđenje zdravstvenog sustava	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje suradnje svih razina zdravstvene zaštite te institucija za rehabilitaciju (intersektorski i unutarsektorski) - Osigurati dostupnost primarne zdravstvene skrbi 0-24 sata (obiteljske medicine, pedijatrijske, stomatološke, ginekološke) - Uspostaviti sustav sveobuhvatne palijativne skrbi - Osigurati sustav zdravstvene skrbi za sportaše (prostori i stručnjaci sportske medicine, sportske ambulante) - Osigurati savjetodavne usluge psihijatrijske skrbi za djecu i mlade - Osigurati privremeni smještaj za djecu i mlade u kriznim psihičkim stanjima (npr. 1-2 kreveta u psihijatrijskoj bolnici) - Jačanje sustavne edukacije liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika te poticanje međunarodnih projekata u zdravstvu - Izgradnja, obnova i opremanje objekata zdravstvene infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> - Zdravstvene ustanove u MŽ i institucije za rehabilitaciju - Stanovnici MŽ - Sportski klubovi i amaterski i profesionalni sportaši - Djeca i mladi u osjetljivom položaju - Liječnici i drugi zdravstveni djelatnici 	<p>-MŽ</p> <p>-sve zdravstvene ustanove</p>

2P2-M2	Jačanje aktivnosti prevencije na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> - Kontinuirano provođenje preventivnih programa s ciljem promicanja zdravlja i sprečavanja nastanka svih oblika oboljenja s posebnim naglaskom na kronične nezarazne bolesti (kardiovaskularne bolesti, karcinomi, dijabetes, kronična plućna oboljenja) - Osigurati specifičnu zdravstvenu zaštitu oboljelih od kroničnih bolesti (tercijarna prevencija) - Promovirati važnost uključivanja u preventivne programe kod lokalnog stanovništva kroz različite kanale promocije - Osmišljavanje, organizacija i provođenje medijskih kampanja prevencije - Priprema promidžbenih i edukativnih materijala za različite preventivne programe - Reafirmiranje i podrška radu Savjeta za zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovnici MŽ - Zdravstvene ustanove MŽ - Savjet za zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> -MŽ, -Savjet za zdravlje, -ZZJZ MŽ, -udruge uključene u aktivnosti prevencije
2P2-M3	Promicanje zdravog stila života	<ul style="list-style-type: none"> - Promicanje zdravog stila života kroz sportsko-rekreacijske aktivnosti, prehranu i mentalno zdravlje - Povezivanje sportsko-rekreacijskih i sličnih udruga s ciljem podizanja svijesti o zdravim životnim stilovima - Stvaranje mreže ustanova, udruga i pojedinaca uključenih 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovnici MŽ - Sportsko-rekreacijske i slične udruge - Zdravstvene ustanove - Osobe u osjetljivom položaju 	<ul style="list-style-type: none"> -ZZJZ MŽ, -Savjet za zdravlje, -MŽ, -škole, -JLS

		u provođenje unapređenja zdravlja - Promocija provođenja redovnih oblika tjelesnih aktivnosti i ostalih oblika rekreativnog bavljenja sportom - Osiguranje sveobuhvatnih programa promicanja zdravog načina života i kod osoba u osjetljivom položaju - Osiguranje provedbe Strateškog plana za promicanje zdravog načina života (već je izrađen)		
--	--	--	--	--

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 2 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenog sustava	Smanjenje broja upućivanja u bolnice	Postotak	Postotak smanjenja upućivanja u bolnice kroz povećanje broja usluga na razini primarne zdravstvene zaštite	-	2015.	8%	2020.	godišnje	MŽ
	Projekti ulaganja u opremu i infrastrukturu	Financijski iznos ulaganja	Financijski iznos ulaganja u zdravstvenu opremu i infrastrukturu u KN	500.000,00 kn	2015.	57.350.000,00 kn kumulativno (2017.-2020.)	2020.	godišnje	MŽ
2P2-M2 Jačanje aktivnosti prevencije	Korisnici koji su se odazvali na preventivni program ranog otkrivanja raka dojke	Postotak odaziva	Postotak odaziva korisnika preventivnih programa ZZJZ RH na preventivne preglede u MŽ	75%	2014.-2016.	80%	2020.	Trogodišnje (po ciklusima)	ZZJZ RH

	Korisnici koji su se odazvali na preventivni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva	Postotak odaziva		33%	2014.-2016.	45%	2020.	Trogodišnje (po ciklusima)	ZZJZ RH
	Korisnice koje su se odazvale na preventivni program ranog otkrivanja raka vrata maternice	Postotak odaziva		37,7%	Ciklus 2014.-2016.	52%	2020.	Trogodišnje (po ciklusima)	ZZJZ RH
2P2-M3 Promicanje zdravog stila života	Provedene kampanje za promicanje zdravih životnih stilova	Broj kampanja	Broj provedenih kampanja za promicanje zdravih životnih stilova koje koordinira ZZJZ	4	2016.	6 (kumulativno – višegodišnje kampanje)	2020.	Godišnje	ZZJZ RH

OPIS PRIORITETA BROJ 3.

RAZVOJNI PRIORITET	2P3 POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA SKUPINA U OSJETLJIVOM POLOŽAJU
CILJ	Poboljšati kvalitetu života i uvjeta za rad za skupine u osjetljivom položaju.
OPIS	Ovaj prioritet se sastoji od dvije mjere koje su usmjerene na integraciju skupina u osjetljivom položaju u društvo te na povećanje kvalitete života tih skupina. Integracija skupina u osjetljivom položaju osigurat će se razvojem izvaninstitucionalnih usluga i socijalnih usluga na terenu te izradom pripadajućih programa integracije u koje će se uključivati osobe u osjetljivom položaju. Kako bi integracija bila efikasna, bitno je promicanje senzibilizacije šire javnosti i poticanje osoba u osjetljivom položaju na uključivanje u programe, što podrazumijeva i osvještavanje njihovih obitelji o potrebi socijalne uključenosti. Centar za socijalnu skrb i organizacije civilnog društva imat će veliku ulogu u ostvarenju ovog prioriteta i njegovih mjera.
OPRAVDANJE	Skupine u osjetljivom položaju čine osobe s invaliditetom, osobe s niskim stupnjem obrazovanja, nezaposlene mlade osobe, starije i nemoćne osobe, dugotrajno nezaposlene osobe, žene, korisnici pomoći i usluga socijalne skrbi, pripadnici nacionalnih manjina, osobe koje izlaze iz sustava socijalne skrbi i ostale socijalno osjetljive skupine društva. Glavni problemi koji su vezani uz navedene skupine su: nepostojanje učinkovitog institucionalnog i izvaninstitucionalnog zbrinjavanja, nedostatak sustavnog rješenja za osobe koje izlaze iz domene socijalne skrbi, nepostojanje specijaliziranog udomiteljstva, nepostojanje ustanova za prihvata djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju. Mora se spomenuti i problem nedostatnih smještajnih kapaciteta u Sigurnoj kući. Prema podacima Centra za socijalnu skrb Čakovec 4,6% stanovništva Međimurske županije su korisnici socijalnih naknada (od čega je 83 % korisnika

pripadnika romske nacionalne manjine), dok prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo osobe s invaliditetom čine 8,5 % ukupnog stanovništva županije. Navedene brojke dokazuju opravdanost prioriteta koji se bavi jačanjem socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju.				
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
2P3-M1	Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju	<ul style="list-style-type: none"> - Daljnji razvoj postojećih izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju (poludnevni i cjelodnevni boravak, širenje mreže kućne njege i pomoći za starije osobe, razvoj klubova za starije i nemoćne) - Razvoj novih izvaninstitucionalnih usluga (npr. smještaj i mentorstvo za mlade koji izlaze iz udomiteljskih obitelji, potpora mladim ljudima koji izlaze iz zatvora i odgojno popravnih ustanova, usluge za osobe s teškoćama za odgoj djece) - Promocija izvaninstitucionalnog zbrinjavanja osoba koje izlaze iz sustava socijalne skrbi - Promocija udomiteljstva, posebno specijaliziranog udomiteljstva te izrada plana edukacije za udomitelje - Osiguranje alternativnih oblika smještaja koji omogućavaju prijelaz iz smještaja u ustanovama na život u zajednici - Izgradnja, obnova i opremanje objekata socijalne infrastrukture - Osnivanje pučkih kuhinja u 	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe u osjetljivom položaju - Ustanove i udruge koje se bave skupinama u osjetljivom položaju - Udomitelji - Pružatelji socijalnih usluga - Stanovnici MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> -ACT-grupa, -MŽ, - JLS, -CZSS, -Crveni križ, -Centra za pomoć u kući

		<p>pojednim općinama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osnivanje Centra za beskućnike (grad Čakovec) 		
2P3-M2	Jačanje socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju	<ul style="list-style-type: none"> - Usklađivanje potreba iz Socijalnog plana vezanih za integraciju skupina u osjetljivom položaju te izrada pripadajućih programa integracije - Promicanje senzibilnosti kod medija za programe integracije u široj javnosti - Promicanje rodne jednakosti u suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti - Aktivno uključivanje osoba u osjetljivom položaju u programe integracije - Poticanje osnivanja socijalnih zadruga - Daljnja podrška razvoju Centra za pomoć u kući - Daljnja podrška radu Sigurne kuće (povećanje kapaciteta za zbrinjavanje) 	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe u osjetljivom položaju - Stanovnici MŽ - Centar za pomoć u kući - Socijalne zadruge u MŽ - Mediji 	-MŽ, -CZSS

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 3 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
2P3-M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju	Nove izvaninstitucionalne usluge	Broj usluga	Broj novih izvaninstitucionalnih usluga kojima se pridonosi smanjenju institucionalizacije i povećanju	N/P	2015.	3	2020.	Godišnje	Međimurska županija, Centar za socijalnu skrb

			fleksibilnosti socijalne skrbi u MŽ						
	Korisnici skrbi izvan vlastite obitelji - udomiteljstvo	Broj korisnika	Broj korisnika skrbi u udomiteljstvu kao pozitivan trend deinstitutionalizacije	268	2015.	328	2020.	Godišnje	Centar za socijalnu skrb
2P3-M2 Jačanje socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju	Korisnici zajamčene minimalne naknade	Broj korisnika	Broj korisnika zajamčene minimalne naknade	5217	2015.	5000	2020.	Godišnje	Centar za socijalnu skrb

OPIS PRIORITETA BROJ 4.

RAZVOJNI PRIORITET	2P4 JAČANJE ULOGE CIVILNOG DRUŠTVA				
CILJ	Jačati organizacije civilnog društva, njihovu unutar sektorsku suradnju, suradnju s javnim i privatnim institucijama te jačati ulogu organizacija civilnog društva kao aktivnog nositelja razvoja Međimurske županije.				
OPIS	Ovim prioritetom ojačat će uloga civilnog društva u ukupnom razvoju županije. Sastoji se od dvije mjere koje će omogućiti jačanje uloge civilnog društva u županiji. Prioritet će se postići kroz stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva, stvaranjem sinergije između samih organizacija civilnog društva te njih s dionicima iz drugih područja te privatnog i javnog sektora.				
OPRAVDANJE	Sektor civilnog društva u Međimurskoj županiji dobro je razvijen, ali postoje određeni nedostaci koji priječe punu afirmaciju organizacija civilnog društva u zajednici. Najčešći problem s kojima se susreću organizacije civilnog društva je nedostatna sinergijska suradnja s drugim organizacijama civilnog društva koje djeluju u različitim sektorima. Isti problem možemo podvući i na suradnju s privatnim i javnim institucijama. S obzirom na to da je velik broj organizacija civilnog društva financijski najviše ovisan o javnim sredstvima posebno treba istaknuti poteškoće kod financiranja od strane jedinica lokalne i regionalne samouprave. Veliki broj organizacija ima poteškoća s prostornim i ljudskim kapacitetima za bolje i učinkovitije djelovanje. Iz ovoga svega proizlazi da često organizacije civilnog društva ostaju bez potpore, kako donositelja politika na lokalnoj i regionalnoj razini, tako i same lokalne zajednice. Predloženim prioritetom i mjerama u okviru ovog prioriteta omogućit će se organizacijama civilnog društva da ojačaju svoje kapacitete i djelovanje te da postanu važna karika u razvoju županije.				
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ	
2P4-M1	Stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada analize stanja i potreba OCD-ova u županiji - Uspostava sustava prikupljanja informacija o radu i djelovanju OCD-ova - Razvoj mehanizama za potporu OCD-ovima - Jačanje kapaciteta OCD-ova za 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacije civilnog društva u MŽ i njihovi zaposlenici te članstvo - Stanovnici MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - ACT GRUPA i ostale udruge - Učilište za društvenu ekonomiju, - Redea, -JLS, -MŽ 	

		<p>društveno-ekonomski razvoj (društveno poduzetništvo, poslovno planiranje)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poticanje OCD-ova na aktivnije prikupljanje sredstava iz različitih izvora financiranja (EU sredstva, nacionalni izvori, privatni sektor) - Unapređenje rada OCD-ova uvođenjem sustava kvalitete - Praćenje i mjerenje utjecaja OCD-ova na razvoj županije - Razvoj modela učinkovitog financiranja OCD-ova iz proračuna J(R)LS-ova 		
2P4-M2	Jačanje aktivnog sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije	<ul style="list-style-type: none"> - Umrežavanje OCD-ova i jačanje kulture suradnje između OCD-ova - Jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije i promocija aktivnosti i rezultata OCD-ova - Osmišljavanje modela međusektorske suradnje (javni, gospodarski i civilni sektor) / promocija rada LAG-ova, osnivanje društveno kulturnih centara - Uspostava koordinacije ključnih dionika za razvoj civilnog društva (Ured Vlade, Act...) - Daljnje poticanje razvoja volonterstva i volonterskih programa te jačanje organizacija koje organiziraju volontiranje 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacije civilnog društva - Stanovnici MŽ - LAG-ovi - Volonteri (VUM) 	<ul style="list-style-type: none"> - Redea, - MŽ, - udruge iz pojedinih sektora, - LAG-ovi

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 4 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
2P4-M1 Stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva	Dodijeljene potpore za provedbu programa/inicijativa/projekata od strane JL(R)S	Broj potpora	Broj potpora dodijeljenih od strane JL(R)S prema evidenciji Ureda za udruge RH	500	2014.	600	2020.	Godišnje	Ured za Udruge RH
	Alokacija financijskih sredstava za udruge u proračunima JL(R)S	KN	Ukupna alokacija sredstava za organizacije civilnog društva iz proračuna JL(R)S	16.295.381,96	2014.	18.000.000,00	2020.	Godišnje	Ured za Udruge RH
	Osnivanje Zaklade lokalne zajednice za razvoj civilnog društva	Broj zaklada	Osnovana Zaklada lokalne zajednice za razvoj civilnog društva	0	2015.	1	2020.	Godišnje	ACT grupa
2P4-M2 Jačanje aktivnog sudjelovanja organizacija civilnog društva i građana u razvoju županije	Međusektorski programi, projekti, inicijative razvijeni u partnerstvu OCD-ova i JL(R)S-ova	Broj programa, projekata i inicijativa	Broj međusektorskih programa, projekata i inicijativa razvijenih u partnerstvu	N/P	2015.	10 (kumulativno)	2020.	Godišnje	Međimurska županija, ACT grupa

			organizacija civilnog društva i JL(R)S-ova						
	Odrađeni volonterski sati	Broj sati	Broj odrađenih volonterskih sati prema evidenciji MSPM	62.020,00	2015.	75.000,00	2020.	Godišnje	Ministarst vo socijalne politike i mladih
	Broj volontera u lokalnom volonterskom centru	Broj	Broj volontera registriranih kod VUM-a	643	2015.	1.400	2020.	Godišnje	Volonters ki ured Međimurs ke županije

OPIS PRIORITETA BROJ 5.

RAZVOJNI PRIORITET	2P5 OČUVANJE, RAZVOJ I PROMICANJE SVIH OBLIKA KULTURE				
CILJ	Očuvati materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, razvijati svijest o važnosti kulture u životu lokalne zajednice te promicati sve oblike kulture na području županije, a sve u cilju povećanja kvalitete življenja na području županije.				
OPIS	Ovim prioritetom omogućit će se povećana dostupnost kulturnih sadržaja i kulturne baštine na području županije većem broju stanovnika županije. Obrazovanjem stanovništva kroz organizaciju različitih kulturnih događanja i sadržaja omogućit će se razvoj svijesti o važnosti kulture te očuvanje kulturne baštine. Potrebno je također u skladu sa suvremenim tendencijama omogućiti razvoj novomedijske kulture, suvremene umjetnosti te izvaninstitucionalne kulture.				
OPRAVDANJE	Identitet županije nije dovoljno temeljen na kulturnoj stečevini, običajima koje Međimurje kao županija posjeduje. Iako se u posljednjih nekoliko godina dosta ulaže u promociju Međimurske županije kroz turističke sadržaje koji uključuju i kulturu i kulturnu baštinu, kultura međimurskog kraja još je uvijek nedovoljno prepoznata i time nedovoljno iskorištena za osvještavanje lokalnog stanovništva o kulturnom bogatstvu koje posjedujemo. Kako bi se ovakvo stanje promijenilo, nužno je prije svega raditi na daljnjem očuvanju materijalne i nematerijalne kulturne baštine što će posredno, uz osvještavanje lokalne zajednice i odgoj mladih generacija u duhu očuvanja kulturnih spomenika na području županije, doprinijeti povećanju dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika. Ovdje je bitno naglasiti da kultura i kulturna baština moraju biti jedna od glavnih sastavnica turističke ponude Međimurske županije (veza 1P5-M1). Na području županije ne postoji adekvatna infrastruktura za suvremenu i novomedijsku umjetnost te razvoj kreativnih industrija što je detektirano od strane samih dionika u sektoru kulture i umjetnosti, a za što potencijal postoji. Zbog toga je potrebno prije svega osmisliti strategiju razvoja kulture na području Međimurske županije, čije nepostojanje za dionike u ovom sektoru i donositelje politika na županijskoj razini rezultira nepostojanjem jasnog smjera razvoja kulture, kulturnih sadržaja i umjetnosti.				
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ	

2P5- M1	Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavno i koordinirano planiranje i organiziranje kulturnih događanja (izložbe, koncerti, projekcije, predstave, manifestacije, sezonske radionice...) - Intenzivnije informiranje građana o kulturnim događanjima u MŽ - Kontinuirana digitalizacija arhivske, muzejske i knjižnične građe - Jačanje kapaciteta dionika u kulturi na područjima upravljanja projektima, partnerstvima, umrežavanja, kulturne razmjene i mobilnosti - Opremanje knjižnica i proširenje knjižnog fonda - Jačanje kulture čitanja posebno kod mladih generacija 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovnici MŽ - Obrazovne institucije - Djeca i mladi 	<ul style="list-style-type: none"> - MŽ, gradovi i općine - Redea - Kulturno vijeće Međimurske županije - Muzej Međimurja i Muzej Croata insulanus - Knjižnice i čitaonice - Zajednica KUD-ova, Udruge u kulturi i ostale organizacije civilnog društva
2P5-M2	Očuvanje i revitalizacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada strategije razvoja kulture u MŽ (definiranje zajedničke „kulturne priče“) - Umrežavanje institucija i svih dionika u kulturi (i institucionalnih i izvaninstitucionalnih) - Utvrđivanje potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine te utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju - Obnova i opremanje postojećih objekata kulturne infrastrukture s naglaskom na 	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge u kulturi - Kulturne institucije u MŽ - Samostalni umjetnici - Stanovnici MŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - MŽ, gradovi i općine - Muzej Međimurja i Muzej Croata insulanus - Udruge u kulturi - TZMŽ i ostale turističke zajednice

		<p>obnovu objekata pod kulturnom zaštitom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obnova objekata tradicijske arhitekture s ciljem očuvanja ruralnog prostora - Restauracija sakralnih objekata - Oživljavanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine korištenjem modernih informacijskih tehnologija - Poticanje očuvanja tradicijskih obrta i narodnog rukotvorstva - potpora manifestacijama koje potiču međimurske kulturne vrijednosti i tradiciju 		
2P5-M3	Razvoj novomedijske kulture i suvremene umjetnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Mapiranje umjetnika i institucija koje se time bave - Potpora razvoju kreativnih industrija (razvoj, produkcija i promocija) - Educiranje publike o sadržajima novomedijske kulture i suvremene umjetnosti - Poticanje svih vrsta novih oblika kulture (novi mediji, suvremena umjetnost, izvaninstitucionalna kultura) - Poticanje integracije novomedijskih kultura s tradicionalnim oblicima kulture 	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge u kulturi - Kulturne institucije u MŽ - Stanovnici MŽ - Samostalni umjetnici - Arhitekti, dizajneri - Obrazovne institucije 	<ul style="list-style-type: none"> - MŽ, gradovi, općine, - udruge iz područja kulture - HDLUMŽ

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 5 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
2P6-M1 Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika	Strategija razvoja kulture u MŽ	Broj dokumenata	Izrađena Strategija razvoja kulture u MŽ kao preduvjet sustavnog planiranja i praćenja razvoja kulture i kulturnih sadržaja	0	2015.	1	2020.	N/A	MŽ
	Posjetitelji muzeja	Broj posjetitelja	Broj posjetitelja u Muzeju Međimurja Čakovec i Muzeju Croata insulanus	20.000	2015.	25.000	2020.	Godišnje	MMČK, MCI
	Članovi knjižnica	Broj članova	Broj članova u narodnim knjižnicama	7.531	2015.	8.300	2020.	Godišnje	NSK
	Posjetitelji na izložbama	Broj posjetitelja	Broj posjetitelja na otvorenjima izložbi u organizaciji Centra za kulturu Čakovec	630	2015.	800	2020.	Godišnje	Centar za kulturu Čakovec
2P6-M2 Očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine	Proračunska sredstva za obnovu materijalne kulturne baštine	KN	Izdvajanje iz proračuna MŽ za obnovu materijalne kulturne baštine	860.287,00	2015.	64.933.945,61	2020.	Godišnje	MŽ
	Proračunska sredstva za programe nematerijalne kulturne baštine	KN	Izdvajanje iz proračuna MŽ za programe nematerijalne kulturne baštine	500.000,00	2015.	8.500.000,00	2020.	Godišnje	MŽ
2P6-M3 Razvoj	Novomedijska	Broj	Broj festivala i	3	2015.	8 (kumulativno)	2020.	Godišnje	MŽ

novomedijske kulture i suvremene umjetnosti	dogaćanja	novomedijskih dogaćanja	manifestacija s naglaskom na novomedijsku kulturu						
---	-----------	----------------------------	--	--	--	--	--	--	--

STRATEŠKI CILJ 3 – OČUVANI PRIRODNI RESURSI I RAZVOJ ODRŽIVE INFRASTRUKTURE

STRATEŠKI CILJ 3 - OČUVANI PRIRODNI RESURSI I RAZVOJ ODRŽIVE INFRASTRUKTURE	
RELEVANTNOST	<p>U području prostora i okoliša prilikom analize stanja kao glavni razvojni problemi identificirano je sljedeće: neadekvatan sustav zaštite okoliša, prekomjerna i nekontrolirana uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi, ugroženost vodotoka, opasnost od crpljenja podzemnih voda, loši uvjeti sigurnosti prometa za sve sudionike, velik broj divljih odlagališta, nedovoljan udio odvojenih posebnih kategorija otpada, nepostojanje sustava lokalnog prijevoza stanovništva, nedovoljna informiranost i poticanje građana na korištenje OIE i učinkovito korištenje energenata u kućanstvima, nepostojanje kvalitetnog sustava izgradnje i održavanja nasipa kao zaštite od poplava itd.</p> <p>U Međimurskoj županiji dostupna je sva komunalna infrastruktura, međutim još uvijek nije u potpunosti iskorištena. Posebno postojeći sustav odvodnje koji bilježi nisku priključenost što je potrebno promijeniti kroz razvoj sustava poticajnih mjera za povećanje priključenosti. Uz ovo se veže i problem korištenja prirodnih vodotoka kao otvorenih kanala za ispuštanje otpadnih voda te nedostatak osviještenosti stanovnika o načinima sprječavanja nastanka otpada. Sve navedeno utječe na kvalitetu života stanovnika, posebno na zdravlje stanovnika, a zatim i na kvalitetu i očuvanost tla, vode, zraka i podzemnih voda na području.</p> <p>Što se tiče prometnog sustava, županija se nalazi na vrlo povoljnom prometnom pravcu, međutim baš to utječe na povećan broj vozila, posebno teretnih vozila kroz veća naselja, što znatno utječe na sigurnost svih sudionika u prometu. Potrebno je povećati sigurnost sudionika u prometu kroz izgradnju i modernizaciju pješačko-biciklističkih staza i traka, osiguravanje pružnih prijelaza, izgradnju novih obilaznica i mostova. Također, na području županije niska je razina korištenja javnog prijevoza te je osviještenost o korištenju novijih tehnologija u pitanjima mobilnosti poput e-bicikala, e-auta i sl. vrlo niska. Nedostupnost širokopojasne infrastrukture u ruralnim područjima također je problem s obzirom na to da je ona preduvjet za gospodarski i društveni razvoj područja.</p> <p>Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora, energetska učinkovitost, ponajprije kućanstava, a zatim i velikih proizvodnih pogona te javnih objekata još je uvijek na niskoj razini. I na kraju, s obzirom na blizinu rijeke Mure i Drave koje često poplave tijekom perioda kiše, konfiguracije tla u gornjem Međimurju gdje se često pojavljuju klizišta te općenito utjecaj klimatskih promjena, javlja se potreba za uspostavljanjem kvalitetnijeg sustava za obranu od prirodnih nepogoda i jačanje civilne zaštite kako bi se utjecalo na povećanje sigurnosti stanovnika Međimurske županije i njihove imovine, ali i prirodne i kulturne baštine.</p> <p>Kako bi se očuvali prirodni resursi i razvijala održiva infrastruktura za razdoblje do 2020. godine definirani su razvojni prioriteti koji se odnose na sljedeće: a) zaštitu prirode i okoliša, b) sustavni razvoj prometa te prometne i telekomunikacijske infrastrukture, c) postizanje veće energetske učinkovitosti i korištenje OIE te d) preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda.</p>

OČEKIVANI NAČIN POSTIZANJA CILJA	<p>Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture na području Međimurja ostvarit će se rješavanjem identificiranih razvojnih problema kroz četiri definirana prioriteta.</p> <p>Poboljšanje sustava upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom postići će se najprije jačanjem kapaciteta institucija i osoba koji rade na području zaštite i očuvanja okoliša i prirode. Bitna komponenta je i jačanje svijesti i educiranje stanovništva o samoj važnosti zaštite prirode i okoliša, što uključuje i edukaciju o načinima uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi, o važnosti priključivanja na dostupnu komunalnu infrastrukturu, prvenstveno kanalizacijsku i vodoopskrbnu mrežu. Sprječavanjem korištenja vodotoka rijeka kao otvorenih kanala, kontroliranim crpljenjem podzemnih voda i daljnjom izgradnjom i modernizacijom sustava vodoopskrbe i odvodnje zaštitit će se vodeni resursi i povećati kvaliteta života stanovnika. Razina zaštite okoliša i prirode uvjetovana je i sustavom gospodarenja otpadom, čija će se učinkovitost povećati kroz planiranje i izgradnju građevina za gospodarenjem otpadom, podizanjem svijesti o načinima sprječavanja nastanka otpada i educiranjem stanovništva o adekvatnom odvajanju i reciklaži te sanacijom preostalih odlagališta.</p> <p>Analizom prometnih tokova, izgradnjom potrebnih prometnih pravaca, uređenjem nerazvrstanih cesta i izgradnjom pješačko-biciklističkih staza poboljšat će se prometni infrastrukturni sustav županije. Promocijom i provedbom pilot projekata integriranog sustava javnog prijevoza povećat će se korištenje ovog sustava i smanjiti upotreba osobnih automobila, koja će posljedično rezultirati smanjenjem emisija CO₂ koju ispuštaju automobili te će se omogućiti bolja povezanost udaljenijih naselja sa središtem županije.</p> <p>Jedna od potreba identificiranih na području županije vezana je uz neizgrađenost širokopojasne infrastrukture te u skladu s tim nemogućnost priključenja na širokopojasnu mrežu, što će se također rješavati kroz aktivnosti koji će omogućiti stanovnicima pristup brzom Internetu i razvoj komplementarnih usluga.</p> <p>Podizanje svijesti i informiranosti stanovnika Međimurja o važnosti povećanja energetske učinkovitosti i korištenja OIE te o posebnostima prirodne baštine na području županije ostvarit će se uz organiziranje i provedbu edukativnih radionica, kampanja i pružanje savjetodavnih usluga. Poticati će se kućanstva, gospodarski subjekti i javne institucije na korištenje obnovljivih izvora za dobivanje energije te na povećanje energetske učinkovitosti vlastitih objekata. Sve ove mjere će rezultirati ne samo zaštitom okoliša nego i smanjenom potrošnjom i posljedičnim uštedama u financiranju energenata.</p> <p>Civilna zaštita će se ojačati kroz provedbu obučavanja i opremanja već postojećih postrojbi te kroz jačanje svijesti stanovništva o postupanju prilikom prirodnih i elementarnih nepogoda. Izrada procjene rizika i plana civilne zaštite, identificiranje potencijalnih klizišta, izgradnja i održavanje nasipa za zaštitu od poplava će osnažiti sustav obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda.</p>
DOSLJEDNOST	<p>Cilj Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture (u daljnjem tekstu Cilj 3.) usklađen je sa strategijom <i>EUROPA 2020</i> i to posebno u području poticanja održivog rasta kroz povećanje korištenja obnovljivih izvora i promicanja energetske učinkovitosti. Nadalje, Cilj 3. u skladu je s ciljevima Strategije i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš koji predviđa poboljšanje financijskog i institucionalnog okvira za upravljanje okolišem na lokalnoj razini, uključujući kadrovsko jačanje, Integriranje zaštite okoliša u druge sektore (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, energetika, industrija, promet, ...) radi smanjenja onečišćenja okoliša i održivog korištenja prirodnih dobara te jačanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja prirode i okoliša.</p>

Prioritet 3P1 Zaštita prirode i okoliša tj. mjera 3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom u skladu je s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2015.-2021. jer su aktivnosti ŽRS komplementarne s mjerama Plana i to s mjerama 6, 7 i 9.

Prioritet 3P2 Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture u skladu je sa *Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine* i to ciljevima 3. i 5. koji podrazumijevaju razvoj integriranog sustava javnog prijevoza, unapređenje sustava sigurnosti u prometu, modernizaciju cestovne i željezničke mreže te poticanje održive mobilnosti. Mjera i koja se odnosi na izgradnju i razvoj agregacijskih mreža sljedeće generacije te pristup Internetu s brzinama većim od 30 Mb/s u skladu je sa *Strategijom razvoja širokopoasnog pristupa u RH u razdoblju od 2016. do 2020. godine*.

U skladu s *Trećim Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti RH za razdoblje od 2014. do 2016.* predviđeno je uvođenje pametnih mjerila te sustavno gospodarenje i praćenje mjera uštede, primjena OIE te istraživanje i poticanje korištenja prirodnih resursa za dobivanje energije (bioplin, biomasa, geotermalni izvori), što je i sastavni dio ove strategije.

Cilj 3. također je u skladu sa *Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske* i to sa Posebnim ciljem Očuvanje prostora i okoliša kao najsnažnijega globalnog i strateškog resursa jer se kroz mjere cilja 3. potiče očuvanje okoliša i prirode na području.

Aktivnosti koje će se provoditi unutar mjera Cilja 3. u skladu su s tematskim ciljevima 5., 6. i 7. *OP Konkurentnost i kohezija*, a koji se odnose na investicijske prioritete OP-a u kojima se detaljnije pojašnjava kako osigurati otpornost na katastrofe i razvoj sustava upravljanja u slučaju katastrofa, očuvati, zaštititi i promicati prirodnu baštinu uključujući mrežu NATURA 2000, ulagati u sektor otpada, vodnog gospodarstva, unaprijediti prometni sektor i razviti održivu mobilnost.

STRATEŠKI CILJ 3	POKAZATELJ UČINKA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
OČUVANI PRIRODNI RESURSI I RAZVOJ ODRŽIVE INFRASTRUKTURE	Smanjenje potrošnje energenata u objektima u vlasništvu Međimurske županije ili u vlasništvu institucija kojima je županija osnivač	kWh	Usporedba prosječne procijenjene potrošnje u 2015. godini i godišnjim postotnim smanjenjem od 3%, sa procijenjenom potrošnjom u 2020. godini	25.000.000,00	2015.	20.800.000,00	2020.	Godišnje	Međimurska energetska agencija d.o.o.
	Klimatski uvjeti, prirodne ljepote i ekološka očuvanost županije (RIK)	Vrijednost perceptivnog indikatora	Regionalni indeks konkurentnosti RH - Perceptivni (anketni) indikatori unutar perceptivnog stupa konkurentnosti Lokacijske prednosti, pri čemu se vrijednosti dobivene kao prosjek ocjena od 1 do 7 dodijeljenih od strane anketiranih.	5,9	2013.	6,4	2020.	Trogodišnje	Regionalni indeks konkurentnosti RH
	Razvijenost opće infrastrukture (RIK)			5,6	2013.	5,8	2020.		

OPIS PRIORITETA BR. 1.

RAZVOJNI PRIORITET		3P1 ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠA		
CILJ	Jačati svijest o važnosti zaštite prirode, povećati učinkovitost upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže, osigurati kvalitetnu vodoopskrbu na cijelom području županije te povećati učinkovitost sustava gospodarenja otpadom.			
OPIS	Prioritet će se nastojati postići provedbom četiriju mjera od kojih se prve dvije bave unaprjeđenjem sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže, što uključuje jačanje kapaciteta Međimurska prirode – Javna ustanova za zaštitu prirode kao centralne točke za ova pitanja, te promicanjem važnosti zaštite prirode i okoliša među gospodarskim subjektima, lokalnim stanovništvom, ali i turistima koji borave na ovom području, posebno u zaštićenim dijelovima prirode. Preostale dvije mjere bave se ključnim sustavima s učinkom na zaštitu okoliša, jednom se mjerom štite vodeni resursi i modernizira sustav vodoopskrbe i odvodnje, dok se drugom povećava učinkovitost sustava gospodarenja otpadom.			
OPRAVDANJE	Značajan dio područja Međimurske županije nalazi se unutar ekološke mreže, a obuhvaća i velik dio Regionalnog parka Mura-Drava. Ulaganje u sustav zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže te povezano podizanje svijesti stanovnika neophodno je kako bi se umanjila djelovanja štetna po okoliš (bilo gospodarskih subjekata bilo pojedinaca) te kako bi se osigurala visoka kvaliteta življenja i održiva primjena prirodne baštine u turističke svrhe. Za zaštitu okoliša važno je i učinkovito upravljanje sustavom vodoopskrbe i odvodnje te gospodarenje otpadom, jer unaprjeđenje i modernizacija u tom području bitno utječu na smanjenje zagađenosti okoliša i očuvanje prirodnog staništa. Na javni vodovod priključeno je 80% kućanstava, te gotovo svi gospodarski subjekti i ustanove na području Međimurske županije, a izgrađenost sustava vodoopskrbe iznosi 99,7%. Usprkos visokoj izgrađenosti sustava, još uvijek je nedovoljna priključenost stanovništva, te je potrebno poticati priključivanje kako bi se postigla maksimalna iskorištenost sustava. Moderni sustav odvodnje još je u fazi izgradnje kroz projekte aglomeracija. Unatoč tome što je na nekim dijelovima županije dostupan kompletan sustav odvodnje, razina priključenosti je vrlo niska i iznosi svega 49,9% u 2015. godini. Stoga će se osim modernizacije sustava odvodnje, jedan dio aktivnosti usmjeriti i na razradu poticajnih mjera kako bi se što više kućanstava priključilo na sustav. Na području županije postoji razrađen sustav skupljanja i oporabe otpada, no ne postoje pogoni za uporabu otpada ni građevine za gospodarenje otpadom, a to će se riješiti realizacijom Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Piškornica“ d.o.o. Iako je količina komunalnog otpada koju proizvede prosječan stanovnik područja županije u 2014. godini ispod prosjeka RH, povremeno se na području još uvijek pojavljuju divlja odlagališta, posebno uz rijeke i potoke, te je potrebno uložiti sredstva u sanaciju odlagališta i povećati inspekcijski, ali i pravosudni nadzor nad zagađivačima okoliša.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
3P1-M1	- Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području	- Mjerenje i trajno praćenje stanja kakvoće zraka, površinskih i podzemnih voda; - Izrada plana upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom na području Međimurske županije; - Jačanje kapaciteta Međimurske prirode – JU za zaštitu prirode - Istraživanje i praćenje stanja NATURA 2000 vrsta i staništa te ostalih sastavnica	- lokalno stanovništvo - Međimurska priroda	- Međimurska županija, - Međimurska priroda, - Međimurske vode, - Hrvatske vode, - Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

	Međimurske županije	prirode.		
3P1-M2	<ul style="list-style-type: none"> - Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša 	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje svijesti i edukacija stanovništva o važnosti zaštite prirode i okoliša; - Jačanje svijesti o utjecaju uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi; - Jačanje svijesti stanovništva o važnosti priključenja na dostupnu komunalnu infrastrukturu, prvenstveno kanalizacijsku i vodoopskrbnu mrežu; - Educiranje stanovništva o važnosti odvajanja otpada, demotivirati upotrebu plastične ambalaže; - Jačanje svijesti javnosti o posebnostima prirodne baštine na području županije; - Izraditi plan interpretacije zaštićenih dijelova prirode na području Međimurske županije. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalno stanovništvo - gospodarski subjekti - turisti 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - Međimurska priroda, - jedinice lokalne samouprave, - Lokalne akcijske grupe, - obrazovne institucije, - organizacije civilnog društva - komunalna poduzeća - Međimurske vode - Savjetodavna služba
3P1-M3	<ul style="list-style-type: none"> - Zaštita vodenih resursa te modernizacija sustava vodoopskrbe i odvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> - Sprječavanje korištenja vodotoka rijeka kao otvorenih kanala; - Sprječavanje crpljenja podzemnih voda; - Daljnja izgradnja sustava odvodnje uključujući uređaje za pročišćavanje otpadnih voda; - Razvoj poticajnih mjera za povećanje priključivanja na sustav vodoopskrbe i kanalizacije; - Kontrola i nadzor zbrinjavanja otpadnih voda i neopasnog otpada iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda; - Povećanje sigurnosti opskrbe pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava kroz proširenje kapaciteta vodocrpilišta, izgradnju novih vodospremnika i magistralnih (spojnih) cjevovoda, te rekonstrukciju pojedinih dionica 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalno stanovništvo - gospodarski subjekti 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurske vode, - Hrvatske vode, - jedinice lokalne samouprave, - komunalna poduzeća

		postojećih magistralnih cjevovoda; - Ugradnja suvremenih sustava praćenja stanja u vodoopskrbnom sustavu s ciljem smanjenja gubitaka u sustavu		
3P1-M4	- Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom	- Planiranje i izgradnja građevine za gospodarenje otpadom; - Izgradnja pogona za oporabu otpada (uključujući neopasni otpad); - Podizanje svijesti o oporabi; - Aktivnosti usmjerene povećanju udjela odvojeno skupljenog otpada i odvojeno skupljenih posebnih kategorija otpada; - Poticanje prerađivačke industrije na oporabu otpada; - Sanacija preostalih odlagališta.	- lokalno stanovništvo - gospodarski subjekti, posebno prerađivačka industrija	- Međimurska županija, - jedinice lokalne samouprave, - komunalna poduzeća

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 1. I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
3P1-M1 Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području Međimurske županije	Iznos ulaganja u sustav zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području Međimurske županije	HRK	Iznos proračuna JU Međimurska priroda koja predstavlja osnovu sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području Međimurske županije	1.926.293,00 HRK	2015.	2.118.922,30 HRK	2020.	godišnje	Međimurska županija, JU Međimurska priroda
	Izrađen plan upravljanja zaštićenim	Broj dokumenata	Plan upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom	0	2015.	1	2020.	godišnje	JU Međimurska priroda

	dijelovima prirode i ekološkom mrežom na području Međimurske županije		mrežom na području Međimurske županije						
3P1-M2 Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša	Održani edukativni programi	Broj programa	Broj održanih programa jačanja svijesti stanovništva o važnosti očuvanja i zaštite prirodne baštine, okoliša, o postupanju s otpadom i sl.	5	2015.	30	2020.	godišnje	Savjetodavna služba, Međimurske vode, OCD-i, komunalna poduzeća, Međimurska županija, JU Međimurska priroda
3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te modernizacija sustava vodoopskrbe i odvodnje	Priključenost stanovništva na sustav vodoopskrbe i odvodnje	%	Postotak kućanstava priključenih na izgrađenu (dostupnu) infrastrukturu vodoopskrbe	82	2015.	85	2020.	godišnje	Međimurske vode d.o.o.
			Postotak kućanstava priključenih na izgrađenu (dostupnu) infrastrukturu odvodnje	49,9	2015.	55	2020.	godišnje	Međimurske vode d.o.o.
3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom	Prikupljeni komunalni otpad po stanovniku	kg/stanovnik	Količina prikupljenog komunalnog otpada po stanovniku po pojedinim godinama	223	2014.	190	2020.	godišnje	Agencija za zaštitu okoliša

OPIS PRIORITETA BROJ 2.

RAZVOJNI PRIORITET		3P2 SUSTAVNI RAZVOJ PROMETNE I TELEKOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE		
CILJ	Unaprijediti prometnu i telekomunikacijsku infrastrukturu županije kako bi se osigurali uvjeti za daljnji razvoj, istovremeno vodeći brigu o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja.			
OPIS	Razvojni prioritet usmjeren je na razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture na održivi način, a sastoji se od četiri mjere. Mjere su usmjerene na unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava Međimurske županije, razvoj integriranog sustava javnog prijevoza, poticanje održive mobilnosti i povećanje korištenja IKT-a te uvođenje širokopojasnog Interneta.			
OPRAVDANJE	Međimurska županija zauzima vrlo dobar prometni položaj. Kroz područje županije prolaze četiri međunarodna cestovna sjecišta prometnih tokova te dva državna granična prijelaza s Republikama Slovenijom i Mađarskom (cestovni i željeznički granični prijelaz). Upravo zbog blizine granice te čvora autoceste A4 Goričan-Zagreb promet je vrlo intenzivan. Time su najviše pogođeni, pogotovo tranzitnim prometom, veći gradovi i naselja koja se nalaze uz granice sa susjednim državama. Zbog toga je ugrožena najprije sigurnost stanovnika koji svakodnevno prolaze ovim cestama, a i zbog gustog prometa stvara se buka i zagađuje zrak. Potrebno je pristupiti modernizaciji cesta, izgradnji pješačko-biciklističkih staza, novih cestovnih koridora i obilaznica koje će rasteretiti gust promet. Potrebno je modernizirati pružne prijelaze, te sustav oborinske odvodnje uz ceste kako bi se očuvala kvaliteta cesta. Ujedno, potrebno je modernizirati i povezati lokalni cestovni i željeznički promet. Integrirani sustav javnog prijevoza bit će u konačnici učinkovitiji i jeftiniji za građane, bolje će se povezati susjedne županije, smanjit će se korištenje osobnih automobila, povećat će se sigurnost svih sudionika u prometu, a u konačnici, potrebno je podizati svijest građana o korištenju alternativnih i održivih oblika prijevoza (bicikl, e-bicikl, e-auta) kako bi se očuvao okoliš, utjecalo na porast cikloturizma i poticalo građane na zdrave stilove života i sl. Širokopojasni internet predstavlja standard modernog društva te je stoga potrebno učiniti ga dostupnim svim potencijalnim korisnicima na području Međimurja, kako gospodarskim subjektima tako i pojedincima, te razviti širokopojasnu infrastrukturu sljedeće generacije (između ostalog kao preduvjet za povećanje korištenja IKT u komunikaciji između javne uprave i fizičkih te pravnih osoba).			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
3P2-M1	<ul style="list-style-type: none">- Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije	<ul style="list-style-type: none">- Analiza prometnih tokova (terenskih, tranzitnih);- Izrada prometne studije Međimurske županije;- Osiguravanje koridora te izgradnja potrebnih prometnih pravaca, obilaznica, uređenje nerazvrstanih cesta;- Odvajanje biciklističkog prometa od prometa motornim vozilima - izgradnja	<ul style="list-style-type: none">- lokalno stanovništvo- gospodarski subjekti- turisti- HŽ Infrastruktura	<ul style="list-style-type: none">- Međimurska županija,- Županijska uprava za ceste,- Hrvatske ceste- jedinice lokalne samouprave

		<p>pješačko-biciklističkih staza uz trase državnih i županijskih cesta na dionicama unutar naselja, a izvan naselja izgradnja biciklističkih traka na onim dionicama gdje je frekventni biciklistički promet; na glavnim prometnim pravcima osiguravanje prostora za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razmatranje i realizacija inicijativa u pograničnim područjima županije za novim prometnim pravcima i mostovima kako bi se mogle ostvariti veze s prekograničnim područjima, te u skladu s potrebama revitalizacija/prenamjena postojećih graničnih prijelaza ili otvaranje novih; - Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda s kolnika državnih cesta koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je zabraniti prijevoz opasnih tvari lokalnim, županijskim i državnim cestama i željezničkim prugama bez provođenja odgovarajućih mjera zaštite; 		
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Označavanje, zaštita i uređenje pružnih prijelaza radi povećanja sigurnosti u prometu; - Zagovaranje uspostave željezničkog koridora Kotoriba-Koprivnica; - Osiguravanjem prostora te proširenjem poletno-slijetne staze i pratećih sadržaja potrebno je stvoriti preduvjete za razvoj zračne luke u 2C kategoriju – u razdoblju važenja ovog dokumenta potrebno je odraditi pripremne radnje (priprema projektno-tehničke dokumentacije, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa). 		
3P2-M2	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza 	<ul style="list-style-type: none"> - Provedba pilot projekta integriranog sustava javnog prijevoza; - Osmišljavanje i provedba cjelokupnog integriranog sustava javnog prijevoza uvažavajući iskustva na temelju pilot projekta; - Promocija sustava. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalno stanovništvo - prijevoznici 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - Županijska uprava za ceste, - Međimurska energetska agencija MENEa, - Policijska uprava Međimurska
3P2-M3	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje održive mobilnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje kampanja jačanja svijesti o dobrobiti korištenja bicikala, e-bicikala i e-automobila; - Planiranje i izvedba mreže punionica za e-bicikle, e-automobile itd. 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalno stanovništvo - turisti 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - Međimurska energetska agencija MENEa, - organizacije civilnog društva, - Lokalne-akcijske grupe
3P2-M4	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje korištenja 	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza dostupnosti i 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalno 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija

	informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) te uvođenje širokopojasnog Interneta na području cijele županije	kvalitete pristupa širokopojasnom Internetu, te opsega korištenja; <ul style="list-style-type: none"> - Planiranje, priprema projektne dokumentacije i razvoj agregacijskih mreža sljedeće generacije; - Uvođenje usluga e-vlade i odgovarajuće opremanje javne uprave IKT-om; - Edukacija ciljnih skupina za intenzivnije korištenje IKT, prvenstveno u komunikaciji s javnom upravom. 	stanovništvo <ul style="list-style-type: none"> - poduzetnici - javne ustanove - turisti 	- jedinice lokalne samouprave
--	--	--	---	-------------------------------

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 2 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
3P2-M1 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije	Modernizirane lokalne ceste	km	Dužina izgrađenih ili moderniziranih cesta, koje će kvalitetno povezivati sva naselja, uključujući izgradnju pješačko-biciklističkih staza/traka uz prometnice	-	2015.	49,48	2020.	Godišnje	Županijska uprava za ceste, JLS
	Modernizirane županijske ceste			-	2015.	40,34	2020.		
	Modernizirane nerazvrstane ceste			-	2015.	208,8	2020.		
3P2-M2 Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza	Ulaganje u razvoj sustava integriranog	HRK	Iznos ulaganja iz proračuna Međimurske županije	99.750	2015.	5.500.000,00 HRK	2020.	Godišnje	Međimurska županija

	javnog prijevoza								
3P2-M3 Poticanje održive mobilnosti	Postavljene punionice za e-bicikle	Broj punionica	Broj punionica za potrebe razvoja cikloturizma, poticanja zdravog stila života	0	2015.	10	2020.	Godišnje	jedinice lokalne samouprave
3P2 – M4 Povećanje korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) te uvođenje širokopoasnog Interneta na području cijele županije	Širokopoasni priključci	Broj priključaka	Broj novih priključaka na širokopoasnu nepokretnu komunikacijsku mrežu +	19.901	2015.	21.891	2020.	Godišnje	HAKOM

OPIS PRIORITETA BROJ 3.

RAZVOJNI PRIORITET		3P3 - POSTIZANJE VEĆE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI TE PROMICANJE I KORIŠTENJE OIE
CILJ	Promicati održivi razvoj kroz korištenje OIE i povećanje energetske učinkovitosti s ciljem smanjenja potrošnje energenata u javnom i privatnom sektoru na području Međimurske županije.	
OPIS	<p>Prioritet će se ostvariti kroz postizanje veće energetske učinkovitosti te promicanje korištenja OIE. Unutar prioriteta definirane su tri mjere koje se odnose na podizanje i jačanje svijesti svih stanovnika o važnosti brige o okolišu i prirodi kroz poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora te povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru. Podizanjem i jačanjem svijesti stanovništva kroz edukativne aktivnosti te pružanjem savjetodavnih usluga posljedično će se povećati i provedba projekata za kućanstva i provedba infrastrukturnih projekata iz različitih izvora sufinanciranja što će dovesti do mjera uštede energije kojom će se postići energetska učinkovitost i smanjiti neposredna energetska potrošnja.</p> <p>Izrada analiza i studija neiskorištenih energetskih potencijala obnovljivih izvora u Međimurskoj županiji s naglaskom na geotermalne potencijale će omogućiti i nove načine korištenja OIE. Implementacija projekata odnosi se na kompletnu energetske obnovu sektora zgradarstva što uključuje i korištenje energije iz obnovljivih izvora i povećanje energetske učinkovitosti svih vrsta objekata u javnom i privatnom sektoru. Ujedno, uključuje i instalaciju i izgradnju sustava i postrojenja većih razmjera koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora, a imaju pozitivan utjecaj na razvoj gospodarstva. Ipak, dio ušteda i pozitivnog utjecaja na okoliš posljedica je i promjene ponašanja samih korisnika raznih objekata ili postrojenja na što je potrebno dodatno obratiti pozornost, provedbom savjetodavnih i edukativnih aktivnosti, te time poboljšati proces sustavnog gospodarenja</p>	

	energijom i racionalno korištenje energenata u javnom i privatnom sektoru.			
OPRAVDANJE	Iz programa sufinanciranja energetske učinkovitosti u kućanstvima od 2013. do 2016. godine ostvareno je 100 subvencija za sustave korištenja obnovljivih izvora energije, provedeno 72 projekta za solarne kolektorske sustave i 28 projekata za peći na biomasu, za sufinanciranje radova na vanjskoj ovojnici i zamjena vanjske stolarije na obiteljskim kućama dodijeljeno je za 19 korisnika, a za sufinanciranje energetske obnove dodijeljeno je za 350 obiteljskih kuća s područja Međimurske županije, ukupne vrijednosti investicije 29.032.210,41 kn. Iz navedenih podataka je vidljivo da je potrebno i dalje jačati informiranost i svijest stanovništva o očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije. Povećana svijest stanovništva o mogućnostima i dobrobitima korištenja OIE u kombinaciji s pametnim mrežama, učinkovitim skladištenjem i e-mobilnošću te provedba informativnih kampanja o načinima energetske obnove stambenih zgrada, obiteljskih kuća, javnih i komercijalnih objekata te provedba projekata u javnom i privatnom sektoru te modernizacija javne rasvjete rezultirat će smanjenjem troškova i povoljnim učincima na okoliš. Provedbom edukativnih i savjetodavnih aktivnosti će se postići očekivani rezultati kao što su očuvanje okoliša, energetske uštede i posljedično smanjenje troškova energenata i održavanja.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
3P3 – M1	Podizanje i jačanje svijesti stanovništva o očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije	<ul style="list-style-type: none"> – Informativne, edukativne i motivacijske radionice i seminari iz područja energetske učinkovitosti i OIE; – Provođenje kampanja podizanja svijesti šire javnosti o mogućnostima korištenja OIE u kombinaciji s pametnim mrežama i učinkovitim skladištenjem, e-mobilnošću; – Savjetodavne usluge i informativne kampanje za energetske obnove stambenih zgrada, obiteljskih kuća, objekata u komercijalno – uslužnom sektoru, poduzetništvu i industriji. 	- Stanovništvo Međimurske županije	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - Međimurska energetska agencija d.o.o. -Jedinice lokalne samouprave
3P3 – M2	Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije	<ul style="list-style-type: none"> – Izrada analiza i studija neiskorištenih energetske potencijala obnovljivih izvora u Međimurskoj županiji s naglaskom na geotermalne potencijale; 	<ul style="list-style-type: none"> – Stanovništvo Međimurske županije – pravne osobe u javnom i privatnom vlasništvu 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - Međimurska energetska agencija d.o.o. - Jedinice lokalne samouprave

		<ul style="list-style-type: none"> – Izrada strateških i planskih dokumenata s ciljem promicanja ideje, kao i samog korištenja dostupnih energetske potencijala iz obnovljivih izvora; – Provedba infrastrukturnih projekata koji su vezani uz korištenje OIE s ciljem smanjenja potrošnje energije, troškova za energiju te negativnog utjecaja na okoliš; – Provedba inovativnih projekata sufinanciranih od strane dostupnih nacionalnih i EU programa u svrhu primjene novih tehnologija i širenja primjera dobre prakse. 		
3P3 – M3	Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> – Kontinuirano provođenje sustavnog gospodarenja energijom u svim javnim objektima Međimurske županije te poticanje šire javnosti na racionalno korištenje energije u privatnom sektoru; – Izrada analiza i studija, te planskih dokumenata s ciljem identificiranja najvećih potencijala ušteda energije kroz povećanje energetske učinkovitosti i savjesno upravljanje energetskim resursima; – Provedba projekata energetske obnove u svim javnim objektima, obiteljskim kućama, višestambenim zgradama te objektima u komercijalnom i uslužnom sektoru, poduzetništvu i industriji; 	<ul style="list-style-type: none"> – Stanovništvo Međimurske županije – pravne osobe u javnom i privatnom vlasništvu 	<ul style="list-style-type: none"> – Međimurska županija – Međimurska energetska agencija d.o.o. – Jedinice lokalne samouprave

		<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacija javne rasvjete i smanjenje svjetlosnog zagađenja na području Međimurske županije; – Poticanje i primjena najnovijih standarda građenja kod izgradnje novih objekata s ciljem maksimalnog smanjenja potrošnje energije i negativnog utjecaja na okoliš. 		
--	--	---	--	--

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 3 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
3P3 – M1 Podizanje svijesti te pojačan angažman svih stanovnika pri očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Održane edukativne aktivnosti (radionice, seminari)	Broj	Broj održanih edukativnih aktivnosti o energetske učinkovitosti i važnosti korištenja OIE	6	2015.	15	2020.	Godišnje	Međimurska energetska agencija d.o.o.
3P3 – M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije	Ugrađeni sustavi OIE u javnim zgradama	Broj	Broj ugrađenih sustava koji koriste OIE u javnim zgradama u vlasništvu Međimurske županije ili u vlasništvu institucija kojima je županija osnivač	0	2015.	5 kumulativno	2020.	Godišnje	Međimurska energetska agencija d.o.o.
3P3 – M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i	Energetski obnovljene javne zgrade	Broj	Broj energetski obnovljenih javnih zgrada u vlasništvu Međimurske županije ili u vlasništvu	1	2015.	5 kumulativno	2020.	Godišnje	Međimurska energetska agencija d.o.o.

privatnom sektoru			institucija kojima je županija osnivač						
-------------------	--	--	---	--	--	--	--	--	--

OPIS PRIORITETA BROJ 4.

RAZVOJNI PRIORITET				
3P4 PREVENTIVNO DJELOVANJE I UBLAŽAVANJE UTJECAJA PRIRODNIH I ELEMENTARNIH NEPOGODA				
CILJ	Povećati učinkovitost sustava obrane od prirodnih i elementarnih nepogoda (prvenstveno poplava) i spremnost žurnih službi i postrojbi civilne zaštite za adekvatno djelovanje prilikom nastanka prirodnih i elementarnih nepogoda.			
OPIS	Razvojni prioritet će biti ostvaren kroz komplementarno djelovanje dviju mjera koje se odnose na potrebu da se poveća učinkovitost sustava za obranu od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda (prvenstveno poplava), radi preventivnog djelovanja i ublažavanja od samog utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda. Aktivnosti vezane uz jačanje civilne zaštite odnose se na povećanje spremnosti postrojbi civilne zaštite, ali i stanovništva za adekvatno djelovanje prilikom prirodnih i elementarnih nepogoda. Na taj način utjecat će se na povećanje kvalitete i sigurnosti života svih stanovnika Međimurske županije.			
OPRAVDANJE	Na području Međimurske županije obrana od poplava organizirana je na dva branjena područja, dok ukupna dužina izvedenih nasipa uz rijeku Muru iznosi 46,31 km, a brane područje od 7.550 ha. Kako bi se organizirao učinkovitiji sustav obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda, potrebno je izgraditi nove nasipe, ispitivati utjecaj regulacije rijeka na poplave te izraditi procjenu rizika i konkretan plan civilne zaštite koji bi služio u svrhu preventivnog djelovanja i ublažavanja utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda. U suradnji s Hrvatskim vodama potrebno je poduzimati mjere u cilju redovitog održavanja i saniranja nasipa i pristupnih putova u cilju sprječavanja ili smanjivanja prijetnji od nastanka poplava. Odluka o osnivanju i ustroju postrojbi Civilne zaštite Međimurske županije donesena je 2013. godine te sukladno Procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća na području Međimurske županije navedene su aktivnosti prema kojima je potrebno ojačati djelovanje civilne zaštite provedbom mjera koje se odnose na opremanje i obučavanje pripadnika civilne zaštite, provedbu vježbi pripadnika s naglaskom na obrani od poplava. Jačanjem civilne zaštite osigurat će se prvenstveno zaštita stanovništva, ali i okoliša i imovine, uključujući kulturnu baštinu od svih vrsta prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa (uzrokovani ljudskim djelovanjem). Kako bi sustav civilne zaštite postao učinkovitiji potrebno je i izraditi brošuru za informiranje stanovništva o tome na koje načine postupati prilikom izvanrednih situacija uzrokovanih prirodnim i elementarnim nepogodama.			
MJERE	NAZIV MJERE	POPIS AKTIVNOSTI	CILJNA SKUPINA	NOSITELJ
3P4- M1	Definiranje i provedba učinkovitijeg sustava obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada Procjene rizika Međimurske županije - Izrada Plana civilne zaštite na području Međimurske županije - Ulaganje u sustav prevencije štete od tuče (obrana od tuče) 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo Međimurske županije 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija - jedinice lokalne samouprave, - Hrvatske vode, - Županijska uprava za ceste.

		<ul style="list-style-type: none"> - Izrada geomorfološke osnove u cilju identificiranja potencijalnih klizišta - postupanje po njoj; - Ispitivanje utjecaja regulacije rijeka na poplave, uvođenje prirodne zaštite od poplava; - Izgradnja i održavanje nasipa kao zaštita od poplava; - Preusmjeravanje vodotoka oborinske odvodnje. 		
3P4 – M2	Jačanje civilne zaštite	<ul style="list-style-type: none"> - Obučavanje i opremanje postrojbi civilne zaštite; - Jačanje svijesti stanovništva o postupanju prilikom prirodnih i elementarnih nepogoda (priprema komunikacijske strategije, organizacija radionica i javnih događanja, priprema tiskanih materijala, ...). 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo Međimurske županije - Postrojbe civilne zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> - Međimurska županija, - Jedinice lokalne samouprave, - DUZS - HGSS

POKAZATELJ ISHODA PRIORITETA BR. 4 I MJERA

PRIORITET/ MJERA	POKAZATELJI ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		UČESTALOST PRAĆENJA	IZVOR
	DEFINICIJA	JEDINICA	OPIS	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA		
3P4 - M1 Preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda	Izrađena Procjena rizika za Međimursku županiju	Broj dokumenata	Izrađena Procjena rizika za Međimursku županiju	0	2015.	1	2020.	Godišnje	Međimurska županija

	Izrađen Plan civilne zaštite Međimurske županije	Broj dokumenata	Izrađen Plan civilne zaštite Međimurske županije	0	2015.	1	2020.	Godišnje	Međimurska županija
3P4 – M2 Jačanje civilne zaštite	Tiskani materijal (brošure)	Broj	Broj tiskanih materijala o načinu postupanja prilikom prirodnih i elementarnih nepogoda na području Međimurske županije	0	2015.	15.000	2018.	Godišnje	Međimurska županija

5. Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju

Politika prema teritorijalnom i urbanom razvoju određena je Statutom Međimurske županije (Službeni glasnik Međimurske županije broj 26/10 i 4/13), i to člankom 17. u kojem stoji da se u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga u Međimurskoj županiji usklađuju interesi i poduzimaju aktivnosti radi ravnomjernog gospodarskog i društvenog razvitka općina i gradova u sastavu Županije i županije kao cjeline, usklađuju stajališta općina i gradova o pitanjima o kojima odlučuju tijela državne vlasti u Republici Hrvatskoj, a od zajedničkog su interesa za Županiju i jedinice lokalne samouprave u njezinu sastavu, usklađuju programi razvoja komunalne infrastrukture, prometne infrastrukture i programi zaštite okoliša od interesa za jedinice lokalne samouprave u Međimurskoj županiji, osigurava integralni pristup prostoru, njegovom planiranju i zaštiti, donošenjem i provođenjem dokumenata prostornog uređenja, te uređuju i druga pitanja od zajedničkog interesa za općine, gradove i Županiju kao cjelinu.

Radi ostvarivanja navedenih zadaća osnovan je i djeluje Kolegij gradonačelnika i načelnika općina u Međimurskoj županiji kao koordinacijsko i savjetodavno tijelo župana u rješavanju pitanja od zajedničkog interesa za Međimursku županiju i jedinica lokalne samouprave u njezinu sastavu kako bi se osigurao ravnomjeran razvoj. Dodatna koordinacija po pitanju strateškog planiranja i projekata ostvaruje se kroz dva LAG-a na području Međimurske županije, i to LAG Međimurski doli i bregi te LAG Mura-Drava, u koje su učlanjena dva od tri grada i 20 od ukupno 22 općine.

Prostorna politika Međimurske županije

Prilikom pripreme Razvojne strategije vodilo se računa o usklađenosti s Prostornim planom Međimurske županije (Službeni glasnik Međimurske županije broj 7/01, 8/01 i 23/10) s kojim su pak usklađeni prostorni planovi uređenja svih jedinica lokalne samouprave. Prostornim planom Međimurske županije odnosno njegovim odredbama za provođenje razrađuju se načela prostornog uređenja i utvrđuju ciljevi prostornog razvoja, te organizacija, zaštita, korištenje i namjena prostora.

Mjere definirane ovom Strategijom, a koje imaju utjecaja na prostor na način da će se povećati učinkovitost korištenja, zaštite i očuvanja prostora su sljedeće:

- 1P1-M3 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona
- 1P2-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije
- 1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
- 1P4-M3 Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode
- 1P5-M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga
- 2P1-M2 Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala
- 2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenog sustava
- 2P5-M2 Očuvanje i revitalizacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- 3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje
- 3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom
- 3P2-M1 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije
- 3P2-M2 Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza
- 3P2-M4 Povećanje korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) te uvođenje širokopojsnog Interneta na području cijele županije
- 3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije
- 3P3-M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom

sektoru

- 3P4-M1 Definiranje i provedba učinkovitijeg sustava obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda.

Politika Međimurske županije prema gradovima

U Međimurskoj županiji nalaze se tri grada, Čakovec koji je županijsko središte te Mursko Središće i Prelog. Grad Čakovec predviđen je kao nositelj u većini mjera koje se tiču nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Grad Čakovec je izradio Strategiju razvoja Grada Čakovca za razdoblje do 2020. koja je prilikom izrade usklađivana s predloženim strateškim okvirom ŽRS do 2020. godine, a preciznu poveznicu pojedinih mjera prikazuje tablica u nastavku.

Tablica 18. Usklađenost mjera Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. i Strategije razvoja Grada Čakovca za razdoblje do 2020.

Mjera iz Razvojne strategije Međimurske županije do 2020.	Mjera iz Strategije razvoja Grada Čakovca za razdoblje do 2020.
1P1-M1 Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja	M1.1.3. Razvoj poduzetničkih potpornih institucija M1.1.4. Stvaranje „business friendly“ poduzetničke klime (stjecanje BFC)
1P1-M3 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	M1.1.2. Jačanje kapaciteta i korištenja poduzetničkih zona
1P1-M4 Podrška poduzetnicima početnicima	M1.2.2. Podržavanje startup poduzeća i poduzetnika početnika
1P2-M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava	M1.2.4. Razvoj suradnje gospodarskog sektora i obrazovnog sustava
1P3-M1 Poticanje interesnog povezivanja poduzetnika	M1.1.1. Potpora povezivanju trgovačkih društava i obrta i zajedničkom nastupu na tržištu
1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	M1.3.3. Okrupnjavanje poljoprivrednih površina
1P4-M3 Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode	M1.3.4. Promoviranje poljoprivredne djelatnosti
1P4-M5 Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru	M1.3.1. Razvoj i unapređenje poslovnih subjekata u poljoprivrednim djelatnostima
1P5-M4 Sustavna promocija Međimurja kao cjelovite turističke destinacije	M 1.6.1. Razvoj programa turističkih manifestacija i turistički poželjnog uređenja centra Grada
2P1M1 Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala MŽ	M 2.1.1. Provođenje analize deficitarnih kadrova u gospodarstvu i javnim djelatnostima M 2.1.2. Prognoziranje potrebe deficitarnih kadrova
2P1M2 Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala	M2.3.3. Kontinuirano unapređenje obrazovne infrastrukture
2P1M4 Poticanje cjeloživotnog učenja	M2.3.1. Potpora daljnjem usavršavanju učenika i studenata nakon završetka formalnog obrazovanja M2.3.2. Razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja
2P2M3 Promicanje zdravog stila života	M3.4.1. Program prevencija te ranog otkrivanja i liječenja bolesti koje su prepoznate kao vodeći uzroci smrtnosti M3.4.3. Sportsko-rekreativni programi namijenjeni široj društvenoj zajednici
2P3M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju	M3.4.2. Unaprjeđenje sustava brige o starijim i nemoćnim osobama M3.3.1. Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju
2P4M1 Stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva	M4.1.1. Informiranje civilnog, javnog i gospodarskog sektora o mogućim izvorima financiranja M4.2.1. Poticanje suradnje i dijaloga civilnog, javnog i

	gospodarskog sektora
2P5M1 Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika	M3.5.1. Program razvoja kulture i kulturnog življenja M3.5.2. Unapređenje infrastrukture za provođenje kulturnih programa
2P5M2 Očuvanje i revitalizacija materijalne i nematerijalne kulturne baštine	M1.5.1. Razvoj potencijala i unapređenje zaštite kulturne, povijesne i prirodne baštine
2P5M3 Razvoj novomedijske kulture i suvremene umjetnosti	M3.5.1. Program razvoja kulture
3P1-M2 Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša	M3.2.1. Sustavno praćenje kakvoće okoliša i utjecaja na okolinu
3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te modernizacija sustava vodoopskrbe i odvodnje	M3.1.2. Unaprjeđenje i održavanje dijela komunalne infrastrukture
3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom	M3.2.2. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
3P2-M1 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije	M3.1.1. Unaprjeđenje i održavanje prometne infrastrukture
3P2-M4 Povećanje korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) te uvođenje širokopojasnog Interneta na području cijele županije	M3.1.4. Unaprjeđenje i održavanje telekomunikacijske infrastrukture
3P3-M1 Podizanje i jačanje svijesti stanovništva o očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije	M1.4.1. Potpora poslovnim subjektima u korištenju obnovljivih izvora energije i povećanju energetske učinkovitosti poslovnih prostora M 1.4.2. Potpora povećanju energetske učinkovitosti obiteljskih kuća
3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije	
3P3-M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru	
3P4-M1 Definiranje i provedba učinkovitijeg sustava obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda	M3.1.5. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite i osiguranje društvene i privatne imovine
3P4-M2 Jačanje civilne zaštite	M3.1.5. Unapređenje sustava civilne zaštite i osiguranje društvene i privatne imovine

Politika prema područjima s razvojnim posebnostima

Identificirana područja s razvojnim posebnostima Međimurske županije odnose se na jedinice lokalnih samouprava koje pripadaju II. skupini čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50 % i 75 % prosjeka RH, pogranično područje i ruralni prostor.

Jedinice lokalne samouprave koje pripadaju II. skupini indeksa razvijenosti su grad Mursko Središće, općine Belica, Domašinec, Gornji Mihaljevec, Kotoriba, Mala Subotica, Orehovica, Podturen, Pribislavec, Selnica i Štrigova. Pogranično područje Međimurske županije obuhvaća: grad Mursko Središće, te općine Nedelišće, Gornji Mihaljevec, Štrigova, Sv. Martin na Muri, Podturen, Dekanovec, Domašinec, Goričan i Kotoriba. Većina ovih JLS (osim grada Mursko Središće, te općina Nedelišće i Kotoriba) pripadaju najnerazvijenijim područjima županije (PPMŽ, čl. 217.).

Mjere u ŽRS koje su usmjerene jačanju konkurentnosti gospodarstva, a time i povećanju broja radnih mjesta s jedne strane, te razvoju društvenih djelatnosti i pripadajuće društvene i komunalne infrastrukture s druge strane, uz istovremenu brigu za očuvanje prirodnih resursa i zaštitu okoliša utjecat će na smanjenje depopulacije ruralnih područja.

Posebna pažnja ovim područjima posvetit će se poticanjem sljedećih aktivnosti:

- razvoj gospodarske aktivnosti i gospodarskih zona po JLS
- okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta te osnivanje skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode
- povećanje ulaganja i prepoznatljivosti lokalnih turističkih proizvoda i usluga u mjestima koja još nisu dovoljno turistički atraktivna
- ulaganje u ljudske potencijale od predškolskog do visokog obrazovanja
- unaprjeđenje zdravstvenog sustava i poticanje brige o starijima i nemoćnima u većim ruralnim sredinama

- očuvanje kulturne baštine, tradicije i poticanje rada udruga u ovom području
- očuvanje i zaštita okoliša, posebno okoliša u području Regionalnog parka Mura-Drava
- stvaranje kvalitetne mreže javnih prometnica i povezivanje naselja integriranim javnim prijevozom
- izgradnja mreže širokopojasne infrastrukture.

Kako bi se osigurao ujednačen razvoj i odgovarajući pristup područjima s razvojnim posebnostima ključno je osigurati partnerstvo odnosno uključenost svih relevantnih dionika. Tako će se u provedbu uključiti predstavnici Međimurske županije, jedinica lokalne samouprave, resornih ministarstva, razvojnih agencija, turističkih zajednica, komunalnih poduzeća, javnih ustanova, udruga, lokalnih akcijskih grupa, poduzetnici. Jedan od alata za osiguravanje partnerstva je Partnersko vijeće Međimurske županije koje je s djelovanjem započelo već prilikom prethodne generacije ŽRS.

6. Provedba

U ovom dijelu dokumenta nalazi se okvirni prikaz potrebnih sredstava za provedbu postavljenih mjera tj. financijski okvir razrađen po mjerama, izvorima sredstava i razdobljima provedbe, institucionalni okvir u kojem su opisani ključni dionici i njihova uloga u provedbi te su identificirani strateški razvojni projekti Međimurske županije.

6.1. FINANCIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Okvirni financijski plan provedbe Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. godine izrađen je na temelju procjene planiranih dostupnih sredstava iz sljedećih izvora:

1. Lokalni izvori – planirana su sredstva za kapitalna ulaganja i projekte organizacija civilnog društva;
2. Županijski proračun – većina planiranih sredstava potrebna je za projekte poticanja gospodarskog rasta, projekte na području obrazovanja, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, društvenu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, potrebe u kulturi, zaštitu prirode, komunalnu infrastrukturu, energetska učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja;
3. Sredstva iz državnog proračuna, tj. proračuna resornih ministarstava;
4. Značajni izvor sredstava za provedbu projekata planirani su iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020., Program ruralnog razvoja 2014.-2020.; programi teritorijalne suradnje) i Programa Unije;
5. Ostali izvori uključuju javno-privatna partnerstva, sredstva privatnog sektora i sl.

Financijski okvir koji se nalazi u Dodatku 5. Strategije prikazuje potrebna financijska sredstva za provedbu strateškog okvira odnosno za svaki pojedini cilj i prioritet za razdoblje do 2020. godine. Sažeti prikaz udjela pojedinih izvora financiranja nalazi se u donjoj tablici. Vidljivo je kako je čak 54 % sredstava planirano osigurati iz pomoći EU, a slijedi državni proračun sa 16 %, lokalni s 15 % i županijski s 12 %. Svega 3 % sredstava planirano je iz proračuna javnih poduzeća i ostalih izvora.

Procjena raspoloživih sredstava iz državnog, županijskog i lokalnih proračuna utvrđena je temeljem izvršenja proračuna za 2015. godinu, planu proračuna za 2016. godinu, projekcijama proračuna za naredne dvije godine. Sredstva iz europskih fondova odnose na prioritete ulaganja navedene u Operativnim programima za razdoblje 2014. – 2020. godine - Konkurentnost i kohezija, Učinkoviti ljudski potencijali, Program ruralnog razvoja te programi teritorijalne suradnje (prekogranični i transnacionalni programi).

Tablica 19. Planirana sredstva za provedbu skupine mjera (2017.-2020.) Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. godine prema izvorima financiranja

Naziv cilja/prioriteta	Planirana sredstva po izvorima						
	Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori	Ukupno
Cilj 1: Rast i razvoj gospodarstva	20.644.154,94 kn	20.926.240,41 kn	9.243.955,00 kn	123.544.289,28 kn	446.000,00 kn	4.223.096,00 kn	179.027.735,63 kn
1P1 Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva	1.337.083,93 kn	11.172.140,74 kn	4.606.350,00 kn	39.079.933,83 kn	0,00 kn	2.537.000,00 kn	58.732.508,50 kn
1P2 Poticanje inovacija i stvaranje preduvjeta za razvoj proizvoda i usluga s višom dodanom vrijednošću	7.736.849,29 kn	25.735,05 kn	0,00 kn	39.733.289,07 kn	0,00 kn	0,00 kn	47.495.873,41 kn
1P3 Tržišno organiziranje i promocija gospodarstva	58.965,00 kn	772.195,00 kn	0,00 kn	240.620,00 kn	0,00 kn	127.020,00 kn	1.198.800,00 kn
1P4 Povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora i uvođenje sustava međimurske kvalitete	4.441.716,00 kn	4.595.908,84 kn	2.548.105,00 kn	13.682.404,55 kn	240.000,00 kn	764.276,00 kn	26.272.410,39 kn
1P5 Razvoj i promocija turističke ponude s ciljem pozicioniranja Međimurja kao turističke destinacije	7.069.540,72 kn	4.360.260,78 kn	2.089.500,00 kn	30.808.041,83 kn	206.000,00 kn	794.800,00 kn	45.328.143,33 kn
Cilj 2: Dobrobit stanovništva	70.746.811,00 kn	91.384.098,62 kn	139.066.830,00 kn	174.442.442,77 kn	155.000,00 kn	5.954.462,40 kn	481.749.644,79 kn
2P1 Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja	43.007.301,00 kn	39.580.825,00 kn	67.876.042,00 kn	75.556.952,00 kn	150.000,00 kn	353.480,00 kn	226.524.600,00 kn
2P2 Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga	10.430.000,00 kn	18.053.627,70 kn	4.394.000,00 kn	52.924.202,00 kn	0,00 kn	2.179.374,00 kn	87.981.203,70 kn
2P3 Pобољшanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju	150.000,00 kn	4.360.000,00 kn	1.045.000,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn	5.555.000,00 kn
2P4 Jačanje uloge civilnog društva	8.797.100,00 kn	11.820.600,00 kn	53.553.688,00 kn	3.877.885,00 kn	5.000,00 kn	1.956.688,40 kn	80.010.961,40 kn
2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje svih	8.362.410,00 kn	17.569.045,92 kn	12.198.100,00 kn	42.083.403,77 kn	0,00 kn	1.464.920,00 kn	81.677.879,69 kn

oblika kulture							
Cilj 3: Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture	126.845.692,44 kn	47.936.776,61 kn	45.970.484,11 kn	423.235.268,55 kn	29.022.265,00 kn	4.169.465,00 kn	677.179.951,71 kn
3P1 Zaštita prirode i okoliša	83.007.739,44 kn	11.880.000,00 kn	24.471.730,50 kn	268.598.685,02 kn	9.102.865,00 kn	3.983.429,00 kn	401.044.448,96 kn
3P2 Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture	10.468.000,00 kn	5.168.769,61 kn	13.723.269,61 kn	107.427.555,53 kn	19.819.000,00 kn	7.500,00 kn	156.614.094,75 kn
3P3 Postizanje veće energetske učinkovitosti Međimurske županije te promicanje i korištenje OIE	6.002.831,00 kn	28.149.581,00 kn	6.000.000,00 kn	31.632.462,00 kn	62.400,00 kn	178.536,00 kn	72.025.810,00 kn
3P4 Preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda	27.367.122,00 kn	2.738.426,00 kn	1.775.484,00 kn	15.576.566,00 kn	38.000,00 kn	0,00 kn	47.495.598,00 kn
SVEUKUPNO	218.236.658,38 kn	160.247.115,64 kn	194.281.269,11 kn	721.222.000,60 kn	29.623.265,00 kn	14.347.023,40 kn	1.337.957.332,13 kn
Udio	16,31%	11,98%	14,52%	53,90%	2,21%	1,07%	100,00%

Izvor: izrada autora

Akcijski plan koji se nalazi u Dodatku 5. predstavlja provedbeni dokument za razdoblje od 2017. do 2020. godine koji je povezan s financijskim okvirom. Akcijski plan je podloga za sustavnu kontrolu i nadzor provedbe, tj. alat za uspješno razvojno upravljanje, koji omogućuje cjelokupni pregled svih aktivnosti, programa i projekata potrebnih za provedbu Strategije počevši od prve godine provedbe, a revidira se jednom godišnje prema Izvješću o provedbi Županijske razvojne strategije.

Unutar Akcijskog plana razrađene su pojedine mjere prema konkretnim aktivnostima, programima i projektima sukladno podacima u Financijskom okviru čime se izravno povezuju planirane aktivnosti, projekti ili programi s pokazateljima provedbe, a ujedno i služi kao pregled troškova i izvora financiranja sa stavkama u proračunu na razini svake mjere, prioriteta, cilja navedenih u Strategiji.

6.2. INSTITUCIONALNI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE

Institucionalni okvir provedbe Strategije odnosi se na identifikaciju dionika ključnih za ostvarivanje postavljenih strateških ciljeva odnosno za provedbu predviđenih mjera, te opis njihovih uloga i zadaća vezanih uz elemente izrade, donošenje, provedbu, vrednovanje i praćenje provedbe Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. godine, ujedno i način komunikacije i koordinacije.

Tijekom procesa pripreme Strategije uključen je i vanjski evaluator za provedbu *ex ante* analize i vanjski stručnjak za provedbu strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš.

Tematske radne skupine prilikom izrade bile su organizirane prema području djelovanja i to kako slijedi:

- Konkurentnost gospodarstva
- Ruralni razvoj
- Društvene djelatnosti i civilno društvo
- Okoliš, prostor i infrastruktura

Ključne dionike u provedbi predstavljaju Međimurska županija (uključujući županijsku skupštinu, upravna tijela i župana), Partnersko vijeće Međimurske županije, regionalni koordinator - Regionalna razvojna agencija Međimurja REDEA d.o.o., tematske radne skupine koje se sastoje od predstavnika javnog, civilnog i privatnog sektora.

Međimurska županija

Županijska tijela Međimurske županije imaju ključnu ulogu u izradi i provedbi Strategije. *Skupština Međimurske županije* nakon provedenog javnog savjetovanja i finalizacije dokumenta, a na prijedlog Partnerskog vijeća Međimurske županije, usvaja Strategiju. *Župan* donošenjem provedbenih akata usklađuje aktivnosti svih županijskih tijela i drugih dionika za kvalitetnu provedbu Strategije. Također, predlaže aktivnosti za provedbu mjera, nadzire provedbu kroz odobravanje izvještaja, te sudjeluje u odabiru prioritetnih razvojnih projekata. *Upravna tijela Županije* u sklopu svog područja djelovanja prate provedbu i dostavljaju podatke regionalnom koordinatoru, sudjeluju u pripremi i provedbi županijskih razvojnih projekata te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu ŽRS-a koji su im propisima ili aktima županijskih tijela povjereni.

Partnersko vijeće Međimurske županije

Prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 147/14) osnovano je Partnersko vijeće Međimurske županije koje se sastoji od 30 ključnih dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora. Partnersko vijeće osnovano je za potrebe pripreme i praćenja provedbe planskih dokumenta politike regionalnoga razvoja. Ono predlaže Skupštini usvajanje ŽRS.

Cilj i djelovanje Partnerskog vijeća Međimurske županije sukladno Pravilniku je:

- poticati razvoj Međimurske županije,
- predlagati razvojne projekte županu Međimurske županije,
- sudjelovati u izradi i praćenju učinaka strateških dokumenata namijenjenih razvoju Međimurske županije,
- davati smjernice pri izradi županijske razvojne strategije,
- u svom radu voditi se vizijom, ciljevima, prioritetima i mjerama postavljenim u strateškim dokumentima (ŽRS i drugi).

Regionalna razvojna agencija Međimurja REDEA d.o.o.

Regionalna razvojna agencija Međimurja REDEA d.o.o. pruža podršku procesima održivog razvoja u Međimurju i predstavlja regionalnog koordinatora za područje Međimurske županije s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja. Osim izrade i pripreme Strategije, tijekom provedbe obavlja aktivnosti vezane uz godišnje praćenje odnosno izvještavanje o provedbi, provedbu i nadzor mjera kojima je

nositelj, koordinaciju poslova vezanih uz prijavu projekata u Bazu projekata i koordinaciju aktivnosti jedinica lokalne samouprave u svrhu regionalnog razvoja.

Zadaci tijekom pripreme, izrade i provedbe Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. su sljedeći:

- Sudjelovanje u radu Partnerskog vijeća Međimurske županije i obavljanje poslova tajništva;
- Poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i regionalne samouprave kroz različite oblike suradnje;
- Sudjelovanje u izradi razvojnih projekata;
- Suradnja s drugim regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata;
- Prikupljanje i obrada razvojnih projekata;
- Izvještavanje o provedbi ŽRS temeljem podataka prikupljenih od strane nositelja mjera;
- Drugi poslovi koje joj povjeri župan.

Javni sektor

Javni sektor predstavlja jedinice lokalne samouprave (među kojima posebno mjesto zauzima Grad Čakovec kao županijsko središte) i niz institucija i organizacija osnovanih od njihove strane ili od strane državnih javnopravnih tijela kao što su: osnovne i srednje škole, zdravstvene ustanove, Tehnološko-inovacijski centar Međimurje, Međimurska energetska agencija MENE, MESAP, Međimursko veleučilište u Čakovcu, Zavod za prostorno uređenje, Međimurske vode, Hrvatske vode, Županijska uprava za ceste, Hrvatske šume, Hrvatski zavod za zapošljavanje, turističke zajednice, Međimurska priroda, Muzej Međimurja, komunalna poduzeća i ostale javne institucije s područja Međimurske županije koje su predviđene kao nositelji mjera.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva (OCD) iz područja zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih potencijala predviđene su kao nositelji dijela mjera upravo zbog svog iskustva, predanosti i značajnog doprinosa koji daju razvoju lokalne zajednice.

Privatni sektor

Iako dionici iz privatnog sektora nisu nositelji pojedinih mjera, predstavljaju ciljnu skupinu velikog dijela aktivnosti unutar mjera te je time njihov doprinos ostvarivanju strateških ciljeva indirektan pa su stoga predstavnici uključeni u Partnersko vijeće. Uspješno djelovanje privatnog sektora omogućuje gospodarski rast sa stvaranjem novih radnih mjesta i uspješnim poslovanjem koje u konačnici dovodi do povećanja uspješnosti ostalih sektora.

ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU

U nastavku su prikazane uloge i odgovornosti pojedinih dionika u provedbi županijske razvojne strategije. Uloge su podijeljene u četiri skupine: *donošenje odluka, nadzor provedbe, praćenje i izvještavanje te provođenje aktivnosti unutar mjera.*

Tablica 20. Pregled dionika na županijskoj razini, njihovih uloga i odgovornosti u provedbi

ORGANIZACIJA/SKUPINA	ULOGA	ODGOVORNOST
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA	Donošenje odluka	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje prijedloga <i>Razvojne strategije Međimurske županije do 2020.</i>
PARTNERSKO VIJEĆE	Nadzor provedbe	<ul style="list-style-type: none"> • Prati i nadzire provedbu kontinuirano na temelju izvješća regionalnoga koordinatora • Savjetuje i korigira • Prema unaprijed zadanim jasnim kriterijima, nakon obrade regionalnoga koordinatora, odlučuje o prioritetnim projektima
ŽUPAN	Nadzor provedbe	<ul style="list-style-type: none"> • Pruža podršku nositeljima provedbe aktivnosti/projekata unutar mjera. U suradnji s regionalnim koordinatom kontinuirano nadzire uspješnost provedbe i odobrava godišnje izvješće o provedbi ŽRS. • Potvrđuje odluku Partnerskog vijeća o prioritetnim projektima
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	Praćenje i izvještavanje	<ul style="list-style-type: none"> • Podatke o ostvarenim pokazateljima i ulaganjima dostavlja regionalnom koordinatoru radi

		izvještavanja o provedbi ŽRS
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	<ul style="list-style-type: none"> • Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem
REDEA (regionalni koordinator)	Praćenje i izvještavanje	<ul style="list-style-type: none"> • Kao regionalni koordinator zadužena za izradu ŽRS-a, koordinaciju i praćenje provedbe (prikupljanje informacija o pokazateljima u skladu s mjerama od nositelja provedbe) te redovito izvještavanje o rezultatima
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	<ul style="list-style-type: none"> • Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem
JAVNI SEKTOR		
Jedinice lokalne samouprave	Provođenje aktivnosti unutar mjera	<ul style="list-style-type: none"> • Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem
Javne institucije (poduzeća, ustanove)	Provođenje aktivnosti unutar mjera	<ul style="list-style-type: none"> • Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem
CIVILNI SEKTOR	Provođenje aktivnosti unutar mjera	<ul style="list-style-type: none"> • Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određen nositeljem

Izvor: izrada autora

Radi što boljšega planiranja provedbe županijske razvojne strategije predviđena je priprema akcijskih planova na godišnjoj razini gdje su detaljno prikazane aktivnosti odnosno zadaće, njihovi nositelji, rokovi i pokazatelji učinka i ishoda. Osim toga, budući da razvojna strategija određuje viziju Međimurske županije te predstavlja dokument od ključne važnosti za razvoj, za uspješnost provedbe iznimno je važno da s njome bude upoznat što širi krug dionika. Ciljne skupine, aktivnosti i alati informiranja određeni su Komunikacijskom strategijom u Dodatku 6.

6.3. POPIS STRATEŠKIH PROJEKATA ŽUPANIJE

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU uspostavilo je početkom 2016. godine Bazu projekata, kao osnovni alat za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem i veću apsorpciju EU sredstava. Baza projekata sadržava sve ključne podatke o projektima regionalnoga razvoja, od faze projektne ideje pa sve do provedbe. Svrha je Baze projekata da se na jednom mjestu objedine svi razvojni projekti koji su u planu i provedbi da bi se integracijom s drugim sustavima i analizom stanja u pripremi optimizirala apsorpcija sredstava u dužem vremenskom razdoblju te pratilo i potpomagalo lokalnu zajednicu u pripremi projekata koji imaju potencijal za sufinanciranje iz EU, odnosno iz drugih izvora sufinanciranja. Ova „centralna“ Baza projekata zamijenila je dosadašnje županijske baze projekata. Na dan 1. lipnja 2017. u Bazi projekata MRRFEU upisano je 87 projekata iz Međimurske županije čiji su nositelji Međimurska županija, gradovi i/ili općine.

Međutim, određivanje strateških projekata predstavlja stalni izazov pa je tako Međimurska županija u suradnji s ustanovama i poduzećima u svom vlasništvu oformila posebne radne skupine koje su radile na identifikaciji strateških projekata i njihovom rangiranju temeljem sljedećih kriterija:

- relevantnost projekta
- pripremljenost projektno-tehničke dokumentacije
- ročnost projekta
- realno dostupna sredstva financiranja u promatranom razdoblju
- osigurani kapaciteti za kvalitetnu provedbu i održivost
- procjena učinka na okoliš, socijalnu uključenost i ravnomjerni razvoj.

Na taj se način došlo do 11 razvojnih projekata iz sljedećih područja: kulturna i prirodna baština, turizam, poslovna infrastruktura, zdravstvo i socijala, obrazovanje i infrastruktura. Njih 10 pripada kategoriji projekata neposredne realizacije dok je jedan projekt realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju. U

tablici ispod prikazani su projekti od strateškog značenja za Međimursku županiju, ispod koje se nalazi pojašnjenje kategorije s obzirom na pripremljenost projekta.

Tablica 21. Strateški projekti Međimurske županije

Mjera	1P2-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije
Naziv projekta	Razvojno-edukacijski centar za metalsku industriju - Metalska jezgra
Nositelj projekta	Međimurska županija
Partneri	Međimursko veleučilište u Čakovcu, Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci, Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu
Cilj projekta	Uspostava istraživačke infrastrukture namijenjene znanstveno-istraživačkoj zajednici za provođenje vrhunskih istraživanja usmjerenih na jačanje znanstvene izvrsnosti, stvaranje društva znanja te povećanje kompetitivnosti metalske industrije na području Međimurske županije i SZ Hrvatske
Sažetak aktivnosti	- Rekonstrukcija postojećeg objekta jahaone u bivšoj vojarni u Čakovcu - Nabava istraživačko znanstvene opreme
Ciljano područje	Međimurska županija i okolne županije
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	35.212.637,49
Izvor financiranja	- EU 29.273.173,92 kn - Nacionalni izvori – središnja razina: 5.939.463,57 kn

Mjera	1P2-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije
Naziv projekta	TICM 3 - Obnova i opremanje treće zgrade inkubatora Tehnološko-inovacijskog centra Međimurje i Obnova i opremanje potkrovlja zgrade TICM1
Nositelj projekta	Međimurska županija
Partneri	Tehnološko-inovacijski centar Međimurje d.o.o., REDEA
Cilj projekta	Pridonijeti tehnološkom napretku regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture, izgradnju materijalnih i ljudskih kapaciteta te stvaranje uvjeta za osnivanje i djelovanje na znanju utemeljenih poduzeća.
Sažetak aktivnosti	1. Izrada studije 2. Izrada izvedbenog projekta i troškovnika radova 3. Izrada projekta opreme 4. Rekonstrukcija potkrovlja zgrade I te rekonstrukcija zgrade III tehnološkog inkubatora 5. Opremanje objekata 6. Upravljanje projektom 7. Vidljivost i diseminacija
Ciljano područje	Međimurska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	11.982.571,48
Izvor financiranja	85 % EFRR, 15 % državni proračun

Mjera	Mjera 1P5-M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga
Naziv projekta	Med dvema vodama
Nositelj projekta	Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode
Partneri	Međimurska županija, REDEA, TZ Međimurske županije, Općina Sveti Martin na Muri
Cilj projekta	Unaprijediti sustav upravljanja prirodnim baštinom na području Međimurske županije u svrhu održivog društveno-gospodarskog razvoja županije.
Sažetak aktivnosti	Projektom MED DVE MI VODAMI unaprijedit će se posjetiteljska infrastruktura te ojačati sustav upravljanja posjetiteljima Regionalnog parka Mura-Drava kako bi se povećala privlačnost i obrazovni karakter lokacija prirodne baštine. Tri lokacije obuhvaćene projektom (centar za posjetitelje u Križovcu, interpretacijski centar leptira plavca Matulov grunt, poučna eko-staza u Svetom Martinu na Muri) bit će središte za širenje svijesti o očuvanju prirode i edukaciju o zaštićenim područjima i prirodnim vrijednostima, namijenjeni obiteljima s djecom, turistima iz RH i inozemstva, lokalnim stanovnicima, grupama djece i mladih, te stručnim posjetiteljima.
Ciljano područje	Područje Regionalnoga parka Mura-Drava u Međimurskoj županiji
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	12.302.060,92 kn
Izvor financiranja	85 % EFRR, 15 % partneri na projektu

Mjera	Mjera 1P5-M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga
Naziv projekta	Vidikovac Mađerkin breg
Nositelj projekta	Općina Štrigova
Partneri	Međimurska županija
Cilj projekta	Podizanje atraktivnosti Međimurske vinske ceste i biciklističke mreže
Sažetak aktivnosti	Izrada Projektne dokumentacije Izgradnja objekta vidikovca
Ciljano područje	Gornje Međimurje
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	2 Osigurana sredstva za izradu dokumentacije za građevinsku dozvolu
Indikativni ukupni trošak (kn)	240.000 za dokumentaciju; 2,6 mil. kn za izgradnju
Izvor financiranja	Interreg HU-HR projekt CIAN2, Program ruralnog razvoja Podmjera 7.4.1.

Mjera	2P1-M2 Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala
Naziv projekta	1. Izgradnja dvorane OŠ Goričan 2. Izgradnja dvorane OŠ Strahoninec (ii. faza) 3. Izgradnja OŠ Vladimira Nazora Pribislavec (ii. faza)
Nositelj projekta	Međimurska županija
Partneri	1. Osnovna škola Goričan 2. Osnovna škola Strahoninec 3. OŠ Vladimira Nazora, Pribislavec
Cilj projekta	Jačanje odgojno-obrazovne infrastrukture na području Međimurske županije

Sažetak aktivnosti	Izrada projektnih prijava, izgradnja dvodijelnih školskih sportskih dvorana te kompletna izgradnja OŠ Vladimira Nazora Pribislavec sa sportskom dvoranom.
Ciljano područje	Općine Goričan, Strahoninec i Pribislavec
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	1. 9.000.000,00 kn 2. 7.000.000,00 kn 3. 9.394.000,00 kn
Izvor financiranja	1. Državni proračun 1.000.000,00 kn, Županijski proračun 1.000.000,00 kn i lokalni proračun 7.000.000,00 kn 2. Državni proračun 1.000.000,00 kn, Županijski proračun 1.000.000,00 kn i lokalni proračun 5.000.000,00 kn 3. 100 % sredstava iz županijskog proračuna

Mjera	2P2-M1 Unapređenje zdravstvenog sustava
Naziv projekta	Rekonstrukcija i opremanje Županijske bolnice Čakovec za potrebe dnevne bolnice i dnevne kirurgije
Nositelj projekta	Županijska bolnica Čakovec
Partneri	Međimurska županija
Cilj projekta	Rekonstruirati i opremiti prostor Županijske bolnice Čakovec kako bi se poboljšala učinkovitost i pristup dnevnoj bolnici te dnevnoj kirurgiji
Sažetak aktivnosti	- Rekonstrukcija odjela Kirurgije I - Rekonstrukcija objekta Paviljon III - Opremanje centralne dnevne bolnice i dnevne kirurgije - Osiguranje pristupačnosti za slijepe i slabovidne osobe
Ciljano područje	Međimurska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	64.755.377,70
Izvor financiranja	50.000.000,00 kn iz Europskog fonda za regionalni razvoj (85 %) i Državnog proračuna (15 %), a razlika u iznosu od 14.755.377,70 kn do ukupne vrijednosti projekta iz proračuna Međimurske županije

Mjera	2P5-M2 Očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine
Naziv projekta	Revitalizacija i obnova starog grada Zrinskih
Nositelj projekta	Međimurska županija
Partneri	Muzej Međimurja Čakovec, REDEA, TZ Međimurske županije
Cilj projekta	Pridonijeti održivom društveno-gospodarskom razvoju na lokalnoj/regionalnoj razini povećanjem prepoznatljivosti turističke destinacije Međimurja temeljeno na primjeni kulturne baštine u turizmu.
Sažetak aktivnosti	U sklopu projekta definirane su sljedeće aktivnosti: Revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec, Razvoj znanstvenih i edukacijskih sadržaja, Kreiranje tematskih suvenira i osnivanje suvenirnice i Integrirana marketinška komunikacija.
Ciljano područje	Međimurska županija
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak	40.802.742,56 kn

(kn)	
Izvor financiranja	Županijski proračun 6.120.459,44 kn i EU 34.682.283,12 kn

Mjera	3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje
Naziv projekta	Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Mursko Središće
Nositelj projekta	Međimurske vode d.o.o. Čakovec, za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju
Partneri	Grad Mursko Središće, Općina Sveti Martin na Muri, Općina Selnica, Općina Vratašinec
Cilj projekta	Povećati priključenost na sustav odvodnje i osigurati adekvatno pročišćavanje otpadnih voda izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda;
Sažetak aktivnosti	Proširenje postojeće mreže odvodnje i izgradnja nove mreže, izgradnja biološkog uređaja III stupnja pročišćavanja, kapaciteta 12000 ES u Murskom Središću
Ciljano područje	Proširenje postojeće mreže odvodnje grada Mursko Središće i naselja Vratašinec, izgradnja nove mreže naselja Selnica, Peklenica, Gornji Kraljevec i podsustava Sv. Martin na Muri (naselja Hlapičina, Marof, Žabnik, Vrhovljan, Sv. Martin, Brezovec, Jurovec, Lapšina, Čestijanec)
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	169.057.300,00 kn
Izvor financiranja	Državni proračun 25.358.595,00 kn, lokalni proračun 10.143.438,00 kn, EU 121.771.973,00 kn, javna poduzeća 8.452.865,00 kn te ostali izvori 3.330.429,00 kn

Mjera	3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje
Naziv projekta	Agglomeracija Donja Dubrava (sustav odvodnje – kanalizacija)
Nositelj projekta	Međimurske vode d.o.o. Čakovec, za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju
Partneri	Grad Prelog Općina Donja Dubrava, Općina Kotoriba, Općina Donji Vidovec, Općina Sveta Marija
Cilj projekta	Povećanje učinkovitosti i pouzdanosti javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Sažetak aktivnosti	Izgradnja mreže odvodnje, Retencije, UPOV - a 3. stupnja pročišćavanja kapaciteta 13 000 ES, Nabava specijaliziranih vozila
Ciljano područje	Projekt je lociran u Kontinentalnom dijelu Hrvatske, u Međimurskoj županiji, na području Grada Preloga i Općina Donja Dubrava, Općina Donji, Općina Sveta Marija i Općina Kotoriba
Tip projekta	Infrastrukturni projekt
Pripremljenost projekta i ishodovana dokumentacija*	1
Indikativni ukupni trošak (kn)	179.873.000,00 kn
Izvor financiranja	Državni proračun 50.400.414,60 kn i EU 129.472.585,40 kn

Izvor: Izrada autora

* **a) Projekti neposredne realizacije („1“)** su projekti koji su spremni odmah nakon prihvatanja ŽRS te imaju svu važeću dokumentaciju koja uključuje jedno od sljedećih:

- 1 A: važeću projektnu dokumentaciju (uključujući građevinsku dozvolu ili drugi relevantan akt za građenje) te popratnu dokumentaciju npr. studiju utjecaja na okoliš, studiju utjecaja na ekološku mrežu, konzervatorsku studiju i sl.;
- 1 B: prostorno-plansku dokumentaciju tj. usklađenost projekta sa svim važećim prostornim planovima;
- 1 C: riješena imovinsko-pravna pitanja;
- 1 D: dodatne studije npr. studiju izvedivosti i sl.

b) Projekti realizacije u srednjoročnom planskom razdoblju („2“) su projekti čija provedba može započeti u periodu od 1 do 3 godine nakon donošenja ŽRS. Dokumentacija koja je potrebna za početak provedbe može biti ishoda za maksimalno 3 godine od trenutka donošenja ŽRS.

c) Projekti realizacije u dugoročnom planskom razdoblju („3“) su projekti čija provedba može započeti za više od 3 godine nakon donošenja ŽRS. Sukladno tome, dokumentacija potrebna za početak provedbe može biti ishoda za više od 3 godine od trenutka donošenja ŽRS.

7. Praćenje i vrednovanje strategije

Uspostavljanjem sustava praćenja i vrednovanja o provedbi županijske razvojne strategije omogućava se njezina efikasna i transparentna provedba. Za praćenje provedbe ŽRS zadužuje se Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA koja će koordinirati prikupljanje, obradu, analizu i pohranu informacija, podataka, pokazatelja i izrađivati ocjene realizacije ciljeva, prioriteta i mjera te uspješnosti upravljanja provedbom. REDEA je također zadužena za izvještavanje Partnerskog vijeća i nadležnog ministarstva o provedbi ŽRS-a. Osim REDEA-e, veliku ulogu u provedbi ŽRS-a imat će i Međimurska županija, čiji će upravni odjeli aktivno sudjelovati u prikupljanju informacija od provoditelja projekata i ostalih aktera regionalnog razvoja.

Glavni ciljevi praćenja i vrednovanja su sljedeći:

- *opravdanost* – provjera postoji li potreba za određenom mjerom/projektom/programom;
- *efikasnost* – sigurnost da su dostupni resursi optimalno iskorišteni;
- *odgovornost* – potvrda do koje su mjere ciljevi određenoga programa ostvareni;
- *provedba* – dobra i efikasna provedba i upravljanje;
- *stvaranje novog znanja* – povećanje razumijevanja o tome što funkcionira i u kojim uvjetima te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

REDEA će pratiti sljedeće:

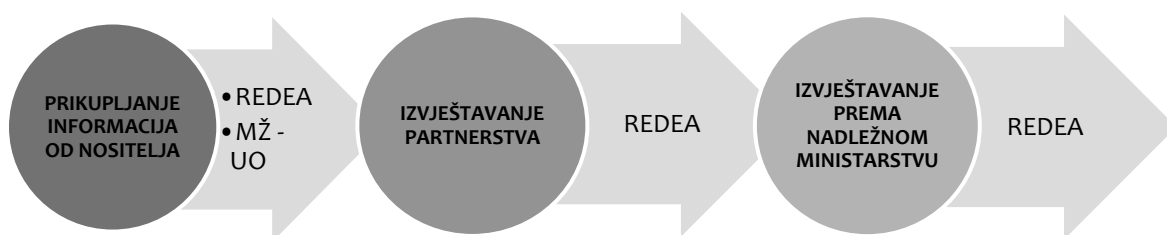
- ostvarenje postavljenih pokazatelja učinka i ishoda;
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava;
- ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru.

U nastavku poglavlja prikazan je sustav praćenja i vrednovanja.

7.1. Uspostava sustava praćenja i vrednovanja

Praćenje provedbe ŽRS-a bit će kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe, kao što je prikazano na slici 15. Izvještaj o rezultatima provedbe dostavit će se jednom godišnje nadležnom ministarstvu temeljem članka 49. st. 3. Zakona o regionalnom razvoju najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Slika 14. Praćenje provedbe, vrednovanje i izvještavanje o rezultatima



Izvor: Izrada autora

Vrednovanje provedbe razvojne strategije u skladu je s člankom 48. Zakona o regionalnom razvoju. Postupci vrednovanja su:

1. Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade ŽRS, a svrha prethodnog vrednovanja je poboljšati kvalitetu postupka izrade ŽRS. U sklopu ovog procesa potrebno je uskladiti ŽRS sa županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima kao i s onima na razini EU-a. Prethodno vrednovanje pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predloženi ciljevi relevantni, jesu li očekivani učinci realni i sl., a ono mora biti usklađeno s Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja. Sažetak prethodnog vrednovanja koje je proveo Ekonomski institut, Zagreb nalazi se u Dodatku 3.

2. Vrednovanje tijekom provedbe provodi se za vrijeme važenja ŽRS. Ovaj postupak je donekle fleksibilan, jer sami izvršitelji vrednovanja mogu sami odlučiti što će se vrednovati i kada. Vrednovanje tijekom provedbe pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe otkriju što funkcionira, a što ne te što je potrebno poduzeti kako bi se unaprijedila uspješnost u postizanju postavljenih ciljeva odnosno kako bi se na vrijeme revidirala ŽRS ako se za to utvrdi potreba. Za ovo je vrednovanje zadužena REDEA.

3. Vrednovanje nakon provedbe provodi se po završetku provedbe ŽRS, kada se procjenjuje cjelokupan učinak/utjecaj ŽRS tj. njezina djelotvornost i učinkovitost, za što je zadužena REDEA. Rezultati ove vrste vrednovanja predstavljaju polazište za izradu strateških dokumenata za novo razdoblje.

8. Županijsko partnerstvo

Međimurska županija je u skladu s načelima politike regionalnog razvoja i Zakonom o regionalnom razvoju (NN 147/14) donijela odluku da Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA bude zadužena za izradu Strategije i da vodi proces strateškog planiranja pa tako i obavlja administrativne i stručne poslove za potrebe Partnerskog vijeća Međimurske županije.

Partnersko vijeće Međimurske županije djeluje sukladno sljedećim načelima: načelo partnerstva i suradnje, načelo transparentnosti, jednakosti članova partnerstva i načelo usuglašavanja. Partnersko vijeće je savjetodavno tijelo, s ciljem utvrđivanja zajedničkih prioriteta na razini županije, predlaganja zajedničkih strateških projekata te obavljanja drugih poslova sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14). Partnersko vijeće Međimurske županije sastoji se od 30 članova iz različitih područja djelovanja kako bi se zadovoljila ravnoteža između predstavnika civilnog, privatnog i javnog sektora. Popis članova Partnerskog vijeća nalazi se u Dodatku 1.

Osim Partnerskog vijeća, radi sudjelovanja u donošenju županijske razvojne strategije, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj jedinica područne (regionalne) samouprave te njihove provedbe i praćenja imenovane su i radne skupine.

Ključni dionici iz javnog, civilnog i privatnog sektora pozvani su uključiti se u radne skupine po sljedećim područjima (popis svih članova radnih skupina nalazi se u Dodatku 1.), a voditelji radnih skupina ujedno su i voditelji stručnih odjela u REDEA-i:

- Konkurentnost gospodarstva (voditelj radne skupine – voditelj odjela za razvoj gospodarstva u REDEA-i)
- Ruralni razvoj (voditelj radne skupine – voditelj odjela za ruralni razvoj u REDEA-i)
- Društvene djelatnosti i civilno društvo (voditelj radne skupine – voditelj odjela za razvoj ljudskih potencijala u REDEA-i)
- Okoliš, prostor i infrastruktura (voditelj radne skupine – voditelj odjela za strateško planiranje u REDEA-i).

Ovom strukturom i uključivanjem dionika u proces pripreme Strategije, ali i definiranjem njihovog doprinosa u provedbi i praćenju provedbe, osigurava se primjena konzultativnog procesa u donošenju strateškog dokumenta. Oba tijela sudjelovala su aktivno u čitavom ciklusu strateškog planiranja što je prikazano u narednoj tablici.

Tablica 22. Opis konzultativnog procesa s radnim skupinama i Partnerskim vijećem

Metode rada	Radne skupine	Partnersko vijeće
Radionice/sjednice	Održane radionice: - 28. 5. 2014. - 24. 9. 2014. - 3. 12. 2014.	Održane sjednice: - 18. 9. 2014. - 16. 2. 2016. - prije usvajanja ŽRS
Dodatne konzultacije	- materijali poslani radnim skupinama putem elektroničke pošte na komentiranje – osnovna analiza, SWOT analiza, ciljevi, prioriteti i mjere, vizija razvoja - zaprimljeni komentari ugrađeni u dokumente	- članovi Partnerskog vijeća pozvani su komentirati sadržaj nacрта pojedinih dijelova Strategije prije samih sjednica i tijekom izrade dokumenta, - redovno su obavještavani o tijeku izrade i dostupnosti dokumenata na Internet stranicama te o provedenim javnim konzultacijama
Online anketa	Provedena anketa odabira vizije ŽRS do 2020.	

Izvor: REDEA d.o.o.

9. Horizontalna načela

Prilikom provedbe navedenih mjera, odnosno kod identificiranja, pripreme i provedbe razvojnih projekata i programa Razvojne strategije Međimurske županije, poštivat će se horizontalna načela na način opisan u nastavku.

1. RAVNOPRAVNOST SPOLOVA I JEDNAKE MOGUĆNOSTI ZA SVE DRUŠTVENE SKUPINE

Osim promicanja rodne ravnopravnosti kroz provedbu mjera Strategije, važno je promicati i rodno osviještenu politiku, promicati jednake mogućnosti te će kroz provedbu aktivnosti strategije biti osigurana zaštita od diskriminacije na osnovi rase, etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Navedena načela bit će poštivana kroz sve provedene mjere i aktivnosti, dok će najveći naglasak na tim načelima biti na mjerama koje izravno promiču ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine:

- 1P1-M6 Uspostava i unaprjeđenje institucionalnog i financijskog okvira za razvoj društvenog poduzetništva u Međimurskoj županiji
- 2P1-M2-Podrška obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje kompetencija ljudskih potencijala
- 2P1-M4 Poticanje cjeloživotnog učenja
- 2P1-M5 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
- 2P1-M6 Podrška zapošljavanju mladih osoba
- 2P3-M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju
- 2P3-M2 Jačanje socijalne uključenosti skupina u osjetljivom položaju.

2. ODRŽIVI RAZVOJ

Održivi razvoj podrazumijeva uspostavljanje ravnoteže između ekoloških, društvenih i gospodarskih ciljeva. Osnova održivog razvoja je ublažavanje bilo kakvih negativnih ekoloških učinaka u najvećoj mogućoj mjeri, ali i uvećanje pozitivnih učinaka. Međimurska županija opredijelila se za pridržavanje načela održivog razvoja kroz ostvarivanje postavljenih ciljeva, prioriteta i mjera. Sukladno tome, provedba svake mjere temeljena je na načelima održivog razvoja, dok je poseban naglasak tih načela stavljen kod sljedećih mjera:

- 1P4-M6 Održiv razvoj pčelarstva, lova i ribolova
- 1P4-M5-Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru
- 2P5-M2 Očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine
- 3P1-M1 Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže na području Međimurske županije
- 3P1-M2 Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša
- 3P1-M3 Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje
- 3P1-M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom
- 3P3-M1 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije
- 3P3-M2 Održivo korištenje geotermalnih izvora
- 3P3-M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru.

3. UPORABA DOBRE UPRAVLJAČKE PRAKSE

Pojam dobrog upravljanja (Šeparović, 2006.) obuhvaća sljedeća načela: odgovornost, participaciju, predvidljivost i transparentnost. Međimurska županija u svom djelovanju i raspolaganju javnim sredstvima postupka prema navedenim načelima. Također, kod provedbe mjera i aktivnosti postupat će se odgovorno, uključiti svi dionici te će se ŽRS provesti transparentno, prikazujući sve informacije o provedenim aktivnostima i ostvarenim rezultatima. Participacija će se ogledati kroz sudjelovanje javnog, privatnog i civilnog sektora, odnosno kroz uključivanje svih dionika.

Mjere koje poseban naglasak stavljaju na suradnju i koordinaciju su sljedeće:

- 1P2-M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava
- 1P5-M5 Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom
- 2P4-M1 Stvaranje poticajnog okruženja za rad organizacija civilnog društva
- 2P4-M2 Jačanje aktivnog sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije.

10. Izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju – Sažetak

Sukladno zakonskom okviru⁹ regionalni koordinator Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA d.o.o. (REDEA) za Međimursku županiju (MŽ) izrađuje nacrt Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. (RSMŽ 2020). Prethodnu evaluaciju izrade nacrta RSMŽ 2020, proveli su stručnjaci Ekonomskog instituta, Zagreb¹⁰

Metodologija prethodnog vrednovanja omogućuje da se primjedbe i naputci ugrađuju u dokument u svim fazama njegove izrade tijekom postupka vrednovanja. Pripremljena su dva fazna izvješća, Nacrt završnog i Završno izvješće, te prilozi s komentarima i prijedlozima unaprjeđenja dokumenta i procesa izrade. Primjedbe, nalazi i naputci upućeni izrađivaču sadržani u svim izvješćima i prilogima, ugrađeni su u nacrt RSMŽ 2020. Konačni nacrt RSMŽ 2020 sadrži sažetak izvješća o prethodnom vrednovanju.

U sklopu Prvog i Drugog faznog izvješća ocijenjena je analiza stanja te su dane preporuke za poboljšanje sadržaja ovog dijela nacrta RSMŽ 2020. Izrađivač je uvažio preporuke čime su udovoljeni kriteriji relevantnosti i opravdanosti, uz poštivanje horizontalnih načela. Za pojedine dijelove strateškog okvira dane su preporuke u sklopu Drugog faznog izvješća i Nacrta završnog izvješća. Izrađivač je predložene promjene i dopune uvažio sukladno mogućnostima, ne narušavajući unutarnju konzistentnost te interventnu logiku. Komentari/ocjene te preporuke za unaprjeđenje ovih dijelova dokumenta nalaze se u prilogima Nacrtu završnog izvješća, koji se odnose na strateški okvir, te akcijski plan i financijski okvir. Izrađivač je smatrao opravdanim u novoj strategiji zadržati viziju prethodne Razvojne strategije MŽ 2011.-2013. Prema ocjeni evaluatora ta je vizija i dalje u skladu s novim strateškim ciljevima, a u dokumentu je i dalje osigurana interna konzistentnost, te koherentnost u odnosu na ostale relevantne razvojne dokumente.

Nacrt RSMŽ 2020 je u svim svojim dijelovima usklađen i sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. godine (SRRRH 2020)¹¹. Ciljevi su u nacrtu RSMŽ 2020 postavljeni dovoljno široko, jasno su opisani u odnosu na relevantnost, očekivani način postizanja cilja te dosljednost, a unutar njih su prepoznati prioriteti koji proizlaze iz identificiranih razvojnih potreba i potencijala. Prioriteti jasno naznačuju očekivani utjecaj koji se želi postići njihovim ostvarenjem. Mjere su dobro razrađene i utemeljene na društveno-ekonomskoj analizi stanja te drugim provedenim analizama. Pokazatelji učinka na razini strateških ciljeva i ishoda na razini prioriteta/mjera ispravno su postavljeni te predstavljaju dobru osnovu za mjerenje napretka provedbe RSMŽ 2020. U nacrtu RSMŽ 2020 prepoznata je i uzeta u obzir nužna suradnja županijskog središta, ostalih važnih gradova u županiji i Županije u ostvarivanju vlastitih ciljeva. Izrađivač je također ispravno identificirao područja s razvojnim posebnostima te mjere i načine kako potaknuti razvoj i upravljati njime u ovim područjima.

U dijelu dokumenta koji se odnosi na provedbu RSMŽ 2020, procjena raspoloživih sredstava iz državnog, županijskog i lokalnih proračuna ispravno je utvrđena temeljem izvršenja proračuna za 2015. godinu, plana proračuna za 2016. godinu, te projekcijama proračuna za naredne dvije godine. Akcijski plan (AP) sadrži niz aktivnosti, programa i projekata (APP), ispravno je povezan s financijskim okvirom te je podloga za sustavnu kontrolu i nadzor provedbe temeljene na pokazateljima. U AP nacrta RSMŽ 2020 vidljiva je jasna poveznica između definiranih ciljeva te navedenih APP. Na temelju podataka tijela odgovornih za pojedina područja provedbe RSMŽ 2020, troškovi provedbe RSMŽ 2020 na razini prioriteta te APP uglavnom su realno procijenjeni. Izvori sredstava su ispravno identificirani. U realizaciji provedbe nešto više od 70% sredstava planirano je iz EU fondova i državnog proračuna. Potrebno je kontinuirano voditi računa o svim mogućnostima financiranja provedbe RSMŽ 2020, te eventualnim izmjenama redoslijeda provedbe APP kako bi se izbjegla situacija u kojoj provedba RSMŽ 2020 u određenom trenutku isključivo ovisi o ova dva izvora financiranja. Za provedbu Cilja 3 planirano je preko polovine sredstava, a Cilja 2 nešto preko jedne

⁹ Zakon o regionalnom razvoju RH (Narodne novine br. 153/09), Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (Narodne novine br. 53/10)

¹⁰ Prethodno vrednovanje izrade nacrta RSMŽ 2020 obavljeno je u razdoblju 2014 - 2017. Nezavisni stručnjaci evaluacijskog tima bili su: dr. sc. Irena Đokić (voditeljica tima), te suradnici prof. dr. sc. Nenad Starc i dr. sc. Ivana Rašić Bakarić.

¹¹ U trenutku pisanja Nacrta završnog izvješća SRRRH za razdoblje do 2020. još nije bila usvojena. Usvojena je na sjednici Vlade RH održanoj 21. lipnja 2017. SRRRH za razdoblje do 2020., a potom ju je 14. srpnja 2017. donio Hrvatski sabor.

trećine. Prilikom provedbe RSMŽ 2020 nužno je voditi računa o uravnoteženoj realizaciji svih mjera kako bi se postigli optimalni učinci na razvoj. Izrađivač je ispravno identificirao dionike kao i njihove uloge i odgovornosti u provedbi RSMŽ 2020. Partnersko vijeće (PV) je kroz tematske radne skupine aktivno sudjelovalo u izradi nacrtu RSMŽ 2020, te je redovito informirano o tijeku izrade. U predlaganju prioriternih APP preporuča se njegovo daljnje sudjelovanje.

U nacrtu RSMŽ 2020 odabrano je 11 razvojnih projekata spremnih za realizaciju, uzimajući u obzir doprinos ostvarenju sva tri strateška cilja, što popis čini prihvatljivim. Ukupna vrijednost ovih projekata iznosi gotovo 40% ukupnog iznosa za provedbu RSMŽ 2020 pa je opravdano očekivati da bi se njihovom realizacijom mogli ostvariti značajni razvojni učinci na području MŽ. U cilju ostvarenja visokog iznosa financiranja provedbe APP iz EU sredstava (nešto više od polovine planiranih sredstava) potrebno je pripremiti značajnu zalihu projekata. Nositelju provedbe RSMŽ 2020 preporučuje se da u što kraćem roku stvori dostatnu zalihu projektnih prijedloga koji se planiraju financirati iz EU sredstava.

U nacrtu RSMŽ 2020 ispravno su određeni zadaci koje REDEA treba obavljati u okviru praćenja provedbe, te je prepoznata uloga MŽ u provedbi RSMŽ 2020. Koordinator se preporučuje da se po donošenju RSMŽ 2020 utvrdi način i učestalost komunikacije s relevantnim dionicima, tijelima i osobama, te definiraju komunikacijski alati koji će se koristiti za potrebe praćenja provedbe.

Prilikom identificiranja i pripreme, te u budućnosti i provedbe mjera te APP poštovala su se horizontalna načela: ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine; održivi razvoj i uporaba dobre upravljačke prakse. Primjena načela vidljiva je u analizi stanja, identifikaciji mjera, APP-ova, u ostatku dokumenta kao i procesu izrade nacrtu RSMŽ 2020.

Izrađivač je dostavio i Komunikacijsku strategiju (KS) kojom su identificirani komunikacijski ciljevi, ciljne skupine na koje se usmjerava komunikacija te prikladni komunikacijski alati. Nositelji Komunikacijske strategije su MŽ i REDEA. U nacrtu RSMŽ 2020 ispravno su definirane ciljne skupine, a Komunikacijski akcijski plan (KAP) sadrži osnovne aktivnosti kojima se planira provesti KS, te informacije o sredstvima potrebnima za njegovu provedbu.

Dokument u cijelosti zadovoljava kriterije evaluacije, a odnose se na:

- **Relevantnost** – dokument je relevantan za određivanje smjera razvoja županije, odnosno vizija i ciljevi postavljeni na temelju relevantnih podataka u analitičkom dijelu, te identificiranih potreba i potencijala, u službi su ostvarenja napretka i bolje kvalitete života u Međimurskoj županiji.
- **Koherentnost i konzistentnost** – dokument je u skladu s relevantnim nacionalnim sektorskim i strateškim/razvojnim dokumentima, prije svega SRRRH 2020. Interno je konzistentan, s ispravno postavljenom intervencijskom logikom, a u metodološkom smislu u potpunosti se oslanja na Smjernice.
- **Efektivnost i efikasnost** – S obzirom da je provedeno *prethodno* vrednovanje, teško je procijeniti efektivnost i efikasnost jer još nije započela provedba RSMŽ 2020. U nacrtu RSMŽ 2020 ispravno su postavljeni pokazatelji učinka i ishoda, te informacije u svezi s istima. Može se očekivati da će predložene aktivnosti, programi i projekti doprinijeti ostvarenju ciljanih vrijednosti pokazatelja. U smislu efikasnosti, sredstva potrebna za realizaciju su realno iskazana, te su predviđeni različiti izvori sredstava za financiranje realizacije RSMŽ 2020. Provedba RSMŽ 2020 se u značajnoj mjeri oslanja na sredstva EU fondova, što je potrebno imati na umu tijekom cijele provedbe, kako provedba dokumenta ne bi bila dovedena u pitanje. S obzirom da se radi o *prethodnom* vrednovanju, može se reći da je nacrt RSMŽ 2020 uvjetno zadovoljio kriterije efektivnosti i efikasnosti.
- **Održivost** – Kriterij održivosti poštivan je tijekom cijelog postupka izrade nacrtu RSMŽ 2020. Taj je aspekt kroz razrađene mjere i APP razvidan u svim ciljevima nacrtu RSMŽ 2020. Kako bi se osigurala održivost rezultata provedbe strategije, potrebna je jaka institucionalna, a potom i ostala infrastruktura, te stabilne vanjske okolnosti koje na nju utječu. U Međimurskoj županiji su usmjereni na jačanje vlastitih kapaciteta pa je stoga za očekivati da će se u većem dijelu održivost i ostvariti, uz pretpostavku stabilnih okolnosti.
- **Participativnost** – Sudjelovanje dionika u procesu izrade nacrtu RSMŽ 2020 određeno je regulatornim okvirom. Za potrebe njene izrade, u procesu je aktivno sudjelovalo PV MŽ i članovi tematskih radnih skupina, u kojem su bili zastupljeni članovi javnog, privatnog i civilnog sektora. Njihovo djelovanje bilo je osobito korisno u raspravama vezanim za analizu stanja, utvrđivanje ciljeva, prioriteta i mjera, te

definiranju financijskog okvira provedbe RSMŽ 2020. Njihova aktivna uloga očekuje se i u provedbi dokumenta.

Kao izrađivač RSMŽ 2020, REDEA primjenjuje metodologiju izrade županijskih razvojnih strategija sukladno Smjernicama¹². Provoditelj prethodnog vrednovanja održavao je tijekom provedbe postupka vrednovanja redovitu komunikaciju s izrađivačem, davao upute i savjete korisne za izradu nacrtu RSMŽ 2020. Tim izrađivača pokazao je visoku razinu motiviranosti, ekipiranosti i organiziranosti u cjelokupnom procesu, te otvorenost za unaprjeđenje procesa kroz primjenu metodoloških pomaka, spremnost na prihvaćanje primjedbi/komentara/savjeta, a sve u cilju poboljšanja procesa i konačnog dokumenta.

NACRT RSMŽ 2020. ZADOVOLJAVA SVE KRITERIJE PRETHODNE EVALUACIJE TE SE PREDLAŽE NJEGOVO UPUĆIVANJE U POSTUPAK USVAJANJA NA ŽUPANIJSKOJ SKUPŠTINI.

¹² Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, Verzija 1.0, rujan 2015., <https://razvoj.gov.hr/UserDocImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj//Smjernice%20za%20izradu%20%C5%BEu%20panijskih%20razvojnih%20strategija.%20pra%C4%87enje%20i%20vrednovanje%20njihove%20provedbe.pdf>

11. Izvješće o provedenoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš – Sažetak

Ubacuje se nakon provedene javne rasprave.

Popis dodataka

- Dodatak 1. Rezultati konzultacija s Partnerskim vijećem Međimurske županije
- Dodatak 2. Cjelovita analiza stanja
- Dodatak 3. Izvještaj o prethodnom vrednovanju
- Dodatak 4. Izvještaj o strateškoj ocjeni utjecaja na okoliš
- Dodatak 5. Financijski i akcijski okvir
- Dodatak 6. Komunikacijska strategija

Popis slika

Slika 1. Stanovništvo Međimurske županije prema spolu i godinama prema Procjeni stanovništva Republike Hrvatske u 2014.	6
Slika 2. Stope nataliteta i mortaliteta u Međimurskoj županiji	7
Slika 3. Stanovništvo prema stupnju obrazovanja, Međimurska županija, 2011.	8
Slika 4. Postotak umrlih u Međimurskoj županiji po skupinama bolesti	10
Slika 5. Broj nezaposlenih po godinama u Međimurskoj županiji	15
Slika 6. Stopa nezaposlenosti po godinama (godišnji prosjek)	15
Slika 7. Regije i županije Hrvatske rangirane prema konkurentnosti	19
Slika 8. Područja ekološke mreže - NATURA 2000 u Međimurskoj županiji	26
Slika 9. Kartografski prikaz regionalnog parka Mura-Drava	27
Slika 10. Kartografski prikaz administrativnih središta te državnih i županijskih cesta	28
Slika 11. Usporedba planiranih i realiziranih sredstava za provedbu mjera 2011. - 2015. godine	36
Slika 12. Ulaganja u skupine mjera prema području razvoja, u milijunima kuna, u periodu 2011.- 2015.	37
Slika 13. Analiza realizacije prema izvorima financiranja, u milijunima kuna, 2011. – 2015. godina	37
Slika 15. Praćenje provedbe, vrednovanje i izvještavanje o rezultatima	133

Popis tablica

Tablica 1. Vanjska migracija - emigracija	7
Tablica 2. Vanjska migracija - imigracija	7
Tablica 3. Unutarnja migracija 2015.	8
Tablica 4. BDP za RH i prostorne jedinice za statistiku 2. razine 2009. - 2013.	13
Tablica 5. BDP po stanovniku po paritetima kupovne moći – podaci za: Republiku Hrvatsku, Kontinentalnu Hrvatsku i Međimursku županiju (EU28=100)	13
Tablica 6. Udio radno sposobnog stanovništva	14
Tablica 7. Prosječne plaće po županijama i prosjek RH	14
Tablica 8. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti, 2011. – 2014.	15
Tablica 9. Obrazovna razina nezaposlenih osoba po godinama za Međimursku županiju i RH	16
Tablica 10. Struktura poslovnih subjekata prema obliku registracije	17
Tablica 11. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije 2014. godine - prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)	18
Tablica 12. Vanjskotrgovinska robna razmjena Međimurske županije u 000 kn	23
Tablica 13. Duljina željezničkih pruga na području Međimurske županije	29
Tablica 14. Indeks razvijenosti županija	31
Tablica 15. Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave	32
Tablica 16. Projekti u bazi projekata Međimurske županije do 2013. godine	38
Tablica 17. Pregled strateških ciljeva, razvojnih prioriteta i mjera Razvojne strategije Međimurske županije do 2020.	45
Tablica 18. Usklađenost mjera Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. i Strategije razvoja Grada Čakovca za razdoblje do 2020.	119
Tablica 19. Planirana sredstva za provedbu skupine mjera (2017.-2020.) Razvojne strategije Međimurske županije do 2020. godine prema izvorima financiranja	123

Tablica 20. Pregled dionika na županijskoj razini, njihovih uloga i odgovornosti u provedbi	126
Tablica 21. Strateški projekti Međimurske županije.....	128
Tablica 22. Opis konzultativnog procesa s radnim skupinama i Partnerskim vijećem	135